

279286

f

BULETIN

EUGENIC ȘI BIOPOLITIC

VOL. XI.

Nr. 1-2-3

IANUARIE—FEBRUARIE—MARTIE

1940

BCU Cluj / Central University Library Cluj

595 50

EDITAT DE
SUBSECȚIA EUGENICĂ ȘI BIOPOLITICĂ A „ASTREI”
ȘI DE
INSTITUTUL DE IGIENĂ ȘI IGIENĂ SOCIALĂ, CLUJ.

Buletin Eugenic și Biopolitic

VOL. XI

Ianuarie—Februarie—Martie

Nr. 1—2—3

Elita etnică

de

Dr. OVIDIU COMȘIA

Sunt răscruci de istorie cari pot schimba din temelii cursul evoluției unui popor. Această schimbare cunoaște două alternative: prăbușirea, care încheie o evoluție mediocră, în care slăbiciunea socială se îngemănează cu slăbiciunea biologică a neamului, sau, ascensiunea prin înlăturarea sistemului politic și social, care au imprimat o turnură nefirească unor forțe reale de rezidență etnică. Alternativa primă nu ne va mai preocupa aici; ea poartă în sine atributele fatalității ireversibile, când nici o intervenție nu mai poate schimba sensul descendent ce se înscrie stăruitor pe coordonatele istoriei. Această problemă a făcut de altcând, obiectul unor încercări anterioare semnate de noi în Buletinul din anii trecuți.

Înainte de a trece la comentării de detaliu, privind evoluția ascendentă, vom resuma pe scurt înțelesul pe care l'am dat ascensiunii. Aproape toți autorii văd în perioadele de înflorire culturală sau de civilizație, insignele autentice ale ascensiunii. Noi am arătat altădată că aceste epoci de mare cultură și civilizație se pot însoți adese ori de o disoluție etnică. Prăbușirea, în plină desfășurare a creațiilor spirituale e un fapt destul de obicinuit în istoria popoarelor. Astfel, o cultură majoră, nu implică deloc același major în câmpul evoluției generale etnice. În înțelesul nostru, termenul de ascensiune încheie în sine manifestarea simultană și armonică a tuturor forțelor biologice și spirituale ale neamului. Forța cantitativă îngemănată cu cea calitativă, așezată într'un cadru favorabil de ambianță. Astfel o adevărată ascensiune nu poate fi parțială, sau mai ales, disociată. O exuberanță culturală sau a civilizației însoțită de o prăbușire demografică ca spre exemplu Atena lui Pericle sau Roma Cesarilor, de haos etnic ca Levantul helenist, de desorientare socială ca Renașterea, de disoluție politică așa cum era Spania maurică, nu ne dă dreptul de a situa aceste epoci în lumina unei ascensiuni autentice. Ascensiunea încheie în sine virtualitatea duratei, dinamica echilibrată a forțelor

interioare ale neamului, rezervele de însușiri superioare fizice intelectuale și morale, capabile de înălțări spre culmi și, în același timp, capabile de refaceri prompte din sdruncinările evoluției. Izbucnirea spre culmi de creație nu poate fi numai decorul care să dea frumusețe unui crepuscul etnic, ci trebuie să rămână o potențialitate pururea vie susceptibilă de a se realiza la nesfârșit.

E frumos, desigur, ca un neam să se cimentere în eternitate prin creațiunile sufletului său. E însă și mai frumos, dacă poate face același lucru și cu ființa lui terestră, premiza inevitabilă a repetatelor expansiuni spre cer. Această problemă am discutat-o altădată în încercarea noastră asupra neamului regenerat. Într'adevăr, în lumina științei se întrezărește, promițătoare, puțința unei concilierii a factorilor cari duc la această disociere a curbei evoluției într'o ramură care se pierde în înălțimi (creiațiunile spirituale) și alta care coboară în neființă (dispariția etnică).

Această evoluție disociată în care se resfrânge, ambiguă nemurirea spirituală și moartea etnică e datorită unor cauze a căror acțiune se desfășoară în dublul câmp: biologic și social. Oricare ar fi împletirea, motivul cel mai evident al decăderii se face în ultima analiză printr'un fenomen de sinteză patologică biosocială; denatalitatea. Aceasta se înfățișează cu atât mai disolvantă cu cât se face, în primul rând, pe contul claselor sociale superioare. Într'adevăr cercetările statistice de pretutindeni ne arată o denatalitate persistentă în aceste clase. Dacă dănuirea lor ar fi lăsată pe seama excedentului natural ele ar dispărea cu desăvârșire după trei sau patru generații. Se admite în general că aceste clase superioare conțin, în mare parte, sângele cel mai prețios al unui neam. E firesc, desigur, ca aceia cari au reușit să se ridice spre culmile ierarhiei sociale să fie, într'adevăr, elementele cele mai bine înzestrate. În condițiuni ideale acest fapt păstrează valori de axiomă. Dar încadrat în realitatea socială, el ne înfățișează suficiente puncte fără rezistență la o analiză științifică. Mediul social nu favorizează în totdeauna ascensiunea elitelor autentice. El pretinde adeseori însușiri cari nu mai pot fi privite ca definind o elită. Fără să intrăm în detalii vom preciza că reușita socială are ea însăși o structură polimorfă. În consecință și structura interioară a persoanelor cari se ridică spre culmile ierarhiei sociale e diferită după natura acestei ierarhii. Ascensiunea prin muncă creiatoare, talent sau geniu, face ca în ramurile ierarhiei respective să intre numai elite adevărate, deci oameni cu o înaltă valoare genetică. Nu am

putea spune desigur același lucru despre reușita politică sau financiară. Multe dintre însușirile pe cari le pretinde ascensiunea în aceste domenii se confundă adeseori cu defectele. Avantagiile economice, legăturile familiale, concurența socială puțin loială, dublate poate de anumite scăderi morale, ca lipsa de scrupul, egoismul, insensibilitatea, insinuarea și calomnia, sunt însușiri cari, în funcție de anumite structuri sociale, pot asigura cele mai strălucitoare succese.

Astfel, reușita socială nu ne dă, decât excepțional, măsura valorii ereditare, atributul fundamental care definește o elită.

Revenind la problema denatalității putem completa acum, că denatalitatea inerentă claselor sociale superioare nu trebuie să stârnească nici îngrijorări prea mari, nici prea multe regrete, acolo unde există posibilitatea unei înprospătări de jos în sus. Prin aceasta înțelegem fluxul persistent din stratul rural spre cel al claselor înalte. Istoria este martoră că nici un popor nu s'a prăbușit atâta timp cât a dispus de o pătură țărănească sănătoasă și prolifică. Decadența demografică adevărată începe întotdeauna la sate; vieța rurală se scurge spre orașe, din orașe spre metropole, din metropole spre neant.

Mulți autori văd lucrurile altfel decât noi. Să amintim spre exemplu pe *Pearson* cunoscut prin studiile sale asupra metabolismului social. După el, procesul ascensional care ridică elementele păturilor inferioare spre înaltele ierarhii sociale în urma infecundației claselor înalte, ar atrage după sine o lentă dar inevitabilă decadență a societății. Locurile deținute de o elită în scădere numerică ar fi uzurpate de elementele mai fecunde însă biologic și spiritual inferioare.

Concepția lui *Pearson* ar putea cadra, desigur, pentru o societate de o anumită structură; formată, spre exemplu, din pături sociale lipsite de omogenitate etnică. Această lipsă de omogenitate ar putea fi explicată printr'o stratificare istorică în care neamul cuceritor formează clasele superioare, iar cel aservit stăruie, indefinit, pe cele mai de jos trepte sociale. Dar lipsa de omogenitate etnică trebuie să se mai solidarizeze și cu inferioritatea spirituală a claselor de jos. Acest fapt nu poate fi nici el decât numai un fenomen local. Spre exemplu un neam care a avut cândva o istorie de larg răsunet și care prin oportunitățile excepționale oferite tuturor celor capabili, prin urbanizare, prin proletarizarea elementelor rurale, prin sterilitatea care a epuizat majoritatea valorilor etnice, a atras după sine decadența demografică și spirituală a

colectivității. Rezidiul rămas după prăbușire ar fi putut închide în sine o modalitate umană de o structură sub medie; urmașii acestora ar constitui clasele inferioare de care vorbește *Pearson*. Sau poate acest autor se gândește prea mult la o anumită clasă de muncitori urbani, care, la sufragiul testelor de iteligență n'ar fi reușit să depășească mediocritatea. El formulează astfel, pe baza unor situații speciale, concluzii de ordin general. Cercetătorul italian *Gini*, care la începutul studiilor sale a avut o părere comparabilă cu precedenta, a sfârșit prin a sintetiza concluzii proprii. El fiind neolamarckist, admite transmiterea lentă din generație în generație a însușirilor de elită. Astfel, copiii părinților cari și-au exercitat mai mult intelectul, dobândesc aptitudinea de a-și exercita cu mai multă ușurință aceleași însușiri. Ar fi vorba numai de o „pseudo-ereditate“, de o inducție, care însă nu poate da loc la imprimarea acestor însușiri în genotip, pentru a deveni o achiziție ereditară permanentă.

Famiiliile de elită ar avea o evoluție parabolică fatală. Indivizii cari le compun înregistrează o ascensiune progresivă spre clasele superioare, se mențin pe o culme, apoi dispar în urma infecundității. Această infecunditate ar fi de origine biologică, având la baza ei o reducere progresivă a facultății reproductive.

Elitele s'ar desprinde deci din famiiliile aflate în porțiunea de sus a parabolei evolutive în care s'a cristalizat bivalent superioritatea psihică și dispariția terestră.

O întrebare care se pune stăruitor este dacă clasele de jos, conțin în sine, sau nu, potențialul genetic (ereditar) caracteristic elitei. Dacă da, atunci care e proporția lui față de acelaș potențial al claselor superioare. Recunoaștem că cercetările experimentale menite să lămurească o astfel de teză, lipsesc cu desăvârșire. În lipsa unui material documentar, orice apreciere clară rămâne cu neputință. Studii de acest gen nu s'ar putea face decât pe temeiul fișelor eredo-biologice completate cu îngrijire pe o durată de generații. O cuprinzătoare operă de cunoaștere etnică, a cărei utilitate e înțeleasă unanim, dar a cărei aplicare practică să deslușește cu greu din amorful intențiunei.

În lipsa unui material de acest gen, suntem siliți să recurgem la cercetări menite să illustreze ocurența statistică a unor însușiri parțiale caracteristice elitei. Cu privire la inteligență spre exemplu, care e, desigur, o însușire superioară, deși prezența ei singulară nu condiționează elita, putem culege din cercetările existente o

seamă de prețioase învățăminte. S'a constatat astfel că cel mai urcat indice de inteligență al copiilor se întâlnește printre populația urbană și anume la copiii cari locuiesc în central orașului. Cu alte cuvinte, la copiii cari fac parte din clasele sociale cele mai înalte fiindcă acestea populează deobicei cartierele centrale. Copiii suburbiilor, precum și aceia ai comunelor din preajma marilor orașe, au indicii de inteligență cel mai scăzut. Copiii din comunele îndepărate de oraș au însă și ei un indice aproape tot atât de înalt ca și copiii din mijlocul orașelor. Această constatare e susceptibilă de interpretări variate. Unii inclină să creadă că inteligența mai urcată la copiii din înalta societate e un semn neîndoelnic de superioritate. Acesta e desigur un fapt real. Dar tot atât de real e și faptul că tinerii satelor îndepărtate au și ei o inteligență aproape tot atât de urcată ca și descendenții claselor superioare. Cum însă testele de inteligență nu fac aproape nici o deosebire între inteligența ereditară și între ceace mediul social, prin educație și experiență, poate adăuga această inteligență, ne putem pune cu drept cuvânt întrebarea dacă un test care ne-ar permite descoperirea numai a inteligenței ereditare, pure, nu ar inversa cumva rezultatele. În pătura rurală, mediul social adaugă foarte puțin la ceace e preformat prin naștere. Așa încât ceace testele desvelesc în aceste cazuri, e aproape numai inteligența nativă, primită ereditar, cu prea puține podoabe de adaus ambiental.

Acest fel de a privi lucrurile ni se pare cât se poate de just; o concluzie liniștitoare pentru noi cei cari suntem avizați la elitele noastre etnice născute în anonimatul satelor. Cât privește țara noastră, nici populația suburbiilor, și nici aceea a satelor din umbra marilor orașe nu poate avea o inteligență atât de scăzută ca aceeași populație din țările cu o înaltă civilizație. Oportunitatea socială care smulge pe toți cei capabili în vârtejul accensiunii (urbanismul și marea industrie) e la noi, de o mică eficiență. Pentru trecut chiar dacă a existat o astfel de oportunitate ea a așezat un baraj persistent în drumul ascensiunii elitelor noastre etnice. Astfel, ceace a fost un dezastru social în istoria noastră s'a convertit într'un beneficiu biologic; însușirile de elită ale neamului s'au păstrat, comori ascunse, în scrinul etnic al satelor. În loc de a se fi irosit în mirajul metropolelor prin acea lipsă de procreație ce caracterizează societatea urbană, elitele noastre etnice și-au sporit numărul așteptând ora expansiunii spre drumul înalțelor ierahii.

În evoluția etnică a colectivităților umane, poziția elitei față de grup a variat după natura momentului social. În anumite faze de evoluție, întâlnim raporturi de firească întregire între elită și mulțime. Așa se întâmplă spre exemplu în epocile eroice, când un popor viguros, părăsind anonimatul unei evoluții, își îndreaptă pașii spre o istorie majoră. În aceste cazuri vigoarea mulțimei e deopotrivă de necesară cu prezența elitei, una completează pe cealaltă, iar coeziunea între ele se păstrează în virtutea instinctului aceleiași apartenențe.

Studiul ascensiunii în istorie a popoarelor vechi (spre ex. Greci, Romani) ne ilustrează această teză.

În epocile de declin, elita se îndepărtează de mulțime. Ea nici nu mai este, în majoritatea ei, o elită etnică. Aspirațiile sunt altele, adeseori opuse. Concilierea se face întotdeauna în peisajul gândului abstract fără o premiză și fără o finalitate etnică. Se întâmplă însă uneori ca o idee abstractă să închege grupul într'o unitate tot atât de mare ca și instinctul aceleiași apartenențe. Dar consolidarea pe plan abstract nu e de aceeași durată. Elitele se desprind tot mai mult de ambianța biologică și socială a grupului, până la o integrală lipsă de afinitate. În timp ce etnia se istovește biologic, elita construiește sisteme în afara etniei; cea dintâi scade și se absoarbe în mediocritate, a doua în universalitate. Sistemele de valoare universală s'au născut în totdeauna, în momente istorice în cari evoluția unui neam își despică matca în două mergând spre dispariția terestră, dar lăsând în urmă creații cari înfruntă eternitatea.

O etnie cu suficiente rezerve biologice având spre ex. o pătură rurală destul de numeroasă pentru a-și asigura dăinuirea istorică, ne înfățișează adeseori unele raporturi curioase între mulțime și elită. Se întâmplă ca elita care nu se încadrează în spiritualitatea mulțimei să fie distrusă de aceasta din urmă (ereticii). Sau elita împarte mulțimea în tabere cari se sfășie în numele unui principiu. Astfel au fost războaiele civile sau, mai ales, religioase ale evului mediu, condotierii renașterii și reformatorii.

Elita se poate însă retrace din vârtejul actualității, absorbindu-se în creațiuni cari nu reclamă aprobarea sau dezaprobarea nimănui (arta din timpul renașterii) sau, fugind de mulțimea propriei etnii, se regăsește pe planul unei ordini ideale (humanismul).

Timpurile noastre tind să readucă elita pe același plan de acțiune cu neamul. E un fenomen comparabil cu acela care s'a

petrecut altădată în fazele eroice de majorat istoric. Elita vrea să se desprindă organic din etnie. Cei mai buni de aceeași structură etnică, cer substituirea lor în locul unei elite hibride în mare parte, care, cum e și firesc, își desfășoară preocupările în afară neamului, mai presus de el sau în opoziție cu el. Noi recunoaștem că spiritualitățile supraetnice menite să universalizeze formele de viață colectivă și să umanizeze raporturile între popoare, reprezintă o modalitate superioară de gândire și activitate omenească, dar, a aspira la valori universale într'un prematur sau inactual moment social, ar însemna poate participarea sigură a elitelor la distrugerea etniei. Deaceia, noi credem astăzi, mai mult decât oricând, că numai o elită etnică plămădită din trupul și sufletul neamului, e chemată să ne secondeze istoria printre furtunile ce se adună la răscrucile ei.

Mulți vor să găsească în elită un biotip specific sau chiar o rasă aparte. Noi păstrăm convingerea că biotipul elitei e tot atât de nelimitat ca și biotipul etnic. Fiecare biotip e chemat să furnizeze întregului elitele sale. În varietatea domeniilor actuale de activitate, aptitudinile legate de biotip reprezintă o necesitate de bază. Astăzi se știe că variațiunea însușirilor, într'o limită care să nu spulbere unitatea colectivității, este premiza bogăției de creațiune. În același timp uniformitatea tipurilor și deci a însușirilor se poate desfășura spre creațiuni superlative, dar numai în domenii monovalente.

Dacă profilul morfologic al elitei nu poate fi definit în termeni de indici antropometrici, vom recunoaște că nici profilul ei psihologic nu va putea intra în cadrele stricte ale unei formule. În elita etnică va străbate stilul specific ce caracterizează ansamblul. Astfel elita noastră se va deosebi de elita altor neamuri printr'o cromatică proprie reflectată asupra ei din sufletul neamului întreg. Și, dacă acest suflet e depus în creațiunile poporului, e firesc ca multe dintre însușirile cari ne-ar putea caracteriza elita să fie prezente în ele. Păstorul din „Miorița“, Mișu Copilu, Făt frumos, sunt figuri de elită etnică create de sufletul românesc.

Privind spațiul nostru etnic prin fășia de lumină al acestui adevăr, aflăm cu ușurință motivaera biologică a optimismului genuin privind evoluția noastră. Unitatea de suflet românesc, moștenită protoistoric și geopolitic, închide în sine o variațiune biologică de o amplitudine suficientă pentru a asigura bogăția creațiunilor viitoare. Ne trebuie însă Statul biopolitic care să selecționeze valorile și să le îndrume pe linia capacității lor interioare.

Résumé.

O. Comșia : L'élite ethnique.

L'auteur fait quelques considérations biopsychologiques et biosociologiques sur le problème de l'élite. Il aboutit à la conclusion que les difficultés qui s'accroissent aux carrefours de l'histoire d'un peuple, ne peuvent être surmontées que par une élite qui appartient corps et âme à l'éthnie dominante.

Știința omului și concepția antibiologică în educația tineretului

— Discuții în jurul reformei învățământului secundar —

de

I. FĂCĂOARU

Legea învățământului secundar de curând promulgată de către Dl. Ministru *Andrei* a întâlnit o aprobare rară la noi. Cea mai interesantă inovație a noii legi este introducerea principiului selectiv în școala secundară. Creierea liceelor model pentru elevii cei mai bine înzestrați din ținut constituie cel dintâiu pas pentru organizarea selecțiunii valorilor sociale. Și motivul satisfacției Institutului nostru va fi lesne înțeles, dacă se ține seamă că preconizăm de decenii selecțiunea valorilor etnice de timpuriu.

N'avem de gând să facem o critică a legii recente și nici n'am putea : nu s'a elaborat încă programa analitică. Găsim doar prilejul să ne ocupăm cu dezideratele formulate nu odată în Institutul nostru sau în paginile periodicei noastre. Dacă ridicăm unele chestiuni, acestea se referă nu la legea pomenită, ci la întregul nostru sistem de învățământ, așa cum îl avem de 60—70 de ani.

Ne dăm seama că temeliile învățământului nostru nu vor putea fi schimbate ușor. Ne simțim totuși datori să ne ocupăm de aspectul biologic al legii. Vom examina temeiurile învățământului nostru secundar în lumina progreselor științifice din ultimele decenii și vom actualiza unele din dezideratele mai vechi ale Institutului nostru, cu privire la educația și la orientarea ideologică a tinerelor generații.

În primul capitol propunem schimbările ce-ar trebui aduse obiectelor predate în școala secundară. În capitolele următoare vom

considera orientarea antibiologică a învățământului de azi, reorganizarea educației pe baze biologice, selecțiunea valorilor biologice în școala secundară și în ultimul capitol ne ocupăm cu profesorii. Lipsa de spațiu ne obligă să eșalonăm discuția în mai multe numere.

Obiectele de studiu.

Din inovațiile salutare ale legii:

„In cursul superior al liceelor se va preda și steno-dactilografia. La toate liceele de fete din țară se va organiza — în cadrul străjeriei — cursuri de *crucea roșie* și *asistență socială*.” (1, p. 12.)

Preocuparea pentru pregătirea practică este nu se poate mai bine venită din ambele puncte de vedere: individual-profesional și social. Păcat că stenodactilografia nu s'a introdus mai de mult și că nu se predă din cursul inferior. Pregătirea ar putea începe de pe la 9—10 ani. În occident se predă stenografia încă din școala primară.

Nu ignorăm motivele de ordin social care au îndemnat să se introducă cursuri de *crucea roșie*. Se introduc în cadrul străjeriei și cursuri de *asistență socială*. Probabil că aceste cursuri se vor restrânge la domeniul mai îngust al asistenței sociale și nu vor avea nimic de a face cu „ocrotirea socială”.*

Instituirea unor cursuri de asistență socială e o chestiune susceptibilă de discuție și desigur că legiuitorul a avut motive pentru această inovație. N'avem dreptul să discutăm acest lucru. Ceea ce ne îngăduim să propunem noi, este un lucru de o logică foarte simplă și anume: dacă se instituie asemenea cursuri pentru inițierea tineretului în practica asistenței sociale a deficienților fizici și psihici și a tuturor celor în imposibilitate de a se susține singuri, să nu se ocolească orientarea tineretului asupra *cauzelor* producătoare ale deficienței sub aspectele ei mai frecvente. Nu-i decât foarte firesc, ca acei puși să aline răul să-i cunoască și originea lui, ființa lui, limitele lui și posibilitățile de îndreptare sau suprimare a lui. Dacă se cere jertfa societății, aceasta are dreptul să discrimineze ce se face cu jertfa ei: dacă se fac încercări pentru o reală comprimare a răului, cel puțin sub aspectele lui

* Prin „ocrotirea socială” Ministerul Sănătății și Ocrotirilor Sociale înțelege asigurarea tuturor măsurilor de ocrotire pentru ca națiunea, familia și individul să se desvolte în mod normal, precum și asigurarea măsurilor de asistență a tuturor deficienților fizici și psihici, precum și a tuturor acelorora care din diferite cauze sunt în imposibilitate de a se susține singuri (2).

susceptibile de îndreptare sau dacă dimpotrivă, prin neglijență și ignorare se amplifică răul. Este foarte bine că problema începe să intereseze, dar este indicat să se găsească o metodă proprie de acțiune. Problema epavelor vieții sociale este prea gravă și prea complexă spre a fi realizată de un singur Minister. Este necesară coordonarea acțiunii mai multor ministere, dar partea de orientare spirituală asupra problemei revine în întregime Ministerului Educației Naționale. „Problema igienei națiunii — spune Profesorul *Moldovan* — este în primul rând o problemă a educațiunii“ (8).

Când spunem „o problemă gravă“ nu întrebuițăm ușor termenii. Să reținem că dacă am aduna la un loc indivizii periculoși corpului nostru etnic, numărul lor ar întrece efectivul întregii noastre armate de războiu. Ne gândim la deficienții mintali de toate categoriile: cerșetorii, bolnavii și infirmii creditari, delincvenții și criminalii recidiviști de toate categoriile, etc. Orientarea tineretului asupra problemei disgenicilor ar pregăti opinia publică pentru aplicarea unor măsuri proprii să mențină sănătatea și puritatea corpului nostru etnic.

Inacțiunea de până acum înrăutățește situația dela un an la altul. Dar cel dintâi pas al oricărei acțiuni va fi distincția atentă între elementele disgenice și elementele care merită asistarea societății. Disgenicii se înmulțesc mai repede decât populația normală, iar în comparație cu straturile sociale superioare natalitatea lor este copleșitoare. Și asta fără ajutorarea societății. Asistarea lor ar agrava și mai mult situația. Întrebarea e dacă *asistența socială* va fi tratată în cadrul altor chestiuni sau dacă ar trebui să fie tratată în cadrul *biologiei corpului etnic*. În primul caz tratarea ar fi insuficientă, dar adaptarea ar fi simplă. În al doilea caz, ar fi necesară o revizuire mai largă a programei învățământului nostru.

Străduințele pentru orientarea eugenică a tineretului, au început de peste un deceniu în Transilvania. În catehismul educației „Șoimilor“ schițat de Profesorul *Moldovan*, încă dela înființarea acestei organizații în anul 1928, D-Sa prevedea printre primele puncte programatice lupta pentru asigurarea prosperității biologice a națiunii. Fiecare membru era obligat a se abțîna dela orice act, care ar putea dăuna generației viitoare. Organizația trebuia să propage și să practice ea însăși o severă selecțiune a valorilor, să respecte capacitatea reală a fiecăruia și să așeze pe fiecare la

locul cuvenit. Se prevedea eliminarea tuturor celor cari ar contraveni postulatelor biologice (7).

De 20 de ani Profesorul *Moldovan* cere să se predea „știința omului“ și a legilor ce-i cârmuiesc vieța. Sunt 40 de ani de când Profesorul *Racoviță* cere ca „științele naturii și ale omenirii să constituie osia învățământului secundar nespecializat.“ Cât de justificate erau dezideratele celor doi savanți clujeni, avem dovada în reformele didactice ale altor țări occidentale, în care orientarea spirituală menționată stă azi la baza întregii educațiuni a tinerețului lor. În rândurile următoare vom considera întreaga programă analitică tradițională în lumina noilor discipline însumate sub termenul știința omului.

Ne dăm seama, că credința în necesitatea tuturor obiectelor tradiționale din programa analitică este prea adâncă, spre a fi ușor clătinată. Nu se va înțelege lesne ca științe mai nou venite să ia ceva din „drepturile câștigate“ ale materiilor „cu tradiție.“

Că situația se va remedia sau nu, privește conducerea. Noi analizăm anacronismul și indicăm linia trasă nu de preferințe arbitrare, ci de progresul unor științe și de nevoile culturale. Opunem capitolelor din actuala programă analitică idei din materiile viitoarei programe, așa cum o dorim noi alcătuită.

1. *Matematicile*. Este necesar — cum se crede obișnuit fără multe îndoeli — ca elevii să învețe în cât de multe ore și în toate clasele liceului, cât mai multă matematică: formule algebrice, axiome, teoreme, etc., dar nu se găsește o singură oră într-o singură clasă pentru a se preda *axiomele eredității umane, genealogia, formulele genetice, sau rolul factorilor ereditari față de rolul mediului*. Nu-i loc să se predea tocmai cecece orice cetățean, indiferent de profesiunea lui, ar trebui să știe, să aplice sau să utilizeze în orice împrejurare a vieții lui.

De o mai mare valoare este *cosmografia*, pe care o socotim între științele naturii și nu între matematici, în cadrul cărora se predă. Cunoașterea macracosmului și conștiința nimicniciei omenești face parte din elementele unei concepții realiste despre lume. Cel puțin tot așa de interesant ne apare *microcosmul din celula germinativă, de care depinde fiecare din noi, care închide posibilități nesfârșite de evoluție, care înalță conștiința valorii omului pe pământ, tocmai prin posibilitățile de inobilare a vieții și de o potențare a însușirilor creatoare de cultură și civilizație*.

Teoriile sau descoperirile unui *Newton*, *Kant* sau *Kepler* sunt mărețe și lor le datorăm imaginea clară a universului sideral. Dar nu sunt mai puțin interesante teoriile și descoperirile unui *Darwin*, *Galton* sau *Mendel*, nu numai prin ceea ce ultimii au în comun cu primii: toate aceste genii ne-au făcut să înțelegem *de unde venim, unde suntem și încotro mergem*, dar cei din urmă ne-au făcut mai ales să înțelegem *universul lumii organice și mecanismul evoluției vieții pe planeta noastră*.

Dacă cei dintâi ne-au arătat locul unde trăește omul, ceilalți ne-au arătat *ce este omul*. A situa exact bulgărele de tină de care suntem prinși, a ne da seama de infinitul mare este mult. Dar este și mai mult *a ne da puțința autodirijării destinului nostru*.

Dacă infinitul mare ne farmecă, *infinitul mic* mai ales sub aspectul materiei organice contribuie a ne da liniștea puterii noastre și încrederea în forța geniului uman. Posibilitatea intervenției omului în angrenajul naturii ne dă conștiința menirii noastre înalte și ne eliberează de fatalismul scoicii lipită de stânca mării.

2. Se predă *istoria* în mai multe ore, dela prima până la ultima clasă. Se învață trecutul cu unele fapte interesante dar și cu atâtea altele fără interes. Situația din liceele noastre este așa de identică celeia din liceele franceze — pe care le copiem de obicei — încât preferăm să dăm cuvântul savantului *Gustave Le Bon*. „Invățământul mnemotehnic al istoriei“ — spune el — „constitue o pierdere totală de timp pentru elevi“ ... „nenorocirii elevi sunt obligați să acumuleze în capul lor gremada enormă a datelor cu băcăliile și genealogiile suveranilor care constitue programa clasică.“ (6, p. 265, 266.) Rolul educativ al istoriei e mai mult negativ. Invățământul istoriei nu-i propriu — *după Le Bon* — „decât să falsifice judecata elevului și să pervertească puțin moralitatea sa. Faptele istorice reprezintă aproape totdeauna triumful șireteniei, al violenței, al forței și apare foarte puțin indicat să formeze spiritul copiilor.“ (Ibid. p. 267.)

Le Bon se alătură părerii lui *Gréard* și a istoricului *Lavisse* — care făcuseră o vastă anchetă asupra învățământului secundar — pentru a cere să se reducă studiul istoriei vechi și am adăuga și al istoriei medievale până în timpurile moderne. Este ciudată tendința oamenilor de a se ocupa cu trecutul dincolo de măsura cerută de propria istorie națională. Statul cheltuiește neasemuit mai mult pentru cunoașterea trecutului — care ce-i drept, este și

mai ușor de studiat — decât pentru cunoașterea și pregătirea viitorului. Și încaltea dacă ar fi vorba de trecutul propriei noastre ființe etnice. Nu, trecutul altor popoare interesează mai mult ca soarta viitoare a poporului nostru.

În locul memorizării bătăliilor medievale cu condițiile tratatelor de pace ar fi mai interesant și mai util să se descifreze structura etnică și rasială a neamului nostru, să se explice geneza și natura civilizațiilor, să se urmărească evoluția demografică a popoarelor și a potențelor lor biologice, să fie puși elevii a reflecta asupra cauzalității fenomenelor istorice și asupra rolului ce-l au oamenii mari în determinarea evenimentelor și în evoluția culturală a neamurilor. Să se arate influența nefastă a conducătorilor inferiori în decadența popoarelor și invers, influența binefăcătoare a conducătorilor superiori asupra măririi politice, a progresului cultural și a prosperității economice a țărilor lor.

Istoria n'a fost pusă la contribuție în mod suficient până acum nici ca disciplină etic-normativă, nici ca metodă educativă. Nici un obiect nu e mai susceptibil de a însuflă tineretului pentru faptele eroice, creațiunile și acțiunile geniale ca istoria. Niciun alt obiect nu pune pe elevi în situația de a întui însușirile etnice cele mai valoroase. Elevii ar trebui puși să înțeleagă din ce motive unele popoare ca Spania sau Franța au pierdut treptat coloniile cu bogățiile lor imense și de ce alte popoare ca Olanda sau Anglia au fost capabile să-și mărească treptat domeniile. Vor afla că nu cunoștințele, intelectualitatea, oricât de strălucită și interesantă ar fi, c alte însușiri mai modeste ca energia, perseverența, curajul, tenacitatea, îndrăsneala și solidaritatea națională — într'un cuvânt *caracterul* — înalță neamurile și le asigură prosperitatea. Vor afla motivele psiho-rasiale pentru care unele națiuni cu industrii numeroase și cu un comerț activ pierd avantajile economice și decad, pe când alte popoare mai recente, dar înzestrate cu însușiri de caracter superioare sunt în ascensiune economică copleșitoare și reușesc să se substituie primelor popoare pe piața mondială.

În acest sens se poate pune istoria în serviciul *vieții naționale*. Istoria ca știință poate rămâne ocupația savanților. În școala secundară istoria ca și toate celelalte obiecte trebuie să se pună exclusiv în serviciul vieții și să pregătească pentru viață, în măsura în care acestea sunt susceptibile să slujească acestui scop.

Nici o strădanie și nici jertfă nu-i prea mare, când este vorba de a se intensifica și de a se amplifica viața corpului etnic.

Unicul criteriu pentru a măsura locul unui obiect în învățământul secundar, acesta trebuie să fie: *vieața*, care este cea mai înaltă valoare etică. În ce măsură cutare disciplină este susceptibilă să hrănească tineretul cu noi puteri de viață, pentruca acesta la rândul lui să înalțe și să înobileze viața comunității etnice. Se înțelege că această readaptare a școlii secundare nu va fi posibilă fără schimbări adânci în învățământul superior. Profesorii secundari trebuie puși ei înșiși în situația de a înțelege rolul factorilor psiho-biologici și rasiali în evoluția popoarelor spre a-l explica elevilor.

4. *Geografia*. Configurația suprafeței pământului, bogățiile solului pe întreaga planetă, producțiile economice până și din ultimele țărișoare primitive apar școlii noastre neasemuit mai interesante, de vreme ce se predau pe cicluri, decât *variațiile și geneza aptitudinilor creiatoare ale diferitelor popoare, ale diferitelor neamuri conviețuitoare sau ale diferitelor noastre provincii*, decât *variațiile geniului nostru etnografic național, decât bogățiile artistice ale poporului nostru*, despre care programa analitică nici măcar nu pomenește. Educația patriotică a tineretului ar găsi aici un izvor nesecat de fapte.

Materia celor două obiecte istoria și geografia trebuie coordonată îngrijit, întrucât acestea au și domenii comune, cum sunt spre exemplu chestiunile etnice și rasiale, manifestările economice, problema coloniilor, etc.

5. Se predă *limba latină*, în vechea programă și greaca, în mai multe clase, cu mai multe ore pe săptămână. Se scandează pentru a se forma gustul estetic — se justifică partizanii clasicismului — pentru a se stimula talentul poetic și a se educa tineretul. Se pierde timpul elevilor cu clasicismul, dar nu se găsește loc pentru alte discipline, care ar explica elevilor *originea geniului și a talentului, cauzalitatea fenomenelor sociale, factorii biologici de progres și regres, originea și natura dispozițiilor criminale și antisociale, a bolilor și a deficiențelor mintale*.

Reducerea unui obiect sau suprimarea altuia inutil, spre a face loc altui obiect mai propriu, poate să apară de o logică îndoelnică. Nu cerem însă suprimarea totală a limbilor moarte și mai puțin a limbilor moderne, dar am dori adaptarea programei la necesitățile culturale noi. Să se raționalizeze locul materiilor, să se coordoneze

conținutul, să se elimine rutina și să se ridice eficiența metodei de predare a limbilor. Rezultatele de până acum se cunosc. În cursul inferior al unui anumit liceu nu s'a predat niciodată gramatica limbii române. Criteriile pentru alegerea bucăților literare și măsura în care se însușeșc elevii pentru cele mai bune opere și pentru autorii lor sunt cunoscute, spre a nu mai stăruim. Cu privire la limbile moderne, câți dintre absolvenții liceelor noastre știu să le utilizeze ?

Lăsăm deoparte înțelegerea și exprimarea verbală și scrisă în limbile streine — deși acesta e scopul învățării lor — dar sunt ele folosite măcar pentru lectură ? În loc ca tinerii să învețe limba streină, ei învață *literatura* țării respective, istoria ei literară și critica literară. Sau nu se poate coborî programa și profesorul la rolul de guvernantă ? Vina nu poate fi numai de partea elevilor. Avem oameni de cultură și de răspundere, care nu cunosc decât limba franceză. Avem conducători de mari întreprinderi comerciale și industriale care nu cunosc nici măcar limba franceză cum se cuvine. Trebuie să-și piardă din timpul lor prețios după terminarea studiilor, spre a învăța limbile streine. Cunosc destui oameni care au învățat 3—4 limbi, fie cu îndrumări, fie singuri cu ajutorul metodei *Le Bon*. Dacă profesorii nu vor fi ajutați să găsească o metodă practică, cel puțin să nu mai fie chinuți elevii, ci să fie trimiși la jocuri sau la sporturi. Ar profita totuși mai mult.

Comisiunile care elaborează programa analitică și mai cu seamă inspectorii de specialitate ar trebui să cunoscă deaproape metodele streine. Nu pe acele din învățământul francez. Să se renunțe de a se lua ca model manualele și metoda — franceză. În Franța rezultatele nu sunt mai bune ca la noi. Sistemul de învățare al limbilor moderne e taxat de „*criminal*“ de către un document oficial și acestei păreri i se alătură *Le Bon*, care se plângea de disprețul germanilor pentru sistemul francez (6, p. 276—277). El și dă ca exemple bune metoda germanilor, a olandezilor și a elvețienilor. Menționăm mai ales metoda excelentă practică și ușoară aplicată până și la jocuri pentru învățarea limbilor streine în școlile germane. Și asta nu numai în liceele lor dela țară, în acele minunate „*Landerziehungsheime*“, în care primesc educație copiii de țărani la un loc cu vlăstarii familiei Hohenzollern, cum am văzut bunăoară la Salem, dar în toate liceele vizitate. Metoda adecvată în predare și spiritul practic ca finalitate caracterizează învățământul lor de toate gradele.

6. Se predă *etica* după programa în vigoare, dar nu se spune nimic nici în cadrul eticei și nici în cel al psihologiei despre originea funcțiilor psihice: temperament, caracter, voință, aptitudine creatoare, inteligență, etc., despre ereditatea lor și despre rolul lor în viața socială. Constatăm aceeași eliminare a factorilor biologici și în predarea celorlalte discipline filozofice inclusiv sociologia sau pedagogia (noțiuni de educație). Tocmai la o materie cu cel mai accentuat rost normativ, credem că ar trebui să se analizeze *factorii determinanți ai conduitei, mobilele reale ale acțiunilor umane*. Acest lucru nu se va putea face în mod științific, fără *studiul substratului nostru ereditar* — acest regisor suprem al individualității noastre.

7. *Învățământul religios* este cel mai spinos capitol pe care totuși nu-l putem ocoli. Până în clasa VI inclusiv, sunt câte 2 ore, în clasa VII-a și VIII-a câte o oră pe săptămână.* Din prima clasă elevii învață despre facerea lumii și a celor dintâi oameni, istoria proorocilor și a vechilor evrei. Peste câțiva ani elevii vor învăța teoriile cosmogonice (*Kant-Laplace*) și perioadele geologice. Nu știu dacă educatorii își dau bine seama de frământările grozave la care e condamnat bietul copil. Deoparte seria minunilor, de altă parte noțiunile și legile științifice exact opuse primelor. Din primii ani unii elevi sunt însetați de cunoașterea științifică și își procură cărți de unde pot, chiar din biblioteca școlii sau a clasei. Urmarea? Un eminent profesor și decan la teologie umbla să-și îndepărteze din familie nepotul din cl. III-a pentru că l-a prins devorând o scriere de *Darwin*, spre a-și lămuri apariția omului într'alt fel de cum aflase dela unchiul său. Un alt copil în cl. I-a găsisse din toată sărăcia părinților lui săteni suma necesară, cu care și-a făcut un caet de 500 de foi, în care s'a apucat să critice religia creștină servindu-se de adevărurile științifice. De aici criză de conștiință, conflict cu rudele familiei și cu profesorii, apoi vârf la toate — gânduri de sinucidere. Tragedii neștiute și de care nimeni nu se sinchisește.

Se predă pe larg istoria bisericească universală, tot așa istoria bisericii remâne, dogmele bisericii creștine, apologetica, etc. Se găsește timp spre a se preda elevilor istoria creației, iadul și raiul, locuința celor dintâi oameni, dar nu li se predă sau nu se

* Asta în vechea programă. Care va fi locul inv. religios după noua reformă a Dlui Ministru *Andrei*, nu știm încă.

găsește timp pentru *istoria naturală a omului*. Nu li se spune elevilor nimic *despre ascendența omului, despre evoluția lui și despre perspectivele devenirii lui*, nici măcar într'o singură clasă, într'o singură oră.

Se vorbește elevilor despre creiarea lumii nevăzute, despre minuni, despre păcatul originar, despre judecata de apoi și starea sufletelor după moarte (în cadrul Dogmelor în cl. V), dar nu li se dau cunoștințele necesare *despre natura omului și despre funcțiunea lui ca verigă în lanțul nesfârșit al generațiunilor*.

De învățământul religios s'a ocupat acum câțiva ani eminentul profesor de filozofie *I. F. Buricescu*, în ziarul „Curentul”. Într'un articol, „Un învățământ antipedagogic” atrăgea atenția opiniei publice asupra încercării unor profesori de religie de a strecura în mintea elevilor date științifice false. „Cu seninătatea și iresponsabilitatea incultului, îi spune elevului de clasa VII (el, profesorul de religie) că creierul negrilor din Africa este mai greu la cântar decât creierul englezilor”.....că unele păsări au un creier mai greu ca omul, în raport cu corpul, că boala și măgarul au mai multe circomvoluțiuni cerebrale decât omul, că creierul tuturor oamenilor este la fel ca structură și compoziție, etc.*

* De vreme ce suntem în propriul nostru domeniu cu greu rezistăm să nu precizăm, că nu cunoaștem și nu credem, ca vreun om de știință să fi riscat vreodată asemenea erezii.

În antropologie se știe că volumul cerebral variază nu numai după rase, dar și după subrase, după neamuri, sex, inteligență, profesiune și etate. În realitate nici greutatea creierului, nici felul sau numărul circomvoluțiunilor nu determină nivelul psihic. Importanța decisivă pentru complexitatea vieții sufletești o are suprafața ariilor asociative. Distribuția substanței cenușii n'are nimic a face cu greutatea masei cerebrale. S'a stabilit că omul are de trei ori mai mulți neuroni corticali, decât orice alt animal. Dispoziția și structura celulelor piramidale variază nu numai dela o rasă la alta dar ele nu sunt identice nici măcar la gemenii univulari.

Manualele de apologetică conțin nenumărate afirmații eronate. Citind grămada pestriță a nesfârșitelor controverse enciclopedice, urmărind argumentele, prin care autorii cred că resping adevărurile intrate definitiv în patrimoniul științific, nu ne putem sustrage unui simțământ penibil.

Profesorul *Buricescu* condamnă sever manualele de apologetică cu contradicțiile lor chinuitoare și se întreabă dacă elevilor le-ar mai rămâne vreo credință neșubrezită. Și asta „pentru că majoritatea profesorilor de religie nu văd în lipsa lor de înțelegere și a sufletului copilului și a problemelor de educație că, vrând să facă pe elevi bigoți (bigoți, nu credincioși) îi fac necredincioși și chiar ateii“.

Revelatoare pentru înrâurirea învățământului religios asupra elevilor ar fi numai o anchetă organizată de un cercetător obiectiv, după metode științifice, nu numai asupra elevilor însuși, dar și asupra oamenilor maturi absolvenți de liceu. Această problemă e socotită prea delicată și atunci e de obicei ocolită.

Toți reprezentanții vieții noastre sociale și culturale trebuie să înțeleagă, că pregătirea și educația tineretului nostru nu poate forma un obiect susceptibil de acaparare. Vorba profesorul *Buricescu* „adevăratul interes al școlii, nu se confundă cu al clerului“. Trebuie să înțeleagă oricine, că în una și aceeași chestiune esențială pentru conștiința individuală și pentru viața națională nu i se poate recomanda elevului două credințe, două atitudini hotărât opuse. Cu asemenea metode desaxăm sufletul tineretului. Unii devin sceptici și blazați, alții dintre cei cu spirit critic, devin neîncredători și chiar disprețuitori față de educatorii lor. Dar toți se vor întâlni în desgustul lor pentru școală. Știința și credința, rațiunea și sentimentul nu se pot confunda, nu pot fi ierarhizate și una nu poate înlocui pe cealaltă. Amestecul uneia în rosturile celeilalte este în detrimentul amândurora.

Iată o altă stare de lucruri regretabilă. La apologetică se predă și despre sănătate, locuință, hrană, îmbrăcăminte, curățenie, muncă, educație fizică, despre familie și rolul ei social. Mărturisim că nu înțelegem rațiunea programei, de vreme ce primele șapte capitole se predau în cadrul igienei de către medic, iar ultimele două se predau la sociologie. Ba încă „morală și viața de familie“ se predă la un al III-lea obiect în cadrul eticei, în cl. VI-a. Dar aceste chestiuni s'au adăogat și la obiectului preoiului, pentru că autoritatea școlară n'a avut încredere în competența medicului? Tot așa s'a îndoit poate de competența profesorului de filozofie, care predă la etică în cl. VI-a „morală și viața de familie“, după cum s'a îndoit de competența aceleiași profesor care predă la

sociologie în cl. VIII-a „familia“ și deaceia s'a recurs la preot pentru a preda a treia oară problema familiei? Dacă-i așa de multilaterală competența preotului s'ar putea lăsa religiei problema biologiei familiei sau educația sexuală. Și suntem convingși, că am avea o situație, mai bună ca aceea de acum: s'ar economisi timpul, iar elevii n'ar mai fi siliți să asculte păreri opuse despre aceeași problemă. Am trece peste risipa de timp impusă de tratarea repetată la 3 obiecte a temei „familie“ — și cu multe alte probleme se întâmplă la fel — dacă cel puțin s'ar da elevilor principiile strict științifice cele mai interesante și mai necesare — din biologia familiei. Tocmai acest lucru nu se face, iar în loc de concepție unitară se dezorientează elevii cu puncte de vedere contradictorii.*

Nu credem că oamenii de răspundere ar putea bagateliza problemele pe care le avem la inimă ca biologia familiei sau a corpului etnic. În chestiunile fundamentale pentru concepția tineretului este rezonabil să se lase cuvântul părții care cercetează experimental structura și originea lumii, a omului și a vieții. Tocmai cunoașterea măreției Creațiunii îndeamnă la evlavie. Apropierea de Existență cu preocupări de falsă explicare, de arguții sau de înăbușire a adevărilor cunoscute e o profanare a operei Creatorului. Meschina ignorare ar coborî prestigiul bisericii și al slujitorilor ei.

8. În cadrul *științelor naturale* compoziția, structura și originea diferitelor roci minerale și formațiuni telurice au o mult mai mare importanță decât *originea și natura geniului, a talentului, a tuturor însușirilor morale și intelectuale, ale omului, ale etniilor sau ale raselor*. Fără această cunoștință nu se va crea niciodată temelul spiritual pentru respectul cuvenit meritului și pentru selecțiunea talentului.

9. Variația formelor minerale are mai mare importanță în școala de azi decât *variația formelor individuale, etnice, rasiale și sociale sau variația însușirilor fizice și psihice*. Nu-i destul că primele chestiuni se predau în cadrul a două obiecte (chimia anorganică și geologia) dar se revine asupra lor și în cursul su-

* Nu șim încă dacă în noua reformă a Dlui Ministru *Andrei* se va trata familia numai din punct de vedere religios, de vreme ce etica și sociologia au fost suprimate.

perior. A doua categorie de fenomene nu este nici măcar menționată sub aspectul unor noțiuni elementare.

10. Se predă structura cristalelor, a mineralelor și a materiei inorganice în genere, dar *structura plasmei germinative, structura biologică a familiei, a trunchiurilor, a etniilor*, nu sunt nici măcar menționate.

11. În același chip se procedează de o parte cu proprietățile chimice ale materiei organice și inorganice, de alta *cu proprietățile masei ereditare față de cele ale somei*.

12. Nimeni nu se îndoește că legea căderii corpurilor este indispensabilă oricărei persoane care a trecut prin liceu, dar nu este oare cel puțin tot așa de indispensabilă și *legea căderii omului, a familiei, a decăderii civilizațiilor și a noroadelor, îndată ce contravin legilor naturale?*

13. Trecând la lumea organică, speciile de plante și animale, sunt amănunțit predate în cursul inferior și se revine în cursul superior, cu caracteristicile fiecărei specii, cu structura morfologică a animalelor, chiar cu descrierea vieții lor psihice. *Ce se face și cât se face despre rasele umane?* Nu numai că raseologia umană nu dispune de două cicluri, dar nu se predă nici măcar ca noțiuni elementare în cadrul vreunei alte discipline.

14. Se menționează stingerea anumitor specii de plante și animale în epocile antedeluviene sau în timpul nostru. Dar *copleșirea rasei albe prin celelalte rase, mongolă sau neagră, ca efect al prolificității diferențiate nu merită nicio atenție?* Nu merită nicio menționare seria acelor fenomene biosociale și bioetnice cum sunt: *atrofierea celor mai superioare straturi sociale, stingerea treptată dar sigură a celor mai înzestrate familii și trunchiuri în profitul claselor mult mai numeroase și mai prolifică, dar cu un nivel de înzestrare biologică inferior primelor clase?*

15. *Igiena individuală* are locul cuvenit în școala secundară. În schimb, *igiena națiunii** nu-i nici măcar menționată. Școala se ocupă de sănătatea fenotipică a individului, dar n'are

* Prin igiena națiunii Profesorul Moldovan înțelege „știința care se ocupă cu biologia și patologia națiunii, cu starea și mișcarea cantitativă și calitativă a corpului etnic, vizând prosperitatea biologică a generațiilor viitoare. Igiena națiunii este o noțiune mai cuprinzătoare decât *eugenia*, deoarece pe lângă *ereditate* igiena națiunii se extinde asupra tuturor factorilor capabili să contribuie la ameliorarea vigoarei generațiilor viitoare ale națiunii.*

timp să considere și *sănătatea lui genotipică*. Tot fără interes pentru școală e și *sănătatea genotipică a corpului etnic*.

Printre înoirile vieții noastre sociale sunt și unele legiferări privitoare la familie. Cu simpla decretare a unei legi și a unui impozit nu se vor obține rezultatele așteptate. Atâta timp cât spiritele rămân orientate spre vechiul materialism individualist, legile rămân inoperante.

16. Se predă instrucția civică în gimnaziu și economia politică împreună cu dreptul constituțional și administrativ în liceu. S'a socotit necesar să se cunoască legile omenești. În schimb, au fost socotite fără interes *legile imuabile ale naturei, legile lumii organice*. Ignorarea primelor nu implică de loc infracția, iar acolo unde aceasta se produce, sancționarea legală privește individul fiind limitată la el. Pe când infactorul la legile naturale păcătuiește nu față de el și de prezent, ci față de întregul șir al urmașilor lui.

Abaterea neînsemnată se poate amplifica dela o generație la alta, până la proporțiile unei crime împotriva nu numai a urmașilor lui, ci și a comunității etnice. Legile omenești avertizează de ceea ce trebuie să nu faci. Cele naturale ne dau pe lângă normele negative și pe cele pozitive.

Este caracteristica mentalității raționaliste această încredere în liberul arbitru. Omul continuă să creadă în pofida experienței de mii de ani, că e destul să îndemni, să decretezi sau să interzici, pentruca voința individuală sau colectivă să se conformeze. Este un semn al culturii noastre pe care *Haeckel* îl explica undeva ca urmare a prestigului de care se bucură „cultura juridică.” Aceasta este după el pur formală și deloc reală. Cei mai mulți dintre cei cari studiază jurisprudența — spune el — nu gândesc să se ocupe cu antropologia, cu organismul uman, cu funcțiunea sa cea mai importantă și în fine cu „condițiile prealabile” oricărei juste concepții despre natura omului. (4, p. 8 și 9.)

Țara noastră a intrat în sfârșit în era când treptat se rupe cu trecutul. Totuși instituțiile noastre încă se resimt de timpul de care vorbește *Haeckel*, când „opinia curentă era că juriștii sunt oameni de cea mai înaltă cultură.* Departe de noi intenția de a

* Nu uităm mentalitatea conducătorilor unui partid puternic, care a încredințat Ministerul Instrucțiunii Publice și al Cultelor lui *Take Ionescu*, lăsându-l de o parte pe *Titu Maiorescu*. Ce reprezenta și cât a realizat fiecare din ei știe oricine pentru a nu mai stărui.

nega că între oamenii dela noi și de aiurea cu roluri de conducere sunt juriști, după cum sunt și oameni fără cultură „oficială“, care au făcut totuși dovada intuirii adânci a naturii umane și a nevoilor comunității ce conduc.

Una din bazele educației tineretului este orientarea lui spirituală realistă. Fără inițierea generațiilor viitoare în natura fenomenelor bioetnice, va stărui vechea dezorientare. Legiuitorii vor continua să promulge legi privitoare la biologia națiunii pe care oamenii competenți le vor găsi la un nivel atât de coborât, încât vor renunța să ia cuvântul în parlament, spre a nu provoca situații prea penibile. Iar ziarele noastre vor continua să preconizeze cu bună credință în articole de fond legiuiri tocmai opuse, celor indicate de știința biopolitică.*

17. Revizuirea programei pentru învățământul secundar implică revizuirea programei în învățământul superior, unde anomaliile sunt cel puțin tot așa de esențiale. Nu-i locul aici să ne ocupăm de situația acestor științe la universitate. Semnalăm dintre anomalii doar câteva mai grave. Nici știința omului și nici vreuna din disciplinele înrudite nu sunt introduse la vreo universitate. Există biologia generală pentru studenții dela științe naturale și dela facultatea de medicină. Cei neinițiați ar fi poate înclinați să creadă că studenții celor două facultăți studiază genetica și în special studenții mediciniști studiază ereditatea umană în cadrul acestei științe. Cel puțin celor două categorii de studenți li se predă minimum necesar din știința eredității spre a face față cerințelor profesionale, didactice pentru naturaliști, practice pentru mediciniști. Situația e cu totul alta. Biologia generală — cel puțin la Cluj era așa — se predă anii trecuți studenților mediciniști din anul I, în comun cu

* Se propune impozitul pe celibatari începând dela majorat fără niciun minimum sau maximum de vârstă și fără reglementarea distincțiilor necesare între sănătoși și bolnavi, infirmi, bolnavi și insuficienți mintali de toate categoriile, alcoolici și criminali. Un mare ziar cerea „să se acorde ajutoare efective pentru familii împovărate de copii mulți“, în scopul de a se încuraja natalitatea. Se cer noi sarcini pe umerii elementelor valide de conaționali în folosul elementelor împovărate, chiar dacă ar fi disgenice și chiar dacă ar fi ne-naționale. În virtutea acestui fel de dreptate socială primăriile împart ajutoare țiganilor. Sunt încă favorizați, pentru că ei sunt mai săraci ca românii. Nu vom afla niciodată poate numărul milioanei risipite așa. Depășim până și pe francezi, care au atins recordul cu politica lor demografică în contradicție cu cele mai elementare norme eugenice.

cei dela științe naturale din anul IV, în 30 de prelegeri. Din acest număr, *abia reveniau 4 prelegeri capitolului eredității.*

Cum ereditatea nu se preda ca obiect independent, era firesc să nu i se poată lăsa mai mult loc în cadrul biologiei generale. Dar ce se putea face în 4 ore, când genetica umană ar avea singură nevoie de 50—60 de prelegeri, și încă pentru a fi concis tratată? Asta fără a ne mai gândi la ereditatea patologică pentru medici. Legea din 1938 a suprimat biologia generală dela facultatea de medicină. Cu cele 4 prelegeri absolvenții facultății de medicină dela Cluj aveau cel puțin oarecari noțiuni vagi,* deși cunoștințele lor rămâneau cu mult în urma celor ale unor gimnaziaști din țările în cari știința eredității se predă în liceu alături de genealogie, eugenie și raseologie. După suprimarea celor patru prelegeri despre ereditate viitorii medici dela noi rămân până și în urma absolvenților de școală primară din alte țări, cărora li se predă noțiuni din eugenie, ereditate și genealogie.**

Chipurile s'a menținut biologia generală la Facultatea de științe din Cluj. Viitorii profesori de științe naturale audiază 32 de prelegeri din această materie în anul IV, dintre cari 6 sunt despre ereditate.***

* La lucrările practice de eugenie, studenții medici din anul VI mi-au mărturisit nu odată, că nu mai rețineau nici puținele noțiuni predate, încât nu mai știau regulile mendeliene sau fenomenele de dominantă și recesivitate.

** Savantul clujan *Racoviță*, care predă biologia generală la universitatea noastră, luptă de atâta vreme să îndrepte lucrurile, dar fără rezultat. Domnia-Sa ne-a informat, că nici în celelalte centre universitare nu există catedre de biologie generală și deci nici aiurea nu poate fi o situație mai bună.

*** În ce măsură ignorarea eredității umane și a științei eugenice de către medici dăunează societății, se vedește între altele și prin „Proiectul de lege pentru ocrotirea familiei, mamei și copilului“ schițat de către Ministerul Sănătății și Ocrotirilor Sociale. Oricine cunoaște problema, știe că certificatul de sănătate prenupțial are rostul să împiedice dela contractarea căsătoriei persoanele cu boli sociale molipstoare, dar în prima linie persoanele cu defecte și boli ereditare. Grija de urmași trece înaintea celeia pentru părinți. Pentru asta medicul trebuie să cunoască bolile ereditare și mersul lor ereditat, așa încât din datele genealogice ale familiei candidatului, el să conchidă asupra prognozei cu competența comportată de răspunderea lui gravă. În țările în care legile se elaborează cu intenția ca ele să fie operante, asemenea certificate nu sunt eliberate decât de medicii specializați în eugenie. În proiectul menționat, „certificatul poate fi eliberat de oricare medic cu drept de liberă practică a medicinei...“ Legea nu se preocupă de urmași: „medicii vor elibera acest certificat indizilor care vor prezenta semne de vreo maladie susceptibilă să fie transmisă celuiilalt soț.“

Pentru a încheia capitolul privitor la științele naturale: n'am cerut în discuția noastră mai mult loc în folosul lor. Ne-am ferit să procedăm ca de obicei. Cei mai mulți dintre oamenii școlii, dacă nu totalitatea lor au postulat importanța propriei lor specialități. Foarte puțini au ierarhizat materiile din punct de vedere al valorii lor normative și educative. Acest imperialism exclusivist e departe de noi. A voi să facem loc științelor naturale cum a fost cazul până acum cu matematicile sau su istoria de pildă, ar fi să înlocuim o anomalie mai mare printr'o alta mai mică.

Științele naturale au progresat foarte mult în ultimele decenii. Programa analitică a învățământului secundar însă nu s'a schimbat și ea este în esență la fel cu aceea de acum 40—50 de ani. Pentru a corespunde noilor scopuri culturale și educative, e necesar ca științele naturale să-și revizuiască adânc conținutul. Altfel — așa cum am văzut — ele sunt susceptibile de aceleași obiecțiuni, ca toate celelalte discipline.

18. Revenim la învățământul secundar, și amintim anii și numărul de ore prevăzute pentru *dexterități*. Și aici se vedește încrederea neîntemeiată în puterea exercițiului. Din păcate, absența unui talent nu poate fi compensată, chiar de s'ar înzeci orele de exercițiu, indiferent dacă e vorba de scriere frumoasă, desen, muzică sau agilitate corporală. Posibilitățile neobișnuite în orice artă ca și în dexterități și meșteșuguri sunt determinate de factori endogeni. Exercițiile de caligrafie, desen, pictură sau modelaj vor ameliora stângăciile inițiale, dar ele nu vor depăși dispozițiile naturale. Altfel n'am întâlni analfabeți, fără nici un fel de ucenicie, ale căror lucrări întrec pe ale altora cu stadii lungi de pregătire. De aceea n'ar avea nici un rost, ca asemenea exerciții să se extindă în școală dincolo de minimumul strict necesar. În ultimele două decenii s'a redus locul unor dexterități și s'ar mai putea încă reduce. Caligrafia ar putea fi încă complet scoasă din program fără nici o pierdere. În spicuirea noastră fugară — altfel ne-ar fi trebuit un spațiu considerabil mai mare — nu putem preciza amănunțit modificările de adus fiecărui obiect. N'avem intenția de a înlocui comisiile pentru elaborarea programei analitice.

Profesorii defa dexterități ar trebui să studieze etnografia spre a cunoaște arta noastră populară sub toate aspectele ei. Maestrul de desen sau de modelaj ar da întâietate la lucru modelelor alese dintre obiectele casnice, unelte, etc., aflate în micul muzeu etnografic al școlii. La fel ar face maestra de desen sau de lucru

de mână în domeniul cusăturilor. Dacă etnografia nu se poate preda în școala secundară, fie și limitată numai la producțiile geniului nostru popular, să se dea tineretului cel puțin unele noțiuni în cadrul altor obiecte. Asta implică pregătirea corespunzătoare a educatorilor.

19. *Educația muzicală.* Fără o anumită structură înăscută a organelor sensoriale nu se va entuziasma nimeni de muzică. Cu atât mai puțin poate fi vorba de a educa pentru creație muzicală. Despre rolul substratului ereditar în talentul muzical se poate consulta o lucrare recentă (3).

Programa s'a îmbunătățit mult în ultimul deceniu, sub impulsul maestrului *Kiriac*. În școlile care au norocul să aibă un maestru harnic și talentat, nădăjduim că se cultivă gustul și se orientează înțelegerea operelor muzicale. În lipsă de mai bine, stau la îndemână plăcile. Generațiile mai vechi terminau liceul fără să-și dea seama despre unele lucruri elementare ca: operă, operetă, madrigal, melodramă, oratoriu, psalmodie, recitativ, rapsodie, cavalină, cuplet, contrapunct, etc. Dorim să se fi sfârșit cu timpul maestrului plictisit, de acum 20—30 de ani. Acesta pune un elev până și în clasa 8-a să scrie un solfegiu la tablă, pe care apoi îl repeta clasa o oră întrecăgă. (Ca recompensă pentru acest zel „maestrul“ a fost transferat în capitală și înaintat inspector.)

Firește, că cea mai bună programă rămână fără valoare în asemenea condiții. Nu unii dintre asemenea maestri vor însufleți tineretul pentru muzica noastră populară sau pentru cea mai fericită formă a spiritualității creatoare — geniul muzical. Nu ei vor putea răscoli sufletul tinerilor, spre a le imprima cvlvia față de geniile însăși și recunoștința față de națiunile, care au dăruit culturii umane cele mai de preț comori ale ei.

Orientarea în știința omului și în selecțiunea valorilor va pune pe maestri și în genere pe educatori în situația de a-și da mai exact seama de calitățile și defectele elevilor. Profesorul secundar are tineretul sub ochi, tocmai în timpul cristalizării și manifestării tendințelor fundamentale ale individualității. Epoca dintre 15—17 ani este cea mai prielnică pentru surprinderea talentului, indiferent de natura lui. Spre paguba culturii naționale, școala noastră secundară consideră problema talentului ca pe o chestiune pur particulară, fără nicio contingență cu interesul societății. Factorii educativi trebuie convinși, că un singur talent pierdut sau descoperit echivalează cu pierderea sau dobândirea unor bunuri mate-

riale de neprețuit ori cu pierderea sau câștigarea unei mari bătălii.

Orientarea spirituală ce postulăm e susceptibilă să dea încă din școala secundară viitorilor educatori pârgăia spirituală a atitudinii și activității lor de mai târziu. Universitatea va fi obligată a o desăvârși, transformând-o într-o adevărată baghetă proprie a ne descoperi zăcămintele comorilor etnice. Aceeași orientare spirituală va investi pe exponenții statului cu mijloacele subiective și obiective trebuitoare promovării și exploatării resurselor naturale creatoare ale rasei. Istoria oricărei spiritualități și cu deosebire a noastră e bogată în ignorarea inconștientă sau voită a talentului. Auzim uneori că cutare talent a fost pe punctul de a rămâne pierdut sau că a fost descoperit mai târziu de cum se cuvenea de către cutare talent. Dar nu ni s'a întâmplat să auzim de asemenea descoperiri în școala secundară. Numai talentele mari sunt capabile să recunoască talentul, numai acelea au și generozitatea să salte talentele pe propriile brațe. Cum acestea sunt extrem de rari, se pune problema metodei, care constă în a micșora cât mai mult șansele pentru pierderea talentului și a le mări pe celelalte pentru descoperirea și promovarea lui. Altfel dormităm pe comorile etnice, așa cum aztecii, incașii sau abisinienii au vegetat săraci deasupra zăcămintelor prețioase.

20. *Educația fizică* are un rol în școala de azi, pe care nu i-l mai contestă nimeni, în mod serios. Decât, specialiștii și partizanii bine intenționați îi exagerează rolul. Ei cred că înfrumusețăm rasa cu ajutorul culturii fizice. În realitate gradul armoniei fizice este ereditar, cum ereditare sunt și aptitudinile fizice. Nu va atinge nimeni vreodată frumusețea spartanilor, chiar dacă ar practica o cultură fizică tot așa de riguroasă ca a lor. Training-ul are un rol însemnat, dar el nu poate înlocui dispoziția naturală. Raportul între ereditate și training în explicarea performanțelor sportive este similar raportului dintre cei doi factori, în virtuozitatea muzicală de pildă.

Dacă am aștepta dela educația fizică ceea ce ea poate da: întărirea mușchilor, întreținerea până la un punct a agilității membrelor și a sănătății, înviorarea organismului, înmulțirea globulelor roșii prin gimnastica respiratorie în aer curat, corectarea unor ușoare defecte fizice sau a atitudinii, scopul ei ar corespunde realității. Ar fi prea destul ca să prețuim cum ce cuvine rostul exercițiilor fizice. Entuziaștii educației fizice — și între ei sunt medici, oameni de știință, reformatori — așteaptă cu mult

mai mult. Ei cred că prin educație fizică asiduă regenerăm individul și rasa. „La race peut être relevée en *dix ans*.” „...savoir jouer de ses poumons, c'est savoir jouer de son cerveau.” Aceste formule ispititoare dobândesc un și mai mare credit, când sunt spuse de un om competent (*Tissier*, 10, p. 265 și 178). Cum am putea ajunge sau dacă a ajuns cineva la această performanță miraculoasă — influențarea genotipului prin intermediul fenotipului — nu ne explică nimeni. Citim afirmații doar că prin educație fizică vom avea soldați viguroși, disciplinați, isteți, devotați și viteji. Prin ea vom avea cetățeni frumoși, ordonați, cu vieață lungă, etc., etc. Ignorarea sau cunoștințele false despre natura omului se soldează cu decepții mult mai grele, de cât cum ar fi cazul cu orice alt domeniu dinafara omului.

Programa analitică actuală indică un progres vizibil la noi, datorit Academiei Naționale de Educație Fizică. Credem totuși că s'ar putea adăoga în programă cel puțin pentru băeți, lupta cu spada, sabia și floreta. Pentru tineretul de ambe sexe ar trebui să se introducă ritmul însoțit de muzică. „Dansul este o artă de auto-exprimare prin gesturi fizice, o activitate spontană și totală, tot așa de firească în copilărie ca și respirația.” (5, p. 13.) Pe lângă dansurile naționale din diferitele provincii s'ar putea adăoga — cel puțin în liceele de fete — și dansurile populare caracteristice altor popoare. Aceste elemente — dansul și muzica — ar caracteriza psihologia etnică a diferitelor popoare adăugând elementului etnografic și elementul etnologic.

E de nădăjduit că chiar în liceele cu maeștri din vechea școală, aceștia nu mai țin elevii plictisiți în front, în timp ce alții depun examenul pentru note: câțiva la prăjini, alții la paralele, etc. într'o sală plină de prof. De mirare este numai, că școala nu-i deloc preocupată să folosească orice prilej pentru selecțiunea naturilor de elită. Educația fizică pune la îndemână situații foarte variate și complexe, pe care profesorul le-ar putea folosi, în scopul de a descoperi de timpuriu talentul de organizator și de conducător printre elevii săi.

Corpul didactic de specialitate primește o cultură serioasă și cu puțină orientare în plus ar putea răspunde acestei foarte utile chemări. Intre științele predate la A. N. E. F. ar fi *ereditatea umană*, din care n'ar putea lipsi ereditatea în familiile de sportivi celebri, selecțiunea valorilor sociale și simptomata înzestrării specifice. Toți viitorii profesori trebuie să fie inițiați în

cadrul obiectului lor cu metodele de recunoaștere ale elevilor de o deosebită înzestrare. La educația fizică ocaziile pentru observarea individualității sunt numeroase.

Organizarea unor excursii mai lungi, ale unor sporturi dificile și ale unor jocuri virile, care cer îndrăzneală, prezență de spirit, hotărâri rapide, înlăturarea obstacolelor înfruntând chiar primejdia, execuții prompte, ordonate și punctuale, ar exercita o înrăurire binefăcătoare asupra tuturor elevilor, dar ar scoate în evidență mai cu seamă elementele cu dispoziții naturale prețioase. Abstracție făcând de influența pe care poate avea-o asemenea exerciții dure în dezvoltarea dispozițiilor virile naturale, ele ar arăta elevilor valoarea acestor calități. Dar mai ales, aceste exerciții conduse pe rând de cei mai înzestrați elevi (în această direcție) ar releva pe teren talentele firești.

Orice materie este susceptibilă de a ispiti și de a încuraja manifestarea aptitudinilor *personale* ale elevilor, de a deslănțui emoțiile, de a frământa sentimentele și ambițiile, de a încorda voința, de a pune și de a lăsa să se izbească forța fizică, etc. Asprimea acestei concepții nu trebuie să sperie școala. Ar fi un corectiv foarte necesar pentru orientarea morală a timpului nostru. Cel mai eficient antidot contra dispozițiilor sufletești bolnave, „decadente“ este orientarea biologică sănătoasă și realistă, îmbinată cu o educație fizică aspră și virilă. Mijlocul principal al acesteia este lupta. Lupta sub toate formele este legea vieții și ea promovează vieața. Lupta trebuie să încordeze toate puterile, dar mai întâi de toate pe acele fizice. Vieața este supremul bun. Exaltarea vieții trebuie să-și găsească în știința vieții și în filosofia biologică un instrument spiritual, iar în educația fizică un mijloc direct și factic.

Zusammenfassung

I. Făcătoaru: Die Wissenschaft vom Menschen und die antibiologische Anschauung in der Erziehung der Jugend.

Der Verfasser ergreift die Gelegenheit, die ihn durch die neue Reform der Mittelschule in Rumänien gegeben wurde, um folgendes festzustellen:

1. *Das jetzige Studienprogramm unseres Gymnasiums beruht auf der alten intellektualistischen Anschauung. Nachdem die Fortschritte der biologischen Wissenschaften und insbesondere der Genetik dieser Anschauung jegliche Basis entzogen haben, ist eine tiefgreifende Änderung hiezu nötig.*

2. *Die Lehrfächer sind zum Teil wegzulassen, um durch die Wissen-*

schaft des Menschen: Eugenik, Vererbung, Rassenlehre, Biopolitik, Bevölkerungspolitik und Ethnographie ersetzt zu werden; die weiteren Fächer müssen mit biologischen Begriffen durchdrungen werden, um sie dem neuen weltanschaulichen Ziel in der Jugenderziehung entsprechender zu gestalten.

Bibliografia.

B. E. și B. = Buletinul Eugenic și Biopolitic.

1. Decret-Lege pentru organizarea și funcționarea învățământului secundar teoretic. București, 1939.
2. Decret-Lege pentru organizarea Ministerului Sănătății și Ocrotirilor Sociale. Edit. Mon. Of. Nr. 429, 1939.
3. *Făcăoaru I.*: Ereditatea geniului. I. Compozitorii. *Transilvania*, 1940, Nr. 1—2.
4. *Haeckel E.*: Les Énigmes de l'Univers. Paris.
5. *Horrigan O.*: Creative Activities in Physical Education. New-York, 1929
6. *Le Bon G.*: Psychologie de l'Éducation, Paris, 1920.
7. *Moldovan I.*: Educația fizică și morală în cadrul „Astrei.” *B. E. și B.*, 1928, II (p. 38—46).
8. *Moldovan I.*: Igiena Națiunii, Cluj, 1925.
9. *Racoviță E.*: Discurs de deschidere a celui dintâi Congres național al naturaliștilor din România. (In Darea de seamă, Cluj, Societatea de Științe, 1930)
10. *Tissier Ph.*: L'éducation physique et la race. Flammarion, 1920.

Măsuri de politică demografică și politica demografică totalitară

de

Dr. PETRU RĂMNEANȚU

Definiție și scop

Politica populației consistă în acțiunea pe care o dezvoltă autoritatea publică, de obicei Statul, pentru a ocroti interesele naționale în câmpul populației. În trecut deseori ea a fost în parte înglobată de politica economică, fiindcă prin populație s'a căutat să se ocrotească interesele naționale în domeniul economic. Astăzi importanța acestor două activități s'a schimbat, politica demografică a devenit mai comprehensivă. Astfel, la noi, de exemplu, *prin biopolitică milităm „pentru o organizare și o activitate în cadrele statului cari să fie pătrunse și conduse de îndatorirea supremă de a garanta înainte de toate prosperitatea biologică a capitalu-*

lui uman" (prof. dr. I. Moldovan). La fel în alte țări, de exemplu, în Italia și în Germania prin politica demografică totalitară se tinde la forță numerică și potențial militar, la potență spirituală și la un grad urcat de reproducere.

Din aceste considerațiuni reiese, că sunt două curente politice, unul care subordonează dezvoltarea populației stărilor economice și altul care tinde să realizeze scopurile politicii demografice independent de politica economică. Ca o consecință a acestor curente politice s'au creat și două tendințe științifice, una sub numele de *teoria optimului de populație* și alta de *teoria progresului numeric al populației*. Prima își are susținătorii ei în Anglia și în Statele Unite ale Americii, țări cu sol bogat și colonii întinse, iar a doua în Italia și în Germania. Se înțelege că primele sunt pentru o stabilizare a situației demografice a Lumii pe bazele prezente, iar cele din urmă sunt pentru o modificare. Prima teorie a fost expusă pe larg de americanul *H. P. Fairchild* la Congresul Populației din 1927 care a avut loc la Geneva și pe care am analizat-o și noi. A doua reiese din toate legiferările care au avut loc în ultimii ani în cele două țări amintite în urmă. Asupra acestora vom reveni mai târziu.

În afara statelor amintite care stau în fruntea curenților politice, celelalte au acceptat soluții intermediare. Acestea variază de la *laissez faire*, care se realizează cu maximum de avantaj din punct de vedere cosmopolit, până la o intervenție activă fie numai pentru propășirea generației actuale, fie și pentru interesele generațiilor viitoare. Practic, în aceste state politica populației, fie că e de ordin numai cantitativ, fie că are și scopuri calitative, se interesează, cu o anumită intensitate, de fragmente și de categorii de cetățeni și nu se adresează decât excepțional națiunii întregi.

Măsuri de politică demografică

În cursul istoriei, exercitarea acestui drept din partea Statului a avut o evoluție de urcare, atât în spațiu, adresându-se din ce în ce mai multor clase din societatea umană, cât și în profunzime, cuprinzând un număr tot mai mare din însușirile individului și ale familiei.

Astfel în *antichitate* la Greci, *Plato*, plecând de la ideea, că Statul trebuie să-și păstreze același număr de oameni, adică să nu scadă sau să crească, în opera lui „*Repubblica*” a fixat norme

care se ocupă mai ales de calitatea unei anumite categorii a popoului elen. Susținea, că „trebuie după principiile noastre, să favorizăm frecvența raporturilor între bărbați și femei mai alese și trebuie să le diminuăm între indivizii mai scăzuți, dacă voim să avem o gloată din ce în ce mai bună“. Teoria lui *Plato*, rămasă mai mult o utopie, prevedea din punct de vedere cantitativ, mai ales urcarea prolificității persoanelor cu stil morfologic apropiat de cel ideal, iar calitativ intenționa combaterea nașterilor nelegitime. Pe timpul lui Alexandru cel Mare, considerând densitatea populației excesivă s'au realizat unele colonizări. Atunci s'au creat cele două Alexandri, de pe Nil și Tigru-Eufrat. Sparta la rândul ei ducea o politică aproape numai de ordin calitativ, s'a adresat vi-goarei fizice și sănătății tineretului.

La Romani, pe timpul lui *Iuliu Cesar*, simțindu-se o decadentă demografică, prin *Lex Campana* s'au făcut colonizări. De acestea au beneficiat însă numai părinții cari aveau mai mulți copii. Sub August, depopularea accentuându-se s'a întocmit un plan bazat pe legislație. Astfel prin *Lex Iulia* și *Lex Papiă Poppea* s'au acordat privilegiile fiscale căsătoriților cu copii și s'au stabilit impozite, asupra celibatarilor de etatea dela 25 până la 60 de ani, asupra femeilor nemăritate de vârsta dela 20—50 de ani, asupra divorțatelor după șase luni dela desfacerea căsătoriei și asupra văduvelor după 18 luni dela moartea soțului. De altă parte părinții romani cu trei copii sau mai mulți (sau cu 4 și mai mulți, dacă sunt din alte părți ale Italiei sau cu 5 și mai mulți, dacă sunt din provincii) aveau dreptul de dispensă dela „număr“. Prin alte dispoziții era o tendință accentuată de a oferi deosebită considerațiune și onoare paternității și maternității. Populația și le-a însușit pe acestea într'atât, încât erau considerate norme de bună-cuviință și semne de civilizație. (Relevăm de aici acest sentiment, din partea populației, care în timpurile de astăzi în țările totalitare dă roade nebănuit de mari și asupra cărui vom reveni mai târziu.) Tot printre acestea prevedea că un consul căsătorit și cu copii avea drept de prioritate asupra celui fără copii și acesta asupra celui necăsătorit. Fiecare copil dădea drept, unui candidat la însărcinări publice să se prezinte cu un an înainte de vârsta prevăzută. Apoi mama liberă cu trei copii era sustrasă dela tutela sexului, iar cea de sub tutela patronului, când avea patru copii, devenea liberă. Drepturi asemănătoare erau acordate și pentru bărbați. De altă parte celibatarul era pus în condiții de serioasă inferioritate în

fața succesiunii. Putea să moștenească numai jumătate din cotă, iar restul (*bona caduca*) nu se dădea statului, ci se împărția între părinții cu copiii. (Legea italiană de astăzi s'a inspirat în unele părți din această dispoziție, după cum vom vedea.)

In evul mediu politica populației s'a restrâns la migrațiuni în masă, în special din Asia în Europa. Au fost însă și strămutări sistematice de populație și mișcări intense dela sate la orașe.

In evul nou și în timpurile moderne pe lângă colonizări s'au luat și măsuri pentru favorizarea creșterii populației, aproape similare cu cele din antichitate. Astfel de politică, dar în proporții mai reduse, s'a exercitat în Spania sub Filip al IV-lea, în Anglia sub Eduard al VIII-lea, în Prusia sub Frederic al II-lea, în Franța sub Regimul celei de a III-a republică. În această perioadă de timp au avut loc și *difuziuni*, între două populații vecine și cu stări de presiune demografică foarte diferite în raport cu resursele economice, apoi *infiltrații* care se produceau prin imigrațiuni în țările mai bogate și mai puțin fecunde și unele *eliminări* de locuitori. În special indezirabilii din țările anglo-saxone, din Spania și din Franța au fost deportați pe coastele Americilor și în Australia.

La sfârșitul secolului al XVIII-lea, consolidându-se cele mai multe din statele actuale ale Europei, iar America luând o dezvoltare nebănuită, au avut drept efect o creștere mai rapidă a nivelului cultural și a standardului de viață, natural pe aceeași suprafață de sol. La acestea s'a mai adăugat și o prelungire a mediei de viață care a avut drept consecință o creștere de populație mult mai accentuată ca până aci. Astfel *T. R. Malthus*, calculând această creștere și fiind convins că ea va avea loc și în viitor, a emis teoria că populația din 25 în 25 de ani se va dubla, iar resursele de existență în aceleași perioade de timp vor crește numai aritmetic. În consecință, drept prevedere, a recomandat castitatea înainte de căsătorie și întârzierea căsătoriei până când cei cari se căsătoresc nu vor fi siguri că pot trăi pe cont propriu. S'a ajuns deci, prima dată în istorie, la limitarea nașterilor celor calitativ bine dotați, fiindcă teoria lui *Malthus*, după cum e și logic, nu putea să ajungă la clasele analfabete decât într'un timp foarte lung sau niciodată. De fapt, în cei 30—40 de ani, cât era propagată numai teoria lui *Malthus*, limitarea nașterilor nu a luat un mers mai pronunțat. Scăderea natalității a început să se instaleze numai dela 1877 încoace, când opera neo-malthusianistă

a lui *Knowlton* (Fruits of Philosophy) a fost introdusă din America în Anglia, unde în urma mijloacelor imorale de propagandă pe care le-a propovăduit, a stârnit la început scandalosul proces atât de mult comentat de lumea de atunci, iar nu mult după acesta a fost urmată de cele mai multe familii din clasa de elită. Ca o reacție față de acceptarea mijloacelor anticoncepționale numai de clasele superioare și conservarea urcată a fertilității în clasa de jos, care prin raportul numeric dintre aceste clase, evidențiau tendința că în generațiile viitoare clasa dintâiu va pieri, iar cea din urmă îi va lua locul, oamenii de știință — eugenisții — au luat atitudine. În consecință, ei au inițiat în toate centrele mari, instituții oficiale care să dea sfaturi și să aplice mijloacele anticoncepționale numai femeilor istovite în urma sarcinilor multiple, celor care suferă de mizerie fizică sau economică și celor care sunt considerate disgenice. Așa a luat naștere în Statele Unite, unde erau atâția imigranți cu ereditate tarată, propaganda pentru *Birth Control* (1914), iar în Anglia s'au înființat clinici (1921) pentru maternitate (*Mother's Clinics*). Curentul neo-malthusianist nu s'a oprit însă aici, ci fără voia oficialităților s'a instalat în Olanda, Franța, Belgia, Germania, Italia și cu o intensitate mai mică în toate țările.

După războiul mondial interesul pentru problemele cantitative și calitative ale populației a crescut considerabil. Acesta e izvorât de o parte din dezastrul lăsat de războiu, din urmările colonizărilor mari și necontrolate care au avut loc înainte de războiu, din cauza diferențierii tot mai mare a proporțiilor fertilității pe clase sociale, în urma mijloacelor anticoncepționale și prin dezechilibrul economic care a avut loc în așa numita perioadă de criză prin care a trecut lumea dela 1929—1935. Să analizăm măsurile de ordin cantitativ pe care le-au luat acum diferitele state.

I. Dispozițiile cantitative luate în perioada de timp urmată după războiul mondial.

În această perioadă s'au luat măsuri:

A) Pentru prelungirea mediei de viață;

B) Pentru urcarea fertilității;

C) Pentru creiarea în raport cu resursele solului și cu nevoile absolut necesare ale urbanizării a unui echilibru stabil și optim, intern și extern.

A) Prolungirea mediei de viață

Nota specifică a interesului demografic pe care l-a dat unanimitatea statelor în perioada de după războiu a fost de ordin cantitativ, pentru combaterea mortalității și nu de ordin calitativ — eugenic — după cum pare că s'au lăsat impresionați atât marile public, oamenii politici și chiar cei de știință.

Acum s'au creat mai în toate statele ministere de sănătate, care prin însăși menirea lor au realizat principiile medicinei preventive, rămase frecvent, până aci, închise în laboratorii și biblioteci. Prin ele, oficial deci, s'au atacat cele mai multe probleme, pe care medicina curativă, prin felul ei de a fi individualizată și privată, nu le-a putut soluționa. În cadrul lor s'a combătut malaria, tuberculoza, bolile venerice și cauzele mortalității infantile. *Subliniem, că excedentul natural pe care îl păstrează astăzi populația se datorește scăderii mortalității și nu menținerii natalității la un nivel constant sau urcării ei.* Această afirmare reiese evident din tabela următoare.

Natalitatea, mortalitatea și speranța de a trăi, la două epoci diferite în câteva țări.

ȚĂRI	Natalitatea		Mortalitatea		Speranța de trăi			
	1901 —1905	1937	1901 —1905	1937	1901—1910		1936	
					B	F	B	F
Egipt (Africa) . .	42.3 a	45.0 c	25.8 a	29.4 c	—	—	—	—
Statele-Unite (America)	25.1 a	17.0	14.1 a	11.2	49.86 d	53.24 d	60.18	64.36
Japonia (Asia) . .	31.8	29.9 c	20.5	17.5 c	43.97 e	—	44.82 i	46.54 i
Anglia și Galla (Europa)	28.2	14.9	16.0	12.4	48.53	52.38	60.13	64.39
Belgia	27.7	15.1	16.9	12.7	45.37 f	48.85 f	56.00 j	59.83 j
Bulgaria	40.7 b	23.9	22.5 b	13.4	42.08 g	42.20 g	45.92 k	46.64 k
Danemarca	29.0	18.0	14.8	10.8	52.9 g	56.2 g	62.0 l	63.8 l
Elveția	27.8	15.0	17.5	11.3	49.25	52.15	59.25 j	63.05 j
Finlanda	31.3	19.2 c	18.6	13.0	45.33	43.10	50.68 m	55.14 m
Franța	21.2 b	14.7	19.6 b	15.0	45.74 e	49.13 e	54.30 j	59.02 j
Germania	34.3 b	18.8	19.9 b	11.7	44.82	48.33	59.86 l	62.81 l
Italia	32.6 b	22.7	22.0 b	14.0	44.24	44.83	53.76 n	56.00 n
Norvegia	28.5	15.3	14.6	10.4	54.82	57.70	60.98 m	63.84 m
Olanda	31.5	19.8	16.0	8.8	51.0	53.4	61.9 m	63.5 m
România	39.7 b	30.8	25.8 b	19.3	39.17 h	40.10 h	52.23 o	52.23 o
Suedia	26.1	14.3	15.5	12.0	54.55	57.0	61.19 i	63.33 i
Australia (Oceania)	26.4	17.4	11.8	9.4	55.20	58.84	63.48 p	67.14 p
Zelanda-Nouă . .	26.6	17.3	9.9	9.1	58.09 g	60.55 g	65.04 r	67.88 r

a) Perioada 1911—1913; b) Teritoriul dinaintea războiului mondial; c) Anul 1936; d) Anul 1910; e) Anii 1898—1903; f) Anii 1891—1900; g) Anii 1900—1905; h) Anul 1912; i) Anii 1926—1930; j) Anii 1928—1932; k) Anii 1925—1928; l) Anii 1931—1935; m) Anii 1921—1930; n) Anii 1930—1932; o) Relativ la Cluj 1930; p) Anii 1932—1934; r) Anul 1931.

În toate continentele și în toate statele, exceptând Egiptul din cauză statistică, dela 1901—5 până la 1937 natalitatea a scăzut, s'a modificat deci în detrimentul excedentului natural, iar mortalitatea scăzând și ea, s'a modificat în favorul creșterii populației. Mai observăm că natalitatea a scăzut cu mai multă intensitate, decât a scăzut mortalitatea. Scăderea mortalității reiese mai clar din creșterea speranței de a trăi. Aceasta dela 1901—10 până la 1930—6 a crescut cu circa 10 ani. Putem conchide deci, cu multă siguranță, că politica demografică cantitativă prin măsurile de ordin sanitar, nici când înainte de această epocă nu a dat roade mai mari.

B) Acțiunea dezvoltată pentru menținerea sau urcarea fertilității

Aceasta s'a realizat mai ales în Italia, în Germania, în Franța, în Belgia și în Letonia, deși politica demografică declanșată și cunoscută până la inițiativa acestor state. Pentru prima dată în istorie, state care sunt economic relativ sărace și care au ieșit din războiu cu pierderi materiale însemnate și care deși au senzația că sunt suprapopulate și luptă fățiș și din toate puterile pentru spațiu vital, s'au angajat la efortul demografic de a menține fertilitatea la același nivel. Pe o cale au luat măsuri față de curentul liberalismului economic îmbrățișat de o proporție mare de indivizi, cari au preferat să rămână celibatari sau să formeze familii fără copii și pe alți au legiferat ajutoare matrimoniale proporționale cu numărul copiilor.

a) *În Franța* unde denatalitatea s'a instalat deja la mijlocul secolului al XVIII-lea, pe lângă măsurile luate prin legea din 1913 și prin modificările ei, care stabilesc premii pentru repausul puerperal (440 franci) și alăptarea la sân, s'au acordat și ajutoare lunare (circa 25 franci) pentru familiile care au 4 sau mai mulți copii de etatea școlară. După războiul mondial legea a fost lărgită. S'au acordat ajutoare familiilor cu 3 copii sau mai mulți sub vârsta de 13 ani și s'a mărit angajaților adausul familial în raport cu numărul copiilor. Apoi pentru a favoriza natalitatea, Statul, Departamentele și Comunele au oferit premii care au variat între 100 și 400 franci. Prin creierea în 1918 a Casei de Compensațiuni și prin legea din 1932, ajutorul familial a fost urcat proporțional cu numărul copiilor. Ajutorul a fost acordat nu numai tuturor angajaților, muncitorilor și funcționarilor, ci chiar și agricultorilor cari au

copii sub 14 ani. Pentru combaterea celibatarismului, deja prin această lege, s'a pus în Franța un impozit proporțional pe cei necăsătoriți trecuți de vârsta de 30 de ani. Legea recentă din 30 Iulie 1939, e mult mai comprehensivă. Ea cuprinde toți factorii cari ar putea menține sau produce o creștere naturală a populației. Legea aceasta prevede următoarele dispozițiuni mai importante:

1. *Primă de naștere.*
2. *Alocațiuni familiale.*
3. *Imprumuturi la stabilirea tinerelor gospodării.*
4. *Asistența familiilor cu copii.*
5. *Compensarea sarcinilor familiilor cu copii mulți.*
6. *Dispoziții, în raport cu protecția mamei și a copilului, și de politică calitativă.* (Pe acestea le vom aminti la capitolele respective.)

1. *Prima de naștere* se dă deja la nașterea primului copil, dacă acesta s'a născut în primii doi ani cari urmează căsătoria. Suma primei este fixată la echivalența salariului pe două luni. Prima e în sarcina Caselor de compensații și o acordă Departamentele sau Statul, în raport cu situația familiilor. Ea se plătește în două părți egale, una la naștere, iar cealaltă la expirarea celei de a VI-a lună care urmează nașterii, bine înțeles dacă copilul trăiește.

2. *Alocațiunile familiale.* Acestea se dau tuturor familiilor a căror capi ocupă funcțiuni publice, sunt angajați în întreprinderi, lunar cu contract colectiv sau cu săptămâna ori cu ziua chiar în munca domestică. Alocația variază în raport cu felul angajării și cu numărul copiilor, cari nu au depășit încă vârsta școlară sau până la 17 ani, dacă copilul urmează studii sau ucenicie. Ea începe pentru al doilea copil. Suma minimă a alocațiilor familiale pentru al doilea copil nu va putea fi inferioară de 10% din salariul mediu lunar. Pentru 3 copii va fi de 30%, iar pentru alții, cari ar urma după al III-lea, de câte 20% în plus de fiecare. *Alocațiile numite „a mamei în cămin“*, care se dau persoanelor angajate la patroni care nu urmăresc scopuri lucrative, încep dela un singur copil în sarcina familiei. Ele se dau până ce copilul ajunge vârsta de 5 ani, dacă sunt mai mulți copii până ce nu depășesc etatea de 14 ani.

În urma unei cotizații vărsată la Casa de compensațiuni de un exploatator agricol sau meseriaș rural, ei înseși, sub anumite

circumstanțe, și salariații lor întotdeauna, au dreptul la așa zisele *alocații familiale agricole*.

3. *Imprumuturi la stabilirea tinerelor gospodării*. În vederea favorizării menținerii sau întoarcerii la pământ și în vederea încurajării natalității se acordă „*împrumutul la stabilirea tinerelor gospodării*” în valoare de la 5,000—20,000 franci. La acest premiu au dreptul francezii cari au satisfăcut serviciul militar și au vârsta între 21 și 30 de ani, iar soțiile să fie între 18 și 28 de ani și natural să fie agricultori sau meseriași rurali. Imprumutul e dat cu interese de 4.25% și amortizabil în 20 de semestre egale. În raport cu nașterea copiilor legea prevede reduceri. Astfel perechea care dă naștere la 5 copii, la ultimul ajunge să nu mai aibă nicio datorie. O inovație interesantă și de sigur și utilă e dispoziția relativ la descendenții unui exploatant agricol cari la vârsta de peste 18 ani participă direct și efectiv la exploatare, fără să fie asociați la beneficiu sau pierderi și cari nu primesc nici o remunerație pentru colaborarea lor. Pentru aceștia legea franceză prevede un beneficiu, egal cu jumătatea salariului anual al unui lucrător agricol adăpostit și nutrit.

4. *Asistența familiilor cu copii*. Aceasta se dă familiilor care au în sarcină unul sau mai mulți copii și care din resursele proprii nu pot să-i crească. Ajutorul e fixat între 25 și 50 franci lunar. Asistența acordată familiei, nu se poate cumula cu „alocațiunile familiale” sau cu „alocațiunea mamei din cămin”.

În Franța legea relativ la familie și la natalitate prevede și o reducere a taxelor pe succesiuni, când părintele lasă mai mulți copii urmași.

5. *Taxa de compensațiune familială*. Celibatarii și căsătorii contribuabili pentru ca să compenseze sarcinile familiilor cu mulți copii și pentru a servi ca exemplu generației tânăre, că în cazul când nu au copii și atunci au anumite obligații față de patrimoniul etnic, sunt supuși la un impozit numit „taxă de compensație familială”. Impozitul acesta e pus după venitul taxabil. El variază pentru contribuabilii celibatari de la 3%—20%, iar pentru cei căsătorii cari după doi ani de la data căsătoriei încă nu au copii e între 2—14%.

b) În Belgia, imediat după războiu când populația a trecut printr'o stare îngrijorătoare de subnutriție, mamelor sărace li s'a oferit alimentație gratuită. La fel nou-născuților alăptați artificial sau mixt. Pe baza legii din 1921 și 1929, Belgia a început să se

ocupe și de fertilitate. În 1921 se înființează și în Belgia Casa de Compensațiuni. Mai întâu în Districtul Vernier, iar în Dec. 1929 se generalizează. Pe baza ei patronii sunt obligați să verse anumite sume pentru angajați, iar Casa ajută familiile în raport cu numărul copiilor. Ea dă :

la nașterea	I-lui copil	15 fr.
” ”	celui de al II-lea ”	20 ”
” ”	” ” ” III-lea ”	40 ”
” ”	” ” ” IV-lea ”	70 ”
” ”	fiecărui copil următor câte ...	100 fr.

Prin legea din 10 Iunie 1937 ajutorul s'a extins și asupra familiilor muncitorilor independenți.

c) *Letonia* acordă ajutoare bănești și în natură familiilor cu copii, care se ocupă cu agricultura.

În lupta pentru menținerea fertilității s'au angajat însă mai mult Germania și Italia.

d) În *Germania* după instalarea Nazismului la putere, problema demografică cantitativă a fost luată în considerație, pe un plan vast, etic și rasist. Odată cu începerea luptei pentru trezirea în toate straturile națiunii germane a conștiinței etnice și naționale s'a procedat la un complex de legiferări. Astfel legea din 1 Iulie 1933 prevede dispozițiuni pentru acordarea de împrumuturi matrimoniale. Acestea au determinat o creștere rapidă și vertiginoasă a nupțialității, iar drept consecință s'a urcat și natalitatea, după cum observăm din proporțiile următoare :

Anii... ..	1931,	1932,	1933,	1934,	1935,	1936,	1937,	1938
Nupțialitatea	8.0	8.1	9.7	11.1	9.7	9.1	9.1	9.4
Natalitatea	16.0	15.1	14.7	18.0	18.9	19.0	18.8	19.7

Prin iertarea treptată a împrumutului, la nașterea primului copil și la nașterea celor următori, natalitatea nu s'a urcat numai în anul 1934, care a urmat căsătoriilor atât de frecvente din 1933 și 1934, ci după cum citim din proporțiile de mai sus, ea își menține tendința de urcare încă și în 1938. Bugetul din care se acordă împrumuturile e provenit din impozitul proporțional asupra veniturilor celibatarilor până la 55 de ani, asupra văduvilor și divorțaților fără copii.

Legea germană din 15 Septemvrie 1935 acordă subsidii și familiilor sărace care au în sarcină cel puțin 4 copii de vârstă sub 16 ani. Pe lângă aceste dispoziții, capilor de familii numeroase, prin legea din 16 Octomvrie 1934, li s'au făcut scutiri și

reduceri de impozite și favoruri asupra taxelor pe succesiuni.

e) *Italia* pentru menținerea fertilității a luat următoarele dispozițiuni :

1. *Impozit pe necăsătoriți.*

2. *Reduceri de impozite pentru capii de familii numeroase.*

3. *Ajutoare familiale.*

4. *Acordarea de premii pentru căsătoriți.*

5. *Ocrotirea maternității femeii muncitoare.*

6. *Favoruri pentru cei cu copii mulți.*

1. *Impozitul pe celibatari* instituit prin legea din 19 Decembrie 1926 a fost inspirat dintr'un spirit de a determina ca toți cetățenii să contribuie la promovarea națiunii. Prin urmare nu a fost un act coercitiv. Natural, urmărea și un îndemn la căsătorie mai ales a persoanelor legate numai prin concubinaj. Indiferent de venitul pe proprietate legea a fixat întâiu o contribuție pentru toți necăsătoriții de vârsta dela 25 până la 65 de ani. Contribuția e următoarea :

35 lire pentru cei de etatea între 25—35 de ani

50 " " " " " " 35—50 " "

25 " " " " " " 50—65 " "

În plus a pus și un impozit proporțional cu venitul. De acesta nu sunt scutiți nici cei cari au fost considerați mai înainte că au un venit sub minimum impozabil.

Prin legea din 6 Decembrie 1928, această cotă s'a dublat, iar prin cea din 1 Ianuarie 1938 ofițerii și subofițerii, nu au mai format o excepție ca în legea din 1926.

Relevăm că o mare parte din acest impozit servește drept subvenție la bugetul Operei Naționale pentru Ocrotirea Maternității și a Copilului.

2. *Reduceri de impozite pentru capii de familii numeroase.* Acestea au fost hotărâte prin legile din 14 Iunie 1928 și din 21 August 1937. Pe baza acestora angajații civili, militarii și pensionarii Statului și ai instituțiilor autonome sau parastatele cari au în sarcină 7 copii sau mai mulți și alții cari nu sunt angajați și au 10 sau mai mulți copii și familiile care au născut 12 sau mai mulți copii viabili, dintre cari 6 încă mai sunt în sarcina familiei se bucură de următoarele favoruri :

Scutire de impozitele complimentar, adițional, comunal și taxa de familie, puse asupra venitului total de 100,000 lire ;

Reduceri proporționale asupra venitului total de 100,000 lire. Reducerea față de această bază se acordă asupra impozitului, pus pe bogăția mobilă, asupra impozitului comunal, industrial, adițional, provincial, din taxa în favoarea Consiliului provincial al economiei corporative, din supraimpozitele comunale și provinciale asupra terenurilor, fabricatelor și din impozitul asupra veniturilor agrare;

Scutire totală față de impozitul comunal de patentă asupra valorii locative și asupra animalelor;

Scutiri totale față de contribuțiile sindicale. Ultimul decret amintit mai acordă familiilor care au 5 copii sau mai mulți în sarcină, pentru fiecare copil în plus și o reducere de 20% asupra impozitului complementar propriu zis.

3. *Ajutoare familiale*. Cu scopul principal de a ajuta muncitorii ca să-și îngrijiască copiii, în mod rațional, prin legile din 17 și 27 Iunie 1937 s'a instituit un „*ajutor familial*“. Acesta se acordă dependentilor sau salariaților Statului de gradul al VIII-lea sau mai inferiori, subofițerilor și carabinieriilor, cari sunt căsătoriți sau văduvi și au copii minori.

Ajutorul familial e mărit cu o cotă suplimentară pentru fiecare copil minor și e dublat când familia are mai mulți decât 3 copii. Dispoziția aceasta a fost extinsă și la funcționarii particulari și la salariații din industrie, comerț și agricultură.

4. *Acordarea de premii pentru căsătoriți și nașteri*.

Toți angajații statului, funcționari și personal auxiliar sunt îndreptățiți a primi premii de nupțialitate și natalitate. Premiile de căsătorie variază dela 1,500—5,000 lire, după categoria angajatului. Cele de natalitate sunt egale pentru toate categoriile, variind însă în raport cu numărul nașterilor, dela 400 lire pentru primul copil, la un maximum de 3,000 lire pentru al VI-lea copil. În cazuri de nașteri gemelare suma variază dela 1,000—6,000 lire, iar în cele trei gemelare dela 2,000—9,000 lire.

Cu D. R. din 21 August 1937, au fost instituite, pe o durată de trei ani, începând cu 1 Iulie 1937, împrumuturi matrimoniale fără dobânzi, în valoare dela 1,000—3,000 lire, plătite la căsătorie. Condițiile fixate sunt următoarele: niciunul din soți să nu aibă peste 26 de ani, iar venitul lor total să nu treacă de 12,000 lire pe an. Legea îi face pe ambii soți responsabili de restituirea sumei împrumutată. Restituirea se face fără interese, câte 1% pe lună, începând cu luna a VI-a după căsătorie sau dela a opt-

sprezecea lună dela acea dată, când in luna V-a se dovedește că femeia e gravidă. Dacă în 4 ani dela căsătorie nu a rezultat niciun copil, atunci lunar se restituie 2% în loc de 1%.

La nașterea primului copil se șterge 10% din împrumut, la al II-lea încă 20%, la al III-lea încă 30%, iar la nașterea celui de al IV-lea copil se anulează întreaga sumă împrumutată. La nașterea fiecărui copil se amână cu un an și amortizarea sumei.

5. *Ocrotirea maternității femeii muncitoare.* Prin legile din 31 Ianuarie 1926 și din 22 Martie 1934, munca femeilor și a elevelor dependente de patron e disciplinată după așa zisele norme ale maternității. Normele se aplică tuturor femeilor salarizate, exceptând funcționarelor de Stat și Comunale, celor care sunt asigurate pentru boală și celor particulare care câștigă peste 800 lire lunar. Asigurarea pentru maternitate e obligatorie și pentru femeile care lucrează la domiciliu, exceptând cele care sunt legate de munca casnică inerentă vieții familiei proprii. Se aplică și femeilor din agricultură, când prestează muncă grea. Legea dă dreptul femeii muncitoare la 1 lună concediu înainte de naștere și la 6 săptămâni după naștere, la două ore pe zi pentru alăptare, dacă patronul nu dispune de o cameră pentru aceasta sau la o (jumătate-jumătate) oră dacă are asemenea cameră. Unde numărul femeilor angajate, care au vârsta de 15—50, e peste 50, existența unei asemenea camere e obligatorie. De fiecare naștere, primesc un ajutor de 300 lire și 100 lire de avort spontan sau terapeutic produs după 3 luni de gaviditate. Natural asigurarea pentru maternitate prevede și o cotizație, care e de 7 lire anual, 4 din partea patronului și 3 din partea asiguratei.

6. *Favoruri pentru căsătoriți și familiile cu copii mulți.* Căsătoriților și în special familiilor cu copii li-se acordă mai multe favoruri, între care amintim : prioritate la concursuri pentru posturi publice, locuințe ieftine, reduceri de taxe școlare pentru copii, procurarea de cărți didactice pentru copii; considerarea de completă a unei perioade de avansare în momentul nașterii unui copil, pentru toți funcționarii Statului și ai Institutelor autonome și alte dispoziții de asemenea natură.

C) Migrațiuni, colonizări interne și reprimarea urbanismului

In politica de migrațiuni s'au angajat puține state. Turcia și-a adus acasă conaționali din Grecia, iar aceasta din urmă și i-a adus din Bulgaria.

Franța țară bogată în resurse, dar care în război a pierdut multă populație, începând să sufere o denatalitate accentuată și-a lăsat porțile larg deschise imigrărilor. Italia în ultimii doi ani a făcut colonizări reduse în Abisinia. Statele Unite ale Americii, care înainte de război au fost locul de imigrare atât a unei populații dornică de un standard de viață mai urcat, decât ce avea în Europa, cât și a unui stoc important de indivizi certați cu morala și-au închis granițele. Tindea să-și urce standardul de viață și de cultură la un optimum pe un sol întins și fertil. Canada și Australia fiind în condiții asemănătoare nu au admis decât imigrarea elementelor albe din Regatul Unit.

Germania pentru a-și asigura o omogeneitate rasială a eliminat un număr însemnat de Evrei din țară, iar celor rămași le-a exclus posibilitatea de încrucișare cu elementul autohton.

Colonizările interne în nicio țară nu au jucat rol însemnat în această perioadă.

Cât privește comportarea guvernelor față de urbanizare, în rezumat credem că au fost două curente, unul european care s'a manifestat prin reprimarea ei și altul în Statele Unite, care prin N. R. A.* s'a străduit să mențină centrele urbane pentru a nu forța populația să-și reducă standardul de viață prin trecerea îndărăt la agricultură.

Franța prin legea din 30 Iulie 1939 pentru a favoriza menținerea sau întoarcerea la pământ și în vederea încurajării natalității a instituit după cum am amintit împrumuturi pentru stabilirea „tinerelor gospodării“ în valoare dela 5,000.-20,000 franci. Împrumutul trebuie să fie destinat fie câștigării de material agricol, fie procurării de obiecte mobiliare sau pentru amenajările locuinței.

II. Realizările după războiul mondial, din punct de vedere calitativ.

Fiindcă aproape în toate statele efectele propagandei anti-concepționale au devenit tot mai dezastruoase asupra fertilității claselor superioare și chiar mijlocii, s'a creat un contra curent oficial, care tinde la dezvoltarea conștiinței personale față de cifra populației viitoare a Statului și fața de mintea și sănătatea fizică a progeniturii.

Astfel toate statele pedepsesc cu închisoare și amendă bănească propaganda neo-malthusiană, reprimă cu severitate provo-

* National Recovery Administration.

care a avortului și condamnă contagiunea cu sifilis și blenoragie. Tendința de a realiza o atmosferă de înaltă morală în centrele urbane nu a reușit decât în Italia și Germania. Dar asupra acestora vom reveni. Pentru formarea simțului de răspundere față de generațiile viitoare, multe state au introdus consultațiile prenuptiale urmate de sfaturi sau eventual și de tratament, iar în unele state unde educația nu a putut să dea rezultatele scontate s'a legiferat și certificatul prenuptial care interzice căsătoria în cazuri de anumite boli sau numai o amână. Consultațiile prenuptiale sunt realizate în mai multe centre urbane din Anglia și Viena, în Belgia, în Elveția, în Germania, în Statele Unite și în Olanda. Certificatul prenuptial e legiferat în Argentina, Bulgaria, Danemarca, Equator, Germania, Guatemala, Irlanda, Italia, Iugoslavia, Norvegia, Portugalia, Rusia, Statele Unite (în aproape jumătate din ele), Suedia, Rusia și Uruguay. Cu mici variații, în toate acestea nu e admisă căsătoria persoanelor afectate de boli mintale, sifilis, gonoree, șancru moale și lepră.

Paralel cu difuzarea acestor idei, asupra responsabilității față de generațiile viitoare și cu pretinderea oficială a certificatului prenuptial, unele țări au recurs și la legi mai revoluționare. Ele aplică segregarea, sterilizarea sau castrarea. Prima nu se aplică prea frecvent. Sterilizarea a fost legiferată prima dată în 1907 în Statul Indiana din Statele Unite. Astăzi legea sterilizării e introdusă în 23 de state din Federație. A urmat apoi la 1908 Statul Alberta din Canada. Suedia a votat sterilizarea în 1922 și i-a înăspriț condițiile în 1935. În Elveția s'a introdus în cantonul Vaud în 1928. În același an a început să fie aplicată în Danemarca, iar în 1935 i-a lărgit câmpul. După acestea, a urmat în anii din urmă, Germania în 1933, Norvegia în 1934, Finlanda în 1935 și Estonia în 1937. Sunt sterilizate persoanele care au una din următoarele boli: deficiență mintală congenitală; schizofrenie; psihoză maniaco-depresivă; epilepsie ereditară; coreea lui Huntington, orbire ereditară, surzenie ereditară, malformațiuni fizice ereditare grave, alcoolism inveterat. Castrarea voluntară sau forțată e legiferată în Danemarca, Finlanda, Germania, Norvegia și în Islanda. Operația se execută persoanelor cu impulsii sexuale grave sau degenerațiilor sexuali atentatori la bunele moravuri.

Politica demografică totalitară

Comparând, pentru perioada de după războiu, variatele eforturi înșirate pe care le-au depus diferitele state pentru ca să-și promoveze capitalul uman, cu rezultatele demografice pe care le-au înregistrat, constatăm că Germania a reușit în plin, Italia își menține un nivel aproape staționar, iar celelalte manifestă o tendință de descreștere continuă, fie că privim numai natalitatea sau și excedentul natural.

Natalitatea și excedentul natural în Franța, Belgia, Germania și în Italia dela 1921—1937

(Proporții la 1000 loc.)

ȚĂRI		1921-1925	1926-1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Franța	Natalitatea	19.3	18.2	17.4	17.3	16.2	16.1	15.2	15.0	14.7
Belgia		20.4	18.6	18.2	17.6	16.5	16.0	15.4	15.1	15.1
Germania		22.1	18.4	16.0	15.1	14.7	18.0	18.9	19.0	18.8
Italia		29.7	26.8	24.9	23.8	23.7	23.4	23.3	22.4	22.7
Franța	Excedentul natural	2.1	1.4	1.1	1.5	0.4	1.0	-0.5	0.3	-0.3
Belgia		7.0	4.9	5.0	4.5	3.4	3.8	2.6	2.9	2.4
Germania		8.8	6.6	4.8	4.3	3.5	7.1	7.1	7.2	7.1
Italia		12.4	10.8	10.1	9.1	10.0	10.1	9.4	8.7	8.7

Față de această creștere a natalității, neobișnuită în timpurile noastre, am căutat să vedem în cele mai multe state unde sunt înregistrări precise cum s'a comportat această proporție în timpul istoriei. Nu am găsit nicăiri urcări, decât în epocile următoare războaielor și numai pe o durată scurtă de 2—3 ani. Să fie și urcarea în Germania numai trecătoare? Iar în Italia să urmeze o scădere mai pronunțată chiar în anii următori? S'ar putea. Cu toate aceste întrebări, pentru moment și mai ales față de alte țări, în special față de Franța și Belgia, situația lor demografică e cu totul excepțională, ținând seamă că și unele și altele au făcut sacrificii pentru a-și păstra natalitatea. Stările acestea impun deci oricărui spirit cercetător o analiză amănunțită a circumstanțelor sub care s'au produs. Intr'adevăr în cele două țări în anii premergători acestor creșteri demografice a avut loc revoluții politice și spirituale aproape identice, care:

A) *Au creiat o atitudine totalitară a Statului în toate problemele;*

B) *Au restaurat valorile spirituale;*

C) *Au restaurat încrederea cetățenilor în viitorul națiunilor din care fac parte;*

D) *Au restaurat instituția familiei din punct de vedere etic, juridic și economic.*

Noi vom privi aceste realizări prin prizma faptelor din Italia, pe care le cunoaștem mai bine. Ele însă au avut loc, cu foarte mici variații, și în Germania.

A) Atitudinea totalitară a Statului

Fascismul, considerând atitudinea psihologică numită individualism, ca cea mai însemnată antiteză spirituală și economică între cetățenii Statului, dela instalarea lui a luat măsuri hotărâte și energice. Egoismul și materialismul au fost înlocuite prin ideile de categorie și națiune. Corporativismul fascist, a ridicat binele breslei deasupra celui individual, iar naționalismul fascist a cimentat conștiința și răspundere între generația de astăzi și cea de mâine. *In consecință, nu numai o lege, ci toate, cât și întreaga acțiune a guvernului și a tuturor organizațiilor de stat au devenit totalitare.* Iar, între toate, problema problemelor a fost cea demografică. Familia totalitară, adică familia completă, armonică, pregătită pentru toate exigențele nu a lipsit din preocupările nici unui resort de activitate de stat.

B) Restaurarea valorilor spirituale

Mussolini, fiind de convingerea că „o revoluție pentru a fi mare, pentru a da o impresie profundă vieții unui popor în istoria lui, trebuie să fie socială; trebuie deci să aibă un conținut etic și moral, ea nu trebuie să fie numai politică“, a procedat dela început la o selecționare cu multă prudență a claselor conducătoare.

Criteriul de selecție a fost puterea de creație, producție, cinstea și încrederea manifestată de populație pentru conducător. Ducele care e considerat un profund cunoscător al biologiei, natural a ținut seamă nu numai de însușirile de mai sus, ci și de originea etnică, de eventualele căsătorii mixte și mai ales de numărul copiilor pe cari îi avea alesul. E de convingerea că patriotismul câștigă în elan și sacrificiu, dacă e realizat și pentru binele familiei și al copiilor proprii, iar cinstea e mai greu pătată de

cei care au copii fiindcă știu că o transmit și asupra acestora. Din aceste cauze au fost timpuri când Ducele deținea 5—6 ministere.

În continuare fascismul a lărgit realizarea acestor principii tot de sus în jos. Nouile condiții morale, intelectuale și economice le-a impus clasei învestită cu funcții care conduc cultura și politica. Pe plan demografic, în interiorul familiilor acestor clase, nepunându-se lipsa de mijloace materiale pentru a avea și a crește cât mai mulți copii, revoluția le-a impus să servească drept exemplu. De fapt conducătorii au refuzat aplicarea mijloacelor anticoncepționale și au prins să aibă iubire și devotament atât pentru familiile numeroase, cât și pentru calitatea acestor copii. Au format aristocrația adevărată, care nu recunoaște proletariat și care în toate împrejurările se străduiește să integreze și să așeze la locul cuvenit fiecare valoare, în toate formele lor de existență.

Restaurarea atât de fericită a valorilor spirituale pare că e o parte însemnată din misterul succesului regimului fascist.

C) Restaurarea încrederii în viitorul națiunii

Această restaurare a avut la bază :

a) *Acțiunea pentru reînvierea sentimentului patriotic prin care toți cetățenii contribuiesc la cimentarea unui câmp de acțiune mai vast și de durată, poate pentru mai multe generații.*

b) *Creiarea unui suflu dinamic și a unui spirit imperialist.*

a) *Acțiunea pentru reînvierea sentimentului patriotic* e realizată pentru adulți de Ministerul Presei și al Propagandei și de al Culturii Populare, iar pentru tineret de Ministerul Educației Naționale (Cursuri de demografie și de cultură politică în Școlile secundare) și de organizațiile parașcolare, acum de G. I. L. (Gioventù Italiana del Littorio.) (Legea din 1938, Art. 5, insistă asupra pomovării spirituale a cadrelor.) Propagarea sentimentului patriotic, a avut drept țintă împiedicarea difuziunii ideilor individualiste-materialiste venite de peste granițele țării și instalarea în Italia a unei autarhii spirituale, care are drept bază familia. În vitrina librăriilor, în coloanele presei, pe filmul produs în Italia, familia și națiunea italiană sunt reprezentate în toată splendoarea. Creațiile mari din toate domeniile, pictură, arhitectură, muzică, tehnică, știință, etc. ce și-au avut patria în această țară, care prin

însăși așezarea ei geografică și climatul dulce, constituie centrul lumii și eforturile și realizările de astăzi ale fascismului, înaltă spre o nouă idealitate și spre patriotism, deopotrivă pe omul încărunit, pe adult, pe adolescent și pe copil. — Prin urmare aceste instituții se străduiesc să formeze patrioți, cari trăiesc în familie și cari în viitorul acesteia văd viitorul națiunii și al rasei lor. Procedând în felul acesta se înțelege că acțiunea a contribuit direct atât la stavilirea decadentei demografice, cât și la formarea unei tendințe ascendente.

b) *Ideia unui vast imperiu colonial* a izvorât atât din mândria trecutului, cât și din dorința de a realiza o politică demografică integrală și totalitară. „Pentru fascism tendința la imperiu, adică la expansiunea națiunii e o manifestație a vitalității.“ Convingerea unanimă e că prin Imperiu toți își vor putea valoriza energiile, își vor câștiga stări economice optime, vor evita sfărâ-marea patrimoniului familial din Patrie și vor asigura atât lor cât și generațiilor viitoare un viitor fericit.

D) Restaurarea instituției familiei din punct de vedere etic, juridic și economic

Cercetările științifice demonstrând până la evidență că diminuarea numărului de nașteri, are la bază degradarea, debilitarea și alterarea lanțului familial (asemenea rezultate am obținut și noi în cercetările din Banat), cele mai multe State, încă din antichitate, când au voit să-și conserve sau să-și mărească puterea s'au străduit ca să-și întărească și să-și perfecționeze instituția familiei, atât moralicește, cât și juridic și economic.

a) *Intărirea sentimentului religios.* În Statul fascist, religia e considerată ca cea mai profundă manifestare a spiritului. Impreună cu biserica catolică deci, însuși Statul participă la propășirea în sânul populației a principiilor religioase și morale. Astfel instrucția religioasă în școlile primare o asigură Statul, iar în celelalte colaborează cu biserica în așa fel încât tineretului i se creiază o concepție austeră despre viață. Adolescenții nu cunosc pornografia, care e extirpată și au ocazia să cunoască din partea adulților numai ținută de înaltă morală, fiindcă cetățeanul adult fascist, așa cum nu se demite să trândăvească în cafenele (de altfel în cele mai multe centre sunt desființate) nu-și permite nici momente de slăbiciune care ar fi în contradicție cu noua viață plină de sobrietate. Prostituția e riguros controlată, iar propaganda neo-malthusianistă e

extirpată în toate formele ei. Avortul și instigarea la avort sunt reprimare cu toată severitatea. În familie bărbatul și soția sunt într'adevăr uniți. Morala conjugală și extra-conjugală e morala creștină. Soția e adevărată mamă și femeie în casă. Adulterul e grav pedepsit. Contra femeii infidele sau fața de care își abandonează acoperișul conjugal s'au propus sancțiuni care preînd pierderea dotei și a dreptului de asistență, iar pentru bărbat s'a cerut pierderea autorității paterne.

b) *Cimentarea juridică a familiei.* Restaurarea totalitară a instituției familiei a avut ca prim obiectiv modificarea statutului juridic al acesteia. Prin această radicală modificare s'a conferit familiei o individualitate și o omogeneitate care a definit și a asigurat poziția fiecărui membru de familie. A atribuit capului de familie puteri, datorii și răspunderi mai ample. Bărbatului i s'au impus datorii speciale, față de instrucția și morala copiilor. Natural, întâi i s'a asigurat lui autoritatea necesară prin urcarea capacității morale și politice.

Soția la rândul ei, care prin acțiunea de emancipare spirituală, culturală și profesională a ajuns să renunțe la obligațiile matrimoniale, nu numai în centrele urbane, dar chiar și în mediul rural, a fost readusă în casă, la soț copiii, i s'a recâștigat ideea de națiune și dorința de a contribui la scrierea istoriei grandioase a Italiei de astăzi. Pentru aceasta s'a recurs atât la factorul legislativ, cât și la opinia publică.

Factorul dintâiu a asigurat fidelitatea conjugală, a combătut concubinajul, a făcut o diferență între copiii legitimi și nelegitimi și a reprimat cu desăvârșire divorțul.

Cel din urmă în special, a contribuit mult ca femeia care și-a pierdut pereții domiciliului, s'a masculinizat și a devenit sterilă, în urma muncii plătită din birouri, fabrici, ateliere, etc. să accepte o nouă mentalitate, să abzică de așa numitele idei și drepturi de emancipare și să accepte o stare de supunere absolută față de soț și tată, adică să se considere inferioară spiritual, cultural și economic, cum de fapt au demonstrat toate cercetările, că e. Tot grație opiniei publice regimul fascist a reușit să asigure femeii și mamei o instrucție nouă, adecvată menirii ei noi în economia domestică și în urcarea standardului de viață, fără mașini, numai prin munca ei manuală. Învățarea igienei, cunoașterea fiziologiei alimentelor și pregătirii lor, confecționarea lingeriei, întreținerea casei, cultivarea florilor și îngrijirea copiilor sunt obiectele prin-

cipale ale acestei instrucții. Opinia publică a contribuit și la tonificarea instinctului moral. Așa, femeia, din autobus, tramvaie, care alerga în promiscuitate, fie la serviciu, fie fără nici un rost și în special cea sportivă, dornică de nudism, care și-a pierdut pudicitatea și și-a dezechilibrat sistemul fiziologic al sferei genitale, a devenit modestă, sănătoasă, dornică de a fonda un cămin fascist și creștin.

c) *Refacerea economică a familiei*. Ca nucleul familiei să fie tutelat față de desmembrare, să constituie baza solidarității naționale și să fie un factor puternic de încredere în viitor, regimul fascist s'a străduit să-l restaureze și din punct de vedere economic. În consecință 1) *i s'a asigurat continuitatea averii, a venitului și a salariului și 2) i s'a eluat spațiul suficient*.

1. În raport cu continuitatea patrimoniului familiei, din cele trei tipuri de familii pe care le distingem de prezent, față de regimul succesoral, *familia patriarhală*, în care patrimoniul trece dela tată la copilul mai mare, *familia „souche“* în care întreg patrimoniul trece la copilul considerat de tată ca cel mai capabil și *familia instabilă* în care are loc o desmembrare sistematică a patrimoniului Italia a acceptat: „e de a dori să fie recunoscut, capului de familie un drept de a testa, de a dispune suficient pentru a asigura transmisiunea integrală a micilor afaceri ale familiei“ (Codice di Malines. Art. 102.) Problema aceasta de o covârșitoare importanță pentru viață și producția rurală într'un stat cu densitate mare și cu o politică de autarhie economică, prin bonificările integrale a intrat într'o perioadă de rezolvare. Legea din 13 Febr. 1933 asupra bonificărilor integrale asigură indivizibilitatea patrimoniului familial original, iar recompunerea proprietăților rurale fragmentate cade în sarcina Statului.

Garanția continuității venitului într'o perioadă de concentrare urcată a bogăției unei țări și ajustarea venitului în așa fel încât creșterea demografică să aibă condiții optime pentru toate familiile s'a realizat numai prin ajutorul extraordinar pe care l-a făcut organizația corporativismului, politica așezărilor și migrațiilor interne, ridicarea randamentului de lucru, reducerea duratei muncii, reducerea muncii femeilor, etc.

Continuitatea salariului, asigurarea pensiilor și menținerea acestora la un nivel potrivit s'a realizat grație faimosului Institut Național Fascist de Prevedere Socială, creat pe baza principiilor din „Carta del Lavoro.“ În cadrele acestuia se fac: asigurările obligatorii pentru invaliditate și bătrânețe, asigurarea obligatorie

pentru tuberculoză, asigurarea obligatorie pentru lipsă involuntară de lucru, asigurarea obligatorie pentru maternitate, acordarea de ajutoare familiilor, împrumuturile familiare, etc., etc.

2. *Spațiu vital* suficient s'a prevăzut odată cu punerea poiticii demografice pe plan imperial. Acum după ce Imperiul e constituit, Statul nu cruță nici un fel de sacrificiu pentruca familiile italiene dornice de muncă să fie trimise în Colonii și să fie așezate în condițiile cele mai civilizate.

* * *

Inchipuindu-ne că într'un sistem cartesian reprezentăm pe abscisă timpul de când politica demografică calitativă și cantitativă își are începuturile și până în prezent, iar pe ordonată însemnăm corespunzător aceluiași epoci, eforturile făcute și rezultatele înregistrate, de diferite țări, constatăm, că în toate Statele, exceptând Germania și Italia, cele două tendințe sunt divergente. Eforturile au fost urcate mereu, iar natalitatea și chiar excedentul natural au scăzut considerabil. De altă parte în țările amintite, până la instalarea Fascismului și Nazismului divergența a fost la fel de pronunțată. În special în Germania după războiul mondial până la 1933, natalitatea a scăzut mai vertiginos, decât în oricare altă țară. Dela această dată mersul însă s'a schimbat: eforturilor depuse li s'au atașat și rezultate corespunzătoare. În Germania natalitatea astăzi e în plină ascensiune, iar în Italia e aproape staționară. Cu alte cuvinte au loc fenomene demografice care până în prezent sunt necunoscute de istorie. La prima impresie rezultatele acestea s'ar explica prin eforturile economice înfăptuite în această epocă într'un grad mult mai mare decât altă dată. În realitate însă, politica demografică are la bază program similar și în alte țări, de ex. în Franța, în Belgia, în Zelanda Nouă, în Galia Nouă de Sud și chiar în altele. Ori ascensiunea natalității în acestea încă e numai așteptată și nu sunt indicii că se va realiza.

Din aceste considerații se impune concluzia, că intervenția Statelor prin legiferări, acordare de premii la căsătorie și la naștere, ajutoarea familiilor cu mulți copii nu sunt suficiente ca să mențină fertilitatea femeilor. Succesul din Germania și din Italia e atribuit nu atât acestor măsuri, cât e considerat, cu multă convingere din partea oamenilor de specialitate (C. Gini, Fr. Savorgnan, F. Burgdörfer), ca datorit introducerii în politica demografică a unui factor nou, a celui psihologic și așezării familiei, în raport cu acesta, în centrul tuturor preocupărilor.

Prin urmare prin întărirea sentimentului religios, prin formarea unei morale conjugale și extraconjugale, prin așezarea femeii în preocupările casei, ale soțului și ale copiilor, prin asigurarea continuității averii, a venitului și a salariului și prin câștigarea unui spațiu vital suficient se creiază un climat favorabil restaurării instituției familiei din punct de vedere etic, juridic și economic. Așezată familia pe asemenea temelii și menținută încontinuu pe primul plan de interes, din partea tuturor Resorturilor Statului și a Instituțiilor parastatale, ea câștigă nu numai încredere în viitorul ei și al Națiunii din care face parte, dar devine dinamică și entuziasmată în toate acțiunile pe care le întreprinde. Trecutul apropiat și prezentul demonstrându-i că Patria nu desconsideră însușirile nici unui cetățean, iar capacitatea, elanul sau sacrificiile acestora asigură viitorul națiunii chiar în împrejurările cele mai dificile familia nu se mai teme să aibe copii, ci chiar din contra se străduiește să aibe cât mai mulți, cât mai capabili și să fie gata ori când să aducă supremul sacrificiu pentru Națiune. In fond deci politica demografică totalitară e politica familiei totalitare și a Națiunii viitoare.

Summary

There is analysed the problem of demographical politics applied for the reduction of the mortality, to prevent the excesiv urbanisation, the measures taken to adapt the density of population to the means of existence. Further there are discussed the measures applied with the scope to maintaine the natality at a high level, or even to increase it, to assure the perpetuaton of the highly qualified population and to eliminate from procreation those with hereditary defects. There is evidenced, that for the maintainance of the excedent at the same level is responsable the reduction of the mortality and the increase of the average age of death.

Comparing the efforts made by France, Belgium, Lefonia, Germany and Italy for the maintainance of the natality at a high level, we arrive to the conclusion that there are necessary certain psychological factors too, to keep these fenomena at a right level. It is belived that the strengthening of the religious sentiment, the enforcement of the conjugal and extraconjugal morals, the limitation of women activities to the household, the assurance of certain economical advantages for the families, contribute to the prosperity and increase of number of members of family. Thus the welfare of the family being continuously maintained at a high level, by state and private agencies, the family will acquire a state of confidence in intself and in the nation to which belongs, and will have the desire to have numerous and highly qualified childern. A dynamic and enthusiastic family has the greatest role in the maintainance of fertility and in the increase of vitality of a nation.

Literatură

1. Congrès International de la Population. Paris, 1937.
2. *Fanelli, G. A.*: Preliminari per un codice domestica. Roma, 1935.
3. *Gini, C.*: Nascita, Evoluzione e morte delle Nazioni. Roma, 1930.
4. *Gini, C.*: Le Basi Scientifiche della Politica della Popolazione. Catania, 1931.
5. *Harmsen, H. și Lohse, Fr.*: Bevölkerungsfragen, J. F. Lehmanns Verlag, 1936.
6. Legi franceze, germane și italiene publicate în Monitoarele Oficiale ale țărilor respective.
7. *Livi, L.*: Nozioni di Statistica e Politica Demografica. Padova, 1938.
8. *Loffredo, Fr.*: Politica della Famiglia, Bompiani Milano, 1938.
9. *Moldovan, I.*: Biopolitica Cluj, 1925.
10. Proceedings of the World Population Conference, Arnold. London, 1927.
11. *Râmneanțu, P.*: Biometrie Medicală și Statistică Vitală. București, 1939.

Rostul biologic al femeii

de

Dr. CONST. STANCA

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Funcțiunile organismului diferențiază ființele omenești într'un dualism bine concretizat: bărbat și femeie. Dualismul acesta, cu manifestările sale specifice, e acelaș pe întreg cuprinsul pământului, la toate rasele.

Concepția pe care se bazează organizația socială de astăzi, cunoscută sub numele de familie, constituie forma fundamentală a celui mai dezvoltat principiu de viață socială, din câte ne prezintă istoria în desfășurarea ei de până acum. Fără îndoială, viața familială în forma ei de astăzi, este cadrul cel mai rațional de conviețuire a celor două sexe, căci, între limitele lui, fiecare din cei doi factori, își are rostul său bine determinat, în conformitate cu predispozițiile speciale ale sexului.

În cursul nenumăratelor veacuri, cari s'au perindat în viața omenei, căsătoria a trecut prin foarte multe faze bune și rele de evoluție și de transformare.

Veacul al XX-lea, care a urzit evenimente istorice mari, a zdrobit temelii multor principii de viață învechite și a schimbat fața lumii, cioplinind ori netezind și adăugând, după cum cerea spiritul vremii; a trezit mai presus de toate femeia din inerția la care a fost condamnată de conservativismul înaintașilor, cerând *emanciparea*.

Nu încapă nici o îndoială, că pornirea pentru „emancipare“ a stârnit o adevărată revoluție în sânul femeilor din țările culte.

Ele au cerut, ba unele au pretins chiar, să fie egal îndreptățite cu bărbatul: să aibă deplină libertate, aceleași drepturi politice și sociale, să poată reprezenta ori unde și ori când interesele atât individuale cât și cele ale maselor, să poată cuvânta de pe amvon și dela tribună, să poată judeca, la tribunale pe concetățenii lor, să aibă dreptul de a propovădui de pe catedră științele juridice, teologice, filozofice, medicale, etc.

Curentul acesta de emancipare a fost până la un anumit punct îndreptățit.

Dar mișcările feministe au degenerat în unele locuri în acțiuni prea extremiste: ele păreau că urmăresc tendința fermă de a scoate femeia din angrenajul familial, lăsându-i o libertate nelimitată.

Din fericire însă, cu timpul, acest fel de revendicări exagerate s'a dovedit lipsit de ori ce temeinicie și familia a rămas și pe mai departe cea mai firească celulă a vieții noastre sociale.

Dar familia nu este numai o simplă celulă socială, ci în acelaș timp o instituție de o capitală importanță. Fie, că o considerem ca o taină, cum o consideră Biserica, fie ca un simplu contract, cum o declară legile civile, ea rămâne o instituție eminentemente biosocială de constituția căreia atârnă solidaritatea întregei vieți sociale și a națiunii însăși.

Viața în familie pentru bărbat înseamnă o necesitate socială, pentru femeie ea este o necesitate fiziologică.

Manifestațiunile vitale ale bărbatului nu sunt în directă dependență de funcțiunile organelor de procreație, acestea par a avea aci o însemnătate secundară, la femeie din contră, toate organele în funcțiunea lor desemnate de natură, sunt supuse unei dependențe directe de activitatea organelor genitale și îndeosebi de activitatea celor de procreare: uter și ovare. Cu cât aceste își vor îndeplini mai bine rolul desemnat de natură, cu atât va fi mai bine echilibrată activitatea dintre celelalte organe ale corpului femeiesc și invers, cu cât — voit sau nevoit — vor fi organele de procreare stângenite în activitatea lor, cu atât fiecare organ își va modifica funcțiunea, deviind în plus sau în minus, față de activitatea normală.

Cele ce vor urma mai jos, sunt constatări fiziologice și biologice menite ca să dovedească cu cele mai clare și neîndoielnice

probe, eroarea pe care ar comite-o femeia care vrea să se sus-
tragă îndatoririlor fixate de legile naturii; aceste constatări vor
arăta totodată urmările și inconvenientele ce derivă pentru femeie
din refugiul ei dela datoria supremă.

În lunga mea practică medicală, văzând multele suferințe la
cari este supusă majoritatea femeilor, suferințe de cari bărbații
nici nu-și dau seama, am încercat adeseori să arăt care e cauza
principală a multor metehne și să indic calea prevenirii lor. Un
medic, oricât ar părea el de nesimțitor, suferă alături de clienții
lui și se bucură când organismul și rezistența ajută în lupta ce o
dă bolnavul cu boala lui. Se pare că această rezistență este tot
mai mică astăzi. Tot mai multe femei așteaptă să le vie rândul
în cabinetul doctorului ginecolog. La sate, în mediul rural se pare
că femeile sunt mult mai rezistente, ele nu au atâta nevoie de
medic. Aceasta însă nu înseamnă că la sate nu este năcaz și su-
ferință ca și la orașe. Nu a fost însă totdeauna așa. Natura nu
se răsbună decât pe cei cari îi calcă poruncile, pe cei cari îi ne-
socotesc îndemmurile și legile. Era o vreme când aceste porunci
și îndemnuri ale firii erau ascultate, când omul da ascultare po-
runcilor dumnezeiești: „Creșteți și vă înmulțiți și stăpâniți pămân-
tul“. Deplina sănătate a străbunicelor era consecința ascultării
acestei porunci.

Toate legile dumnezeiești și omenești au ca scop menținerea
omului în cadrul firesc al naturii sale nefalsificate. Scriptura ne
spune, că Dumnezeu a creat femeia pentru ca să fie tovarășa de
viață a bărbatului. Abstragând dela determinația aceasta biblică,
se poate constata ca un fapt neîndoelnic, că în concepția tuturor
popoarelor și a tuturor vremurilor, pentru femei a fost rezervat
locul de *mamă* și tovarășă a bărbatului.

Capacități medicale și filozofi celebri au făcut studii, pentru
precizarea rolului și adevăratei misiuni a femeii pe pământ. Măr-
turia istoriei ne arată, că la toate popoarele și în tot timpul rolul prin-
cipal întru apărarea și perfecționarea societății omenești îl aveau
bărbații. Rolul ocrotitor al bărbaților se evidențiază mai mult în
statele militare, în statele luptătoare, în cari idealul social era de
a avea cât mai mulți cetățeni sănătoși. În aceste state femeia era
așezată pe o treaptă socială mult inferioară bărbatului.

Creștinismul schimbă concepțiile lumii și face pe toți oamenii
egali înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor. Învățăturile lui Chris-
tos și ale învățăceilor săi în propovăduirea iubirii față de aproa-

pele, cultul față de mama lui Christos, ridică în fața lumii stima pentru femei. Drepturile naturale ale femeilor erau de-acum mai bine asigurate, îndeosebi în ce privește femeia ca *soție și mamă*. Cu toate acestea până în secolul al XIX-lea, femeia n'a putut fi socotită egală bărbatului în alcătuirea unei comunități familiare.

În lupta de emancipare ce a dat-o femeia în ultimul secol, în loc să se ajungă la un perfect echilibru între cele două sexe, s'a exagerat și eliberarea femeii din „sclăvia bărbaților“ s'a transformat în diformarea menirii și caracterului femeesc.

Astfel ne vedem siliți să arătăm, care este calea adevărată, desemnată de natură pentru femei, cari sunt cadrele firești între cari trebuie să trăiască femeia așa, ca cerințele ei feministe, întrucât ele ar fi justificate, să nu fie stângenite.

Ne vom ocupa deci în cele ce urmează de *rostul* femeii în natură de la început și până la moarte pentru ca îndeplinindu-și întocmai menirea lăsată de Dzeu, să se poată bucura de toate darurile pe cari le rezervă natura aceloră, cari își cunosc și își îndeplinesc rolul.

Sub raportul acesta, am putea-o spune fără nici un înconjur, că femeile deceniilor trecute s'au achitat de obligațiile lor firești în măsură mult mai mare decât cele de azi. De aceea suferințele lor fizice au fost mult mai reduse decât ale femeilor din zilele noastre.

Multe sunt cauzele acestor suferințe; eu voi arăta aci numai pe cele mai obișnuite, cari sunt cunoscute de toată lumea și cari tocmai din acest motiv, că le întâlnim la tot pasul, nu ne mai isbesc, nu le dăm importanța cuvenită și nu le mai considerăm ca o diformare a naturii feminine.

Femeia de astăzi *se mărită târziu și nu vrea să aibă copii*. Din aceste două considerente izvoresc o serie de inconveniente, cari duc apoi femeia în cabinetul ginecologului, cu suferințe cari adeseori nu mai pot fi vindecate.

Dece trebuie să se mărite o fată curând?

Tot așa am putea întreba pentru ce florile câmpului nu rămân flori o vară întreagă? Pentru ce trebuie ele să aducă roade cât mai curând? Fiindcă acesta este rostul firii.

După cum știm, prin ivirea primei menstruații ni se arată că fetița este pe drumul maturității sexuale, deci a intrat într'o epocă în care concepția s'ar putea face. La multe din popoarele din an-

tichitate — și la unele triburi încă și astăzi — căsătoria se făcea, respectiv se face, după apariția primei menstruații.

Mulți se vor mira de obiceiul acesta „barbar“ crezând că o fetiță atât de tânără nu e capabilă să devie mamă sau că procesul natural al maternității i-ar cere mari sacrificii și suferințe și că ar putea chiar să-i pericliteze viața.

Constatările noastre în privința aceasta arată tocmai contrariul.

Mamele aceste tinere, abia trecute de 12—14 ani, duc ușor sarcina până la sfârșit și nasc normal, de cele mai multe ori fără nici o intervenție medicală.

Este firesc, că mortalitatea copiilor acestor mame — și ele încă copile — este foarte mare; aceasta a fost motivul care a făcut ca legiuitorul popoarelor culte din cele mai vechi timpuri, să oprească căsătoria fetelor prea tinere. Deci nu frica de complicațiile nașterii a silit pe legiuitor ca să stăvilească căsătoria prea de timpurie, ci pierderea însemnată de vieți plâpânde. Cu cât o femeie e mai tânără, cu atât primul ei copil va fi mai mic, mai debil, deci mai puțin rezistent. Nu e mirare deci dacă mortalitatea acestora e mare. Dar în schimb procesul nașterii într'un organism tânăr întâmpină greutăți mult mai rar, decât într'un organism complet dezvoltat, să zicem, trecut de 25 ani.

O femeie *matură*, după concepțiile societății noastre, va da un procent de complicații la naștere mult mai mare decât una „nedezvoltată încă“.

Secretul reușitei acestora ni-l oferă astăzi cunoașterea *hormonilor*.

Toată lumea a auzit despre hormoni. Pe noi ne interesează hormonii cari lucrează ca niște *regulatori* la asigurarea bunei dezvoltări a organismului femeesc în vederea concepției și a nașterii.

Hormonii sunt substanțe, pe cari le produc așa zisele *glande endocrine*, ca ovarul, tiroida, testicolul, hypofiza, glanda suprarenală și încă vre-o câteva. Fără hormoni nu este posibilă viața, lipsa unora sau diminuarea lor în organism provoacă serioase afecțiuni.

Hormonul ovarian, în conlucrare cu cel al hipofizei asigură o dezvoltare armonioasă a organismului femeesc cu toate caracterele primare și secundare sexuale, deci atât din punct de vedere anatomic cât și funcțional: va asigura fluxul menstrual, care va trebui să se prezinte precis din 4 în 4 săptămâni.

Să nu credem, că repetarea la 4 săptămâni a menstruației —

dela vârsta de 12—14 ani încolo până la menopauză, este un fenomen normal. Din repetarea regulată a menstruației fără pauze mai lungi cum ar fi sarcinile și alăptările, rezultă, după 15—20 ani, o oboseală a ovarului cu o serie întreagă de inconveniente, pentru cari femeile caută la medici remedii fără puțința de a le găsi întotdeauna. Ovarul deci prin faptul că trebuie să poavoace lunar câte o menstruație, după un timp va prezinta *fenomene de epuizare*, de oboseală. Acest timp cade cam pe la vârsta de 35—37 ani. Aceasta se referă la femeile cari nu au rămas gravide nici odată, sau cari au avut 1—2 copii imediat după căsătorie și în urmă au stârpit, respectiv la femeile cari în loc să ducă sarcinile până la termen și-au provocat avort, de fiecare dată.

Pe baza cunoștințelor noastre de azi admitem că femeile timpurilor vechi erau mult mai sănătoase, mai viguroase și trăiau mult mai mult decât femeile zilelor noastre; *căci cu cât o femeie naște mai mulți copii, cu atât ea e mai rezistentă față de boale și față de oboseli fizice.*

Ovarul cu fiecare evoluție pierde o cantitate hormonală oarecare, prin plecarea oului matur; această pierdere nu se poate reface, căci femeia se naște cu un anumit număr de ovuli, deci dacă acești ovuli reprezintă fiecare câte o cantitate oarecare de hormoni, natural că, cu pierderea lunară a câte unui ovul se pierde și hormonul pe care-l înglobează în plasma și nucleul său.

Mai nou se crede, pe bază de experiențe făcute pe animale, că este foarte verosimilă o influință activă a ovulului mort, deci nefecundat, asupra originismului femeii.

Astfel deci, se poate explica de ce la o femeie fără copii, în marea majoritate a cazurilor *cantitatea și durata menstruației scade treptat* după ce ea trece de anii 32—34, ivindu-se pe neobservate o serie întreagă de inconveniente, cari pe cele mai multe le îngrijorează: îngrășare progresivă, palpitații, transpirări nocturne, neurastenii, oboseală, insomnie, frigiditate sexuală, etc. simptome pe cari nu le găsim la mamele cu mulți copii. La mamele cu mulți copii pierderea hormonală ovulară este redusă și *înlocuită cu alți* hormoni specifici sarcinei de o însemnătate extrem de mare pentru viabilitatea organismului și cari sunt totodată indispensabili unei bune și echilibrate funcțiuni a tuturor organelor din corpul femeii.

Cari sunt acești hormoni?

Cu ocaziunea concepției ovulul fecundat se prinde — se

grefează — pe peretele uterin. În locul de grefă se va desvolta *placenta*.

Placenta pe lângă împrejurarea că este sediul tuturor funcțiilor de schimburi între materiile nutritive și cele de eliminare pentru făt, mai are și o proprietate hormonală. Prin acest hormon se activează funcțiile tuturor organelor, îndeosebi însă acțiunea sa se manifestă asupra scheletului și asupra organelor hematopoetice, adică a organelor cari produc celulele roșii și albe ale sângelui și în primul rând asupra măduvei osoase.

Un organism insuficient dezvoltat se va desvolta în timpul celor 9 luni de sarcină la normal, dacă femeia este încă *sub* vârsta de 25 ani; se știe că de aci încolo oasele omului nu mai cresc.

Femeia gravidă însă, dacă prezintă în sistemul osos, sau chiar în alte organe o insuficiență în dezvoltare, va avea mare ajutor prin sarcină, căci, sub influența hormonului placentar, aceasta se va repara spontan, fără nici un tratament în cursul celor 9 luni.

Acei ginecologi și mamografi, cari respectă puterea de reparare a naturii, văd de nenumărate ori cu multă satisfacție cum corpul femeii, rămas din copilărie nedezvoltat, crește în lungime în cursul primei sarcini cu 1—2 chiar 4 cm.; această creștere se observă însă îndeosebi la *oasele basinelui*, pentru cari natura pune o grijă deosebită. Și într'adevăr un basîn care la începutul sarcinei are un calibru care nu ar permite trecerea copilului prin căile naturale, în 8—9 luni crește în toate direcțiile, lungindu-i-se diametrele cu 1—2 chiar 3 cm., încât fătul se va putea naște fără nici o dificultate.

Cei ce nu cunosc forța aceasta minunată și îngrijirea aceasta deosebită cu care natura înzestrează organismul mamei — ce are de-acum dorința sfântă de a perpetua viața — vor comite erori ireparabile. Astfel medicii cari nu cunosc suficient fiziologia femeii gravide, sau nu vreau să țină seamă de ea, vor acționa prin a întrerupe prima sarcină sau chiar toate sarcinile cari s'ar succeda în astfel de constituții, cu amenințarea gravă că sarcina dusă până la sfârșit va aduce cele mai grave consecințe. Alarmarea se va agrava apoi cu perspectiva sumbră a unei eventuale cezariene.

Am văzut deci cum forțele neprevăzute ale naturii se îngrijesc, dând impuls de creștere sistemului osos, ca mama să nu-și periclitaze viața printr'o naștere complicată, iar fătului îi asigure

căi, prin care corpul lui să poată străbate fără a-și periclita viața.

Este deci o eroare condamnabilă când medicul recomandă întreruperea sarcinei la o fată abia măritată, sub pretextul că fiind încă tânără are un bazin mai îngust decât una matură.

Întreruperea primei sarcini este dealtfel o operație periculoasă, căci poate aduce după sine sterilitate temporară, ba chiar definitivă, dacă — și cum foarte deseori se întâmplă — femeia va suferi vre-o complicație după raclaj.

Pentru un bazin strâmt să nu se întrerupă nicicând sarcina! Dacă femeia e tânără (sub 24—25 ani), bazinul în cele mai multe cazuri ajunge până la sfârșitul sarcinei să fie normal, iar pentru o femeie peste 25 ani, deasemenea nu se va întrerupe sarcina din motivul bazinului strâmtat, căci nu sunt rare cazurile, când și după această vârstă se mai întâmplă să mai crească oasele. Dar chiar dacă nu cresc, avem posibilitatea: 1. să provocăm o naștere prematură, deci când fătul este încă mic, sau ☛ ce e și mai recomandabil, să așteptăm până la termen și dacă într'adevăr capul fătului nu poate pătrunde în bazin, după vre-o câteva ore de dureri, medicul să facă cezariana, deci să scoată fătul pe cale operativă. Această operațiune făcută cu toată precauția și la timp, este azi o intervenție aproape fără nici un risc. La tot cazul însă prezintă un risc cu mult mai mic, decât întreruperea artificială a unei sarcini înaintate.

Dar — după cum am spus mai sus — sub influența hormonilor placentari cresc nu numai oasele, ci și celelalte organe. Căci organismul cu începerea gravidității va avea un surplus de muncă, repartizată în mod egal între toate organele, cari vor trebui să se adapteze nouilor postulate, *mărindu-și volumul*. Astfel crește în volum inima, care se va fortifica, vor dispărea palpitațiile de cari se plâng atât de des fetele, va crește ficatul, căci trebuie să cumuleze materii nutritive și pentru fătul ce reclamă pe zi ce trece tot mai mult, vor crește rinichii, căci vor trebui să lucreze și pentru făt și așa mai departe, fiecare organ făcându-și datoria îndoit. Dar sub influința sarcinei vom observa și alte schimbări fundamentale de caracter, de conduită, de obiceiuri și de mod de gândire. Astfel va dispărea frica, de care este cuprinsă majoritatea sexului slab în anii tinereții, dispăre durerea de cap, apanajul tinerelor fete, se vindecă anemia, căci în cursul sarcinei cantitatea sângelui crește cu $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ kgr. Organismul are nevoie de un plus

de sânge, căci după nașterea fetei, evacuarea placentei se face cu ajutorul unui chiag considerabil de sânge. În vederea expulsiei placentei, femeia pierde în mod normal o cantitate de 250—500 grm. sânge, pierdere pe care organismul nu o simte, căci natura s'a îngrijit să aibă un plus peste cel normal. *Astfel se va vindeca radical și anemia fetelor tinere.*

Deci este condamnat procedeele medicului, care ar recomanda întreruperea sarcinei din motivul că femeia este anemică.

Natural, aci nu vorbim de anemiile grave, cum ar fi *anemia pernicioasă* sau *alte boale* ale elementelor sanghine.

Dar sarcina vindecă și alte afecțiuni; astfel mamoșii văd adeseaori dispărând definitiv acneele de pe față, eczemele cronice, herpesul recidivant, istero-neurastenia, etc.

O influință salutară are sarcina asupra durerilor menstruale, cari vor dispărea cu desăvârșire și pentru totdeauna.

Deci fetele, cari sufăr de afecțiunile înșirate mai sus, să se grăbească să se mărite, căci sarcina le va fi cel mai bun leac, leac pe care înzadar îl caută la medic, sau la farmacie.

Tot așa o sarcină poate repara în modul cel mai desăvârșit o *insuficiență ovariană*, deci turburările ciclului periodic, când nu se prezintă unei femei fluxul menstrual din 4 în 4 săptămâni, ci uneori mai curând, alteori mai târziu.

O pauză de 9 luni cât durează sarcina, face bine ovarelor, căci în timpul acesta ele vor beneficia în mod extrem de bogat de prezența hormonilor placentari, adevărați regeneratori ai acestor organe.

Vitalitatea și puterea de acțiune a acestora după o sarcină, va rămâne durabilă.

Nu este cu nimic justificată *frica* femeilor cu sarcini normale, dar mai puțin a medicilor în fața femeii gravide, care se prezintă în condițiuni normale.

Frica aceasta se explică la femeie prin teama de dureri și de eventuale complicații, operații etc., iar pentru medic ea arată o insuficiență pregătire în specialitatea obstetricală. Mamoșul bine pregătit nu are teamă de eventuale complicații, întâi: pentru că marea majoritate a femeilor naște normal, fără nici o asistență, în al doilea rând când observă vre-o anomalie în cursul gravidității (poziții vicioase, insuf. organice la rinichi, cord, etc.) va încerca să le combată de cu vreme; în al treilea rând,

el poate interna femeia într'un serviciu de specialitate, pentru a-i asigura maximul de ajutor, sau se aranjează acasă la locuința femeii cu toate cele necesare, pentru asigurarea unei bune reușite.

Cu cât un mamouș are mai multă experiență cu atât se convinge tot mai mult, că *în cele mai multe cazuri nu e nevoie de asistența medicului* și că prin răbdarea femeii ce naște și prin calmul și paciința anturajului, nașterile se termină fără intervenții. Aceasta ne-o dovedește experiența dela țară, unde rareori ajunge câte un caz ca să fie asistat de medic. Prezența medicului la nașteri normale are două dezavantaje: a) moașa se lasă în grija medicului, deci știind că ea nu mai poartă răspunderea cazului nici nu mai dă atențiune suficientă nici asepției, nici fenomenelor ce se prezintă și se schimbă în cursul nașterii; b) medicul în fața suferințelor firești ale femeii și în deosebi la cererea insistență a anturajului îngrijorat, va încerca să amelioreze suferințele, administrând medicamente calmante, cari vor încetini facerea, periclitând uneori și viața fătului sau va accelera nașterea prin fel și fel de procedee fie prin injecții de pituitrină, administrate înainte de vremea potrivită, fie prin intervențiuni (forceps, extracție, incizii), cari deasemeni vor putea cauza serioase urmări, dacă se fac prematur.

Sfatul nostru, al mamoușilor specialiști, este ca *femeia care naște să aibă răbdare*, iar medicii cari sunt chemați la nașteri să nu intervină fără indicațiile bine fixate în manualele de obstetrică.

Cel ce face întocmai va fi plăcut surprins de puținele cazuri în cari va trebui să intervină și de și mai puținele cazuri cu complicațiuni în lăuzie.

Natura vine și în ajutorul acelor cari au trecut de vârsta potrivită pentru prima naștere, deci femeilor trecute de 26 ani. Dela 30 ani în sus vorbim de *primipare bătrâne*, și considerăm femeia care naște pentru prima oară dela 30 ani în sus, *bătrână sub raportul sarcinei și al nașterii*. Multă lume are idei greșite în privința primei sarcini; astfel mulți părinți nu își mărită fata sau fetele până târziu, cu motivarea, că „are vreme să se chinue sub jugul căsniciei“, așteptând vârsta de 25—28 ani ca să se „mai întărească“. Aceasta este o părere foarte greșită, căci prin aceasta se pierd cei mai potriviți ani pentru o naștere necomplicată, cu copil mai mic. *Cu cât o femeie e mai în vârstă, cu atât copiii pe care îi naște sunt mai mari*. Astfel copilul prim născut al unei femei între 15—21 ani va avea un volum mai mic decât al femeii între 22—30 ani, sau a celeia între 30—40 ani. În cifre:

până când primul copil al unei femei de 18 ani are greutatea de 2900—3200 gr. și 48—50 cm. lungime, până atunci primul copil al unei femei de 28 ani va avea 50—51 cm. lungime și 3600 gr., iar al celei de 38 ani 4000—4500 gr. Ne putem deci ușor explica de ce femeia mai în vârstă nasc mai greu și cu mai multe complicații, decât cele tinere.

Intrebarea care se pune este: care este explicația acestui fapt interesant?

Trebuie să se știe, că ovulul femeii crește și se fortifică în raport cu vârsta, totașa și spermatozoizii bărbatului.

Știința de azi presupune, că din ovul mare și spermatozoid mare se naște copil puternic. Iată deci clarificarea misterului nașterilor grele la primiparele bătrâne, la care se mai adaugă și împrejurarea, că la acestea musculatura, tendoanele, ligamentele sunt mult mai rigide decât la cele tinere. Rigiditatea care împiedică mai mult înaintarea fătului în cursul nașterii, este cea din încheeturile oaselor bazinului. Natura și aci este prevăzătoare. S'a constatat că există în sângele femeii gravide un hormon, elaborat de placentă, care are rolul să relaxeze legătura dintre oase, deci să înmoaie cartilagiul dintre suprafețele de articulație ale oaselor bazinului. Acest hormon este cunoscut de puțină vreme și se numește: *relaxină*. Aceasta însă cu vârsta acționează tot mai slab, efectul ei fiind invers proporționat cu vârsta; cu cât e mai tânără femeia, cu atât efectul ei este mai mare.

Bărbatul nu suferă de consecințele organice ale unei abstenențe sexuale sau ale unei activități sexuale reduse. Femeia însă prezintă o serie întreagă de îmbolnăviri din cauza că organele ei atât de importante: cum sunt *uterul și ovarele*, nu își fac datoria impusă de natură.

Unora li se vor părea poate aceste afirmații ca ceva absurd, însă din cele ce vor urma se vor convinge că din inactivitatea organelor sexuale interne, la femei pot izvorî multe și variate inconveniente.

În primul rând trebuie să se știe că ovarul pe lângă sistemul folicular, care asigură coacerea ovulelor, deci maturarea cu tot cortegiul fiziologic al menstruației, fecundației și al sarcinei, mai conține și elemente hetero-sexuale deci elemente masculine. Și invers: testicolul, pe lângă epiteliul germinativ, care produce spermatozoizii, mai conține și elemente heterogene cari aparțin ovarului.

Între aceste două soiuri de elemente contrare în același organ

este o continuă luptă; până când lupta aceasta asigură suveranitatea elementelor ovulare în ovar în dauna celor masculine, iar în testicol în dauna elementelor ovariene, femeia își va păstra feminitatea în toată splendoarea ei, în toate manifestațiunile ei specifice până spre anii bătrâneții, iar bărbatul „bărbat rămâne“ până la adânci bătrânețe.

Ovarul în această luptă se dezechilibrează mult mai curând decât testicolul, care are o funcțiune mai constantă, fără prea mari oscilațiuni.

Care este factorul care poate asigura în ovar supremația elementului feminin și care sunt cauzele cari o pot slăbi și uneori chiar nimici?

În primul rând cred că ar fi bine să inversăm întrebările dând imediat și răspunsul la cea de a doua.

Am spus mai înainte că în fiecare lună ovarul pierde un ovul și cu el o cantitate oarecare de energie hormonală, care nu se mai poate înlocui, ovarul având un număr definit de ovuli. Dacă menstruația se repetă în fiecare lună, ușor ne putem închipui că lupta, pe care ovarul cu elementele sale o dă contra țesuturilor cari adăpostesc rămășițele testiculare, va fi tot mai slabă, iar la un moment dat încep să se manifeste efectele în dauna organismului; vocea femeii se îngroașe, îi cresc peri fini în regiunea mustăților, eventual și pe bărbie. Tot în acest timp și corpul va fi acoperit cu o bogată proliferare păroasă, îndeosebi pe coapse, pe abdomen și pe mamele, ducând femeia uneori în cea mai mare disperare. Și cu cât o femeie este mai brunetă, cu atât este expusă mai curând să facă această neașteptată și neplăcută „transformare.“

De aceasta „transformare neestetică“ majoritatea mare a femeilor nu poate să scape decât prin sarcini repetate la diferite intervale dintre cari cea dintâiu trebuie să fie în jurul anilor 18—22. Hormonul pe care îl elaborează placenta în cursul sarcinei în cantități extrem de mari este singurul element hotărîtor în lupta descrisă mai sus, căci prin hormonii placentari — după cum am arătat mai sus — efectele rămășițelor țesuturilor masculine din ovar se pot anihila, ba chiar distruge.

Din cauza aceasta, o mamă cu mulți copii este până la bătrânețe tipul adevărat al femeii; vocea clară, sonoră, femeiască, atitudinea domoală, chibzuire, conduită exemplară pentru cei din jurul ei. Ea inspiră blândețe, iertare și bunătate; cu un cuvânt cu

toții găsim în ea personificarea tuturor virtuților pe cari le proslăvesc poeții când vor să scoată în evidență tot ce poate fi mai bun și mai frumos la femei.

Femeia fără copii dela o vârstă oarecare în sus (35—38) începe să prezinte diverse simptome cari o neliniștesc: menstruații neregulate, dese, cu pierderi de sânge în chiaguri; apar fenomene anemice cu vâjeieli în urechi, cu paloarea feței, cu palpațiuni, oboseală. Mergând la medic, acesta constată de obicei o *tumoră* a uterului pe care noi medicii o numim *fibrom* sau *miom*. Tumora aceasta o găsim în 80% din cazuri la femeile *fără copii*, restul de 20% îl constituie femeile cu *prea puțini copii*. Rareori se întâlnește fibrom la femei cari au avut mai mulți copii, dar și în aceste cazuri se poate demonstra, că ele au avut copiii unul după altul, și — cu voia sau fără voia ei — a terminat cu procreția într'o vârstă (28—30) după care a urmat aceeași epuizare hormonală ca și la femeile fără copii.

Uterul prezintă o putere de expansiune datorită fibrelor musculare ale pereților săi; această putere dacă nu se întrebuințează în rolul ei fiziologic — deci pentru asigurarea creșterii uterului în timp de graviditate, se irosește complicând țesuturile fără nici un rost, face ca să se desvolte ghemuri compuse din fibre ce cresc în peretele uterin, căci energia întrinsecă a fibrelor musculare trebuie să se manifeste într'un fel oarecare.

De aci rezultă că marea majoritate a femeilor cari nu nasc sau nasc prea puțini copii, sunt predispușe să facă tumori, cari expun apoi viața femeii la serioase pericole prin emoragiile cari le cauzează, prin anemiile grave ce le însoțesc și la pericolul degenerării canceroase, care poate surveni oricând, dar mai ales în epoca de menopauză.

Femeia deci, ca să poată fi ferită de pericolul acestor tumori, *este obligată ca să rămână gravidă, să nască nu unul, ci cât mai mulți copii.*

Femeile dela țară reprezintă în statisticele spitalelor de specialitate cel mai mic număr de cazuri cu uter fibromatos sau miomatos și invers femeile dela oraș și în special cele „emancipate“, dau cel mai mare procent de tumori fibromatoase.

La țară majoritatea femeilor se mărită de vreme, nasc din 2 în 2 sau din 3 în 3 ani câte un copil, încât uterul fiind ocupat cu activitatea fiziologică nu va constitui teren propriu pentru

proliferarea fibrelor în mod hazardat, ca să se producă fibromiomele.

Ce se desprind din toate acestea ?

Cea mai mare și cea mai capitală poruncă s'a dat femeii prin cuvintele dumnezeiești: „Creșteți și vă înmulțiți“; dela această poruncă și din calea proceselor naturale femeia să nu se abată, ci să se supună fără șovăire la chemarea pe care i-a definit-o divinitatea: de a se *căsători* și de a *procrea!* Devenind mamă, împlinește misiunea sublimă care face ca o lume întregă să o proslăvească. O mamă e o sfântă, care condamnă păcatul și care nu regretă când vede cum se destramă uneori din jurul ei tot ce a făcut-o până atunci să fie ademenitoare, atrăgătoare și pururea țintă pentru sexul masculin. Fără să diminueze podoabele inerente sexului frumos, femeia se ridică în acea aureolă de curată strălucire, care o face persoană venerată și iubită, pentru care nu este altă expresie decât cuvântul cel dintâiu al fiecărui om: *mamă*.

Cântecele de leagăn și poveștile copilăriei noastre ne însoțesc până la moarte și în subconștientul vieții noastre privirile și îndemnurile iubitoare ale mamei aplecată peste leagăn, sunt merindea sănătoasă de drum pentru tot cursul vieții.

Mama prin rolul ei, este factorul cel mai de seamă din câte cunoaște societatea în asigurarea echilibrului social al marei colectivități, care se numește Națiunea.

Résumé.

Dr. Const. Stanca: Les effets d'abstention de la femme des obligations de la procréation.

L'auteur montre, avec des preuves d'ordre physiologique l'inéluctable nécessité des femmes pour la procréation. Toute abstention de cette obligation a comme conséquence un grand nombre d'inconvénients physiques et psychiques, très difficiles à combattre cliniquement. Voilà pourquoi l'auteur exige que toutes les femmes doivent se soumettre sans aucune hésitation au devoir procréateur.

Tipuri de pneumococi (Cooper), în probele de spută, trimise pentru examenul bac. Koch.

(Contribuțiuni la eficacitatea reacțiunii „Quellung“ a lui Neufeld și epidemiologia infecțiilor pneumococice)*

de

Dr. I. ARDELEAN

Reacțiunea „Quellung“ alui Neufeld e considerată ca o metodă satisfăcătoare pentru determinarea rapidă și exactă în sputa pneumonicilor a tipurilor I și II de pneumococi, două dintre cele mai frecvente tipuri din etiologia pneumoniei pneumococice. Datorită acestei reacțiuni, se poate institui în timp foarte scurt, o seroterapie tip specifică, deoarece tipul I și II se găsește foarte rar la persoanele sănătoase și atunci când sunt identificați în sputa pneumonicilor, ei corespund tipului de pneumococ din etiologia pneumoniei. (1, 2, 3).

În ultimul timp, creșterea posibilității de a trata cu ser de cal și poate cu ser de epure (4, 5) pneumoniile cauzate de tipurile III—XXXII., a pus problema importanței ce trebuie să acordăm acestor tipuri, în etiologia pneumoniei, când sunt determinați în sputa bolnavului, fiindcă majoritatea dintre aceste tipuri se găsesc într'un procent destul de mare și la persoanele sănătoase.

Specificitatea celor treizeci și două de tipuri (Cooper) de seruri antipneumococice, întrebuințate pentru diagnostic, face posibil identificarea aproape a tuturor surselor serologice de pneumococi, întâlnite în pneumonie și alte condițiuni patologice. Un studiu epidemiologic complet, în ce privește agentul patogen putându-se astfel face, în aceste infecțiuni.

Aceste motive ne-au determinat să investigăm frecvența tipurilor de pneumococi, prin reacțiunea lui Neufeld în probele de sputa sosite în laborator pentru examinarea bac. tuberculozei, deci în

* Lucrare făcută în laboratorul: „New-York State Department of Public Health, Division of Laboratories and Research, Albany, N. Y.“ și prezentată la congresul anual al „New-York State Association of Public Health Laboratories“ Cooperstown, N. Y. în 23 Mai 1938.

produse patologice provenite dela bolnavi cu alte afecțiuni ale aparatului respirator decât pneumonia. Scopul cercetării fiind, de a adauga date, lucrărilor făcute de alți investigatori (7, 8, 9), cari au încercat să evalueze valoarea etiologică a tipurilor III—XXXII, găsiți în sputa bolnavilor de pneumonie sau bronchopneumonie și de a vedea dacă aceste tipuri au vr'o importanță epidemiologică în patogenia pneumoniei.

Materialul și tehnica întrebuințată

Intre 4—6 probe de spută erau luate la întâmplare dintre 20—30 probe ce soseau zilnic în secția de diagnostic a laboratorului pentru examinarea bac. Koch. Se avea grije, că să examinăm numai o singură probă dela câte un bolnav, fiindcă se obicinuia să se trimită dela acelaș caz, mai multe probe la diferite intervale de timp.

Fiecare probă de spută era însoțită de o fisă, pe care medicul curant o complecta, cu date referitor la condițiunea clinică a bolnavului. In aproape toate cazurile, simptomele subiective si obiective, diagnosticau o afecțiune cronică sau subacută a aparatului respirator. Mai de multe ori diagnosticul era: suspect de tuberculoză, sigur tuberculoză sau posibil nu e tuberculoză. Probele de spută au fost trimise din diferitele părți a Statului New-York și cercetarea s'a făcut în cursul unei perioade de șase luni: Octombrie 1937—Martie 1938.

Tehnica determinării pneumococilor a fost aproape identică cu cea întrebuințată în Laboratoarele de Sănătate Publica, pentru tipizarea pneumococilor din sputa pneumonicilor. In fiecare probă se căuta direct, prin reacțiunea Neufeld, tipul de pneumococ, cu cele treizeci tipuri de seruri.* Probele de spută în cari la examenul direct nu se putea identifica vr'un tip de pneumococ și majoritatea celor în cari se putea determina, erau injectate la șoarece. Un cm³ din sputa diluată 1:2 cu ser fiziologie se injecta intraperitoneal. Exsudatul peritoneal al șoarecelui mort sau cloroformat după 48 ore era examinat prin reacțiunea Neufeld. Însămantări pe agar-sânge se făceau din exsudatul peritoneal și din inima fiecărui șoarece. Colonii izolate depe agar-sânge erau însămânțate în bulion cu ser + glucoză și după 8 ore incubare, după aceeași tehnică se căuta, confirmarea tipului de pneumococ găsit la examenul direct sau în exsudatul peritoneal.

* Tipul XXVI e considerat identic cu tipul VI, iar tipul XXX cu XV.

Când în aceeași probă de spută se obținea o reacțiune pozitivă cu mai multe tipuri de seruri, coloniile singuraticke se izolau din ucltura depe agar-sânge, se preparau subculturi pure în bulion cu ser + glucoză și constatăm astfel dacă în aceeași probă erau mai multe tipuri de pneumococ sau un tip reacționa cu mai multe tipuri de seruri antipneumococice.

Dacă nu se putea identifica o sursă suspectă de pneumococ cu cele 30 tipuri de seruri, să făcea proba de solubilitate în bilă și reacțiunea de fermentație a inulinei. Când aceste erau pozitive, sursa se considera neclasificată.

Au fost examinate prin aceasta metodă 500 probe de spută și rezultatele obținute l'am analizat din punctul de vedere a eficacității reacțiunei „Quellung“ în determinarea tipurilor de pneumococi direct în spută; frecvența și distribuția tipurilor în raport cu anotimpul; cu vârsta și sexul bolnavilor; frecvența tipurilor în sputele pozitive pentru b. Koch; problema tipurilor multiple în acciași probă; reacțiunile încrucișate și sursele neclasificate de pneumococi.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

a) *Eficacitatea reacțiunei Neufeld în determinarea tipurilor de pneumococi.*

Din 500 probe examinate, în 337 (67.4%) au fost identificate 394 surse de pneumococi. Prin examinare directă au fost tipizate 199 (52.8%) surse, iar prin înoculare la șoarece 178 (47.2%). Șaptesprezece surse, nu au reacționat cu serurile standard, acestea deci nu pot fi socolite în grupa surselor de pneumococi tipizabili.

Intervalul între data colectării și examinării probei n'a avut nici o importanță în succesul determinării pneumococilor când acest interval era de o zi sau două. Când însă era de 3 zile sau mai mare, numărul probelor în cari s'au determinat pneumococi a fost procentual mai mic, asemenea și numărul tipurilor identificați.

Tabela 1.

Tabela 1. Numărul surselor de pneumococi, determinate în probele de spută cu interval diferit între data colectării și examinării.

VECHIMEA PROBEI	No. probelor exam.	Probele de spută cu pneumococi		Surse de pneumococi identificate	
		No.	%	No.	%
De 1 zi	221	153	69.2	181	81.9
De 2 zile	229	157	68.6	186	81.2
De 3 zile sau mai multe	50	27	54.0	27	54.0
Total . . .	500	337	67.4	394	78.8

În tabela 2 am ilustrat numărul surselor de pneumococi tipizați prin examinare directă și cei tipizați prin inoculare la șoarece, după vechimea probelor. Din cele 181 surse de pneumococi identificate în probele de spută vechi de 2 zile, 98 (54.1%) au fost determinate prin examinare directă și 83 (45.9%) prin inoculare la șoarece; iar din 26 surse găsite în probe de 3 zile sau mai vechi, 16 (61.5%) au fost tipizați prin examinare directă și numai 10 (38.5%) prin inoculare la șoarece.

Rezultă din aceasta că în probele vechi, să căutam să determinăm pneumococi mai mult prin examinare directă decât prin inoculare la șoarece.

Tabela 2. Identificarea tipurilor de pneumococi, prin examen direct și inoculare la șoarece, în probe de spută cu interval diferite între data colectării și examinării.

VECHIMEA PROBEI	No. surselor tipizate	Tipizate prin reacț. Neufeld			
		Direct în spută		In exsudatul perit.	
		No.	%	No.	%
De 1 zi	170	85	50.0	85	50.0
De 2 zile	181	98	54.1	83	45.9
De 3 zile sau mai multe	26	16	61.5	10	38.5
Total . . .	377	199	52.8	178	47.2

b) Distribuția frecvenței tipurilor de pneumococi.

Distribuția frecvenței, după tipuri serologice a celor 394 surse de pneumococi în probele de spută este reprezentată în Tabela 3, la coloana total.

Tabela 3. Distribuția pe luni (Oct. 1937—Mart. 1938) și frecvențe după tipuri a 394 surse de pneumococi, identificate în 500 probe de spută.

T I P U L	Oct.	Noemv.	Dec.	Ian.	Febr.	Mart.	TOTAL	
							No.	%
I	—	—	1	1	4	2	8	20
II	—	—	2	—	—	—	2	05
III	7	8	8	6	7	5	41	104
IV	1	3	1	1	—	4	10	25
V	—	—	—	1	—	1	2	05
VI	2	3	6	6	—	5	22	56
VII	—	—	—	1	2	4	7	18
VIII	3	3	1	2	7	5	21	53
IX	—	1	1	2	2	3	9	23
X	1	5	2	2	2	2	14	36
XI	1	1	2	5	4	8	21	53
XII	1	—	1	—	—	—	2	05
XIII	3	2	2	3	3	4	17	43
XIV	—	—	2	1	—	2	5	13
XV	4	4	6	7	1	2	24	61
XVI	—	1	5	2	1	5	14	36
XVII	—	3	3	—	3	3	12	30
XVIII	2	2	2	3	2	4	15	38
XIX	5	3	6	3	2	10	29	74
XX	5	2	2	4	4	4	21	53
XXI	2	1	2	1	1	3	10	25
XXII	—	—	3	2	3	4	12	30
XXIII	—	—	3	2	3	2	10	25
XXIV	—	1	2	1	4	2	10	25
XXV	—	—	—	—	—	2	2	05
XXVII	1	1	—	1	1	1	5	13
XXVIII	—	1	2	1	1	2	7	18
XXIX	2	2	3	5	2	5	19	48
XXXI	3	—	—	1	1	—	5	13
XXXII	—	—	—	—	1	—	1	02
Neclasificat	7	2	—	1	3	4	17	43
Total	50	49	68	65	64	98	394	1000

Se constată din aceasta distribuție, că tipurile I, II, V, VII și XIV, frecvent întâlnite în pneumonii, au fost găsite într'un procent mic în probele noastre. Din informațiunile culese de la medicul curant și din antecedentele cazurilor am constatat că șapte din cele opt cazuri cu pneumococ tip I, au avut pneumonie sau gripă nu cu mult înainte de trimiterea sputei spre examinare.

c) *Variațiunea frecvenței pneumococilor după luni.*

În timpul celor șase luni, procentul probelor în cari s'au găsit pneumococi, a variat dela lună a lună. S'a constatat o creștere a frecvenței pneumococilor dela 54.5% în luna Octomvrie la 77.4% în luna Martie. Cele mai multe surse au fost identificate în Februarie, când în 48 probe pozitive pentru pneumococi, au fost găsite 64 surse. Tabela 4.

Tabela 4. Numărul surselor de pneumococi determinate în cursul lunilor Octomvrie—Martie.

L U N A	No. prob. exam.	Probe cu pneumococi		Surse identificate	
		No.	%	No.	%
Octomvrie	88	48	54.5	50	56.7
Noemvrie	79	47	59.5	49	62.0
Decemvrie	87	60	69.0	68	78.2
Ianuarie	79	55	69.6	65	82.3
Februarie	65	48	73.8	64	98.5
Martie	102	79	77.4	98	96.1

Distribuția variatelor tipuri, în cursul acestor luni, a fost aproape uniformă, pentru tipurile mai frecvente. Tipurile mai puțin frecvente, anume I, II, V, VII, XIV, XIII, XXV și XXVIII au fost găsite în lunile Decemvrie, Ianuarie, Februarie și Martie. Tabela 3.

d) *Distribuția pneumococilor după sexul cazurilor.*

În probele de spută provenite dela bărbați, s'a găsit într'un procent mai mare pneumococi (74.2%) decât în cele dela femei (57.4%). Asemenea și procentul cazurilor cu tipuri multiple de pneumococi a fost mai mare la bărbați (21.2%) decât la femei (8.6%).

c) *Distribuția tipurilor de pneumococi după vârsta cazurilor.*

Deoarece majoritatea cazurilor cercetate au fost adulți, distribuția tipurilor pe grupe de vârstă e puțin semnificativă. E de menționat totuși faptul, că tipurile I, II, VII și XIV au fost găsite la cazuri, cari aveau o vârstă sub 49 ani. Celelalte tipuri sunt distribuite neregulat pe toate grupele de vârstă.

f) *Felul și frecvența tipurilor de pneumococi în probele de spută pozitive pentru bac. Koch.*

Din cele 500 probe, în 66 (13·2%) au fost găsiți bac. Koch la examinarea directă prin colorația Ziehl-Neelsen. În 34 (51·5%) din aceste probe, au fost identificate 42 surse de pneumococi.

Tipurile din probele cu bac. Koch pozitive, au fost proporțional aceleași ca în totalul probelor.

g) *Tipuri multiple de pneumococi în aceeași probă.*

Mai mult decât un tip de pneumococ, a fost găsit în 50 probe, un procent deci de 14·8% din probele în cari au fost găsiți pneumococi. În 44 probe au fost identificați câte două tipuri; în 5 probe câte trei tipuri și într'o probă 4 tipuri diferite.

Felul și frecvența acestor tipuri multiple este ilustrată în tabela 5.

Tabela 5. Distribuția după tip a 107 surse de pneumococi, identificate în 50 probe cu tipuri multiple.

No. crt.	Tipuri	No. crt.	Tipuri	No. crt.	Tipuri	No. crt.	Tipuri
1	III, IV.	14	XI, XV	26	XV, XVII.	39	XXI, XXII.
2	III, V.	15	XI, XVII.	27	XV, XX	40	XXII, neclasif.
3	III, VI.	16	XI, XXIII.	28	XV, neclasif.	41	XXIII neclasif.
4	III, VIII.	17	XI, XXIX.	29	XV, VI, XXIII	42	IV, XIII.
5	III, IX.	18	XI, VIII, XXV.	30	XX, IX.	43	XIV, II
6	III, X.	19	XI, XVI, XXIX	31	XX, XXVIII.	44	XIV, XXVII.
7	III, XV.	20	VIII, XII.	32	XIX, XV.	45	XXIX, XIX
8	III, XV.	21	VIII, XV.	33	XIX, VI.	46	I, XVIII.
9	III, XVI.	22	VIII, XX.	34	XIX, XIII.	47	I, XX.
10	III, XXI.	23	VIII, XXI.	35	XIX, XVII.	48	V, XXVIII.
11	III, XI, XVI.	24	VIII, XXII.	36	XIX, XXIX.	49	VII, XX
12	III, XI, XX.	25	VIII, XXIII.	37	XVII, XXII	50	XXVII, XXXI
13	XI, XIV.		neclasif.	38	XXI, X.		

h) *Reacțiuni încrucișate.*

Patruzeci de surse (10·2%) au reacționat cu două tipuri de seruri, fie numai prin aglutinare sau prin „Quellung“ definit. Importanța acestei probleme este mai mult decât teoretică și studii imunologice au fost făcute cu unele din aceste surse în secția de cercetări a laboratorului.

i) *Sursele neclasificate de pneumococi.*

Din 394 surse de pneumococi identificate, șaptesprezece nu au reacționat cu serurile standard. Șapte din aceste surse însă, au reacționat cu serul no. R 4989, trei cu serul no. R 4462 și doua cu serul no. R 6109. Aceste trei seruri au fost preparate în laboratorul de diagnostic cu sursele neclasificate de pneumococi izolate în anii precedenți.

Cele șapte surse de pneumococi cari au reacționat cu serul no. R 4989 cresc pe agar-sânge, sub formă de colonii mari, mucoide, asemănător cu aspectul coloniilor tipului III de pneumococ. Frecvența relativ mare a acestui tip de pneumococ, încă neclasificat, a fost menționat și de alții.

Exceptând aceste douăsprezece surse, cari au fost identificate cu serurile de mai sus, rămân de fapt cinci surse de pneumococi neclasificate, cari la totalul surselor identificate reprezintă un procent de 1·3%.

Discuțiuni.

Deși frecvența diferitelor tipuri de pneumococi în pneumonia lobară variază în aceeași regiune geografică, dela an la an (7, 10), totuși un nivel este menținut de fiecare tip, care pe o serie mai mare de observațiuni, probabil ar fi supus la fluctuațiuni mult mai mici. Din cercetările lui Finland (7), Bullowa și Wilcox (10) s'a conchis că în pneumonia lobară la adult, în ordinea frecvenței următoarele tipuri de pneumococi sunt întâlniți mai des: tipul I, III, II, V, VIII, VII, IV, XIV, IX și XVIII. Dintre aceste tipuri, tipurile III, VIII, XVIII, IV și IX se găsesc într'un procent semnificativ la purtătorii sănătoși (9, 13) și la indivizii cu alte afecțiuni ale aparatului respirator decât pneumonia. Din acest motiv, acestor tipuri nu li-se poate atribui decât o mică importanță epidemiologică. Rezultatele obținute în investigațiunea noastră, pe un material provenit dela cazuri cu alte afecțiuni respiratorii decât pneumonia, sunt în concordanță cu cercetările autorilor de mai sus. Tipurile frecvent întâlnite în pneumonia lobară au fost găsite în cazurile noastre într'un număr mic. Astfel în distribuția frecvenței celor treizeci tipuri, tipul I ocupă locul 20-a; tipul III este primul; tipul II este al 26-a; tipul V al 27-a; tipul VIII al 5-a; tipul VII al 21-a; tipul IV al 15-a; tipul XIV al 23-a; tipul IX al 19-a și tipul XVIII al 10-a. Mai mult chiar, tipurile I, II, V, VII și XIV au fost găsite în acele luni în cari pneumonia lobară este mai frecventă. Unele

din aceste tipuri (tipul I) a fost izolat dela cazuri cari în antecedentele apropiate au avut pneumonie.

Diferențe în frecvența pneumococilor la purtătorii sănătoși, după sex, sunt menționate. Astfel Gundel și Okura (14) găsesc o frecvență mai mari de tipuri la băieți decât la fete. Powell, Atwater și Felton (15) determină pneumococi în grupele de bărbați în 66% și 67%, iar în grupa de femei în 53%. Intrucât aceasta diferență, are vr'un rol în explicarea frecvenței mult mai mare a pneumoniei la bărbați decât la femei, încă nu se știe (16).

Mai mult decât un tip de pneumococ în sputele pneumonicilor a fost determinat de aproape toți cercetătorii. Andrews (9) găsește la jumătate din copii cu pneumonie lobară, la o singură examinare mai mult decât un tip — frecvență incomparabil mai mare decât cea determinată la adulți (17).

Reacțiuni încrucișate, traduse printr'un „Quellung“ definit sau numai prin aglutinare, sunt menționate. Ele pot fi eliminate în parte cunoscând titru aglutinant și de „Quellung“ al fiecărui ser tip specific întrebuințat pentru diagnostic. Cu alte cuvinte, serurile cu un titru mare „Quellung“ sau de aglutinare, reacționează mai des cu două sau mai multe tipuri de pneumococi decât un ser care are aceste titre mai mici.

Rezumat.

In cursul unei perioade de șase luni, Octomvrie— Martie, s'a cercetat, frecvența și distribuția tipurilor de pneumococi, în probe de spute sosite pentru examinarea bac. Koch. Identificarea tipurilor s'a făcut prin reacțiunea microserologică „Quellung“ alui Neufeld.

Din 500 probe examinate, în 337 (67·40%) s'au identificat 394 surse de pneumococi. La examenul direct 199 (52·80%), iar prin inoculare la șoarece 178 (47·20%)

Intervalul între data colectării și examinării sputei, n'a avut nici o importanță în succesul determinării pneumococilor când acest interval era mai mic decât trei zile. Când era mai mare de trei zile, procentul pneumococilor determinați a fost mai mic.

Tipurile identificate în ordinea frecvenței au fost: III, XIX, XV, VI, VIII, XI, XX, XXIX, XIII, XVIII, X, XVI, XVII, XXII, IV, XXI, XXIII, XXIV, IX, I, VII, XXVIII, XIV, XXVII, XXXI, II, V, XII, XXV, și XXXII.

Saptespreze surse (4·30%) nu au reacționat cu serurile standard.

Tipul I de pneumococ a fost izolat dela cazuri cari în antecedente au avut pneumonie sau gripă. (Șapte din opt cazuri cu pn. tip I)

Cel mai mare procent de pneumococi a fost găsit în luna Februarie și Martie. Tipurile I, II, V, VII, XIV, XXIII, XXV și XXXII au survenit în lunile Decemvrie, Ianuarie, Februarie și Martie.

Au fost identificați pneumococi într'un procent mai mare la bărbați decât la femei.

Distribuția variatelor tipuri de pneumococi, pe grupe de vârstă, a fost mai mult sau mai puțin uniformă, cu excepția tipurilor I, II, VII și XIV cari au fost găsiți la cazurile sub 49 ani.

În probele de spută cu bac. Koch pozitiv, au fost identificați proporțional aceleași tipuri de pneumococ ca în totalul probelor.

Mai mult decât un tip de pneumococ în aceeași probă au fost identificați în 14·8% din probele examinate.

Unele din sursele de pneumococi (10·2%) au reacționat în intensități diferite cu mai multe tipuri de seruri.

Douăsprezece surse de pneumococi din cele șaptesprezece neclasificate, au reacționat cu serurile a trei surse cari nu aparțin tipurilor standard de pneumococi.

Summary.

A survey was undertaken during a six-month period, October-March, in regard to the prevalence and distribution of the types of pneumococci in sputum submitted for tubercle bacilli examination, using Neufeld Quellungsreaktion as the method of typing.

In 337 (67·4%) specimens of 500 investigated, 394 strains of pneumococci were identified; 199 (52·8%) typed on direct examination and 178 (47·2%) by mouse inoculation.

The time interval between the date of collection and examination of the specimens was of no importance in the succes of determining pneumococci when this interval was less than three days; but when more than three days elapsed, fewer were typed.

The incidence of types in order of frequency were; types III, XIX, XV, VI, VIII, XI, XX, XXIX, XIII, XVIII, X, XVI, XVII, XXII, IV, XXI, XXIII, XXIV, IX, I, VII, XXVIII, XIV, XXVII, XXXI, II, V, XII, XXV, and XXXII.

Seventeen strains (4·3%) did not react with the standard types of serum.

The seasonal incidence of pneumococci varied markedly from a minimum in October to a maximum in February and March. Types I, II, V, VII, XIV, XXIII, XXV, and XXXII were found in the months of December, January, February, and March.

The prevalence of pneumococci was higher in males than in females

The distribution of various types according to age groups was more or less uniform with the possible exception of types I, II, VII, and XIV which were found in cases under forty-nine years of age.

In the specimens positive for tubercle bacilli, those types prevailed which were found more frequently in the total specimens.

Multiple pneumococcus types occurred in a percentage of 14·8 of the specimens in which pneumococci were found.

Some of the strains (10·2%) reacted in various intensity with two types of serum.

Twelve of the total of seventeen unclassified strains were identified with the serum of three strains which apparently do not belong to the standard Cooper types.

Information from the attending physicians indicated that seven of the eight persons whose specimens had been found to contain pneumococcus type I, had had pneumonia or colds shortly before the collection of the specimens.

Bibliografie.

1. *Beckler, E. și MacLeod, P.*: The Neufeld method of pneumococcus type determination as carried out in a public health laboratory: a study of 760 typing. — *Jour. Clin. Invest.*, 1934, 13, 901.
2. *Walter, A.*: Difficulties encountered in pneumococcal type determination. *Amer. Jour. Pub. Health*, 1938, 28, 54.
3. *Robinson, E.*: Recognition of pneumococcus types associated with pneumonia. *Amer. Pub. Health Assoc. Year Book*, 1937—38, p. 108—110.
4. *Horsfall, F. L., Goodner, K. și MacLeod, C. M.*: Antipneumococcus rabbit serum as a therapeutic agent in lobar pneumonia. II Additional observations in pneumococcus pneumonia of nine different types. *N. Y. State Jour Med.*, 1938, 38, 245.
5. *Horsfall, F. L.*: The characteristic of antipneumococcus sera produced by various animal species. *Jour. Bact.*, 1938, 35, 207.
6. *Cooper, G., Rosenstein, C., Walter, A. și Peizer, L.*: The further separation of types among the pneumococci hitherto included in Group IV and the development of therapeutic antisera for these types. *Jour. Exper. Med.*, 1932, 55, 531.
7. *Fintand, M.*: The significance of specific pneumococcus types in disease, including types IV to XXXII (Cooper) *Ann Int. Med.*, 1937, 10, 1531.
8. *Andrews, E. T.*: Lobar pneumonia in children. Differentiation of recovered pneumococci into etiologic groups and their familiar distribution. *Amer. Jour. Dis. Child.*, 1937, 54, 1285.
9. *Schleifstein, J.*: Distribution of types of pneumococci in specimens from normal individuals and from patients having pneumonia. — *N. Y. State Jour. Med.*, 1938, 38, 353.
10. *Bullowa, J. G. M. și Wilcox, C.*: Endemic pneumonia. Pneumococcal types and their variations in incidence and mortality for adults and children. *Arch. Int. Med.*, 1937, 59, 399.
11. *Lyall, H. W.*: The types of pneumococci in tuberculous sputum. — *Jour. Exper. Med.*, 1915, 21, 146.
12. *Lord, F. T. și Heffron, R.*: Lobar pneumonia and serum therapy. New-York, The Commonwealth Fund, London, Humphrey Milford, Oxford University Press, 1938.
13. *Smillie, W. G.*: The epidemiology of lobar pneumonia. A study of the prevalence of specific strains of pneumococci in the nasopharynx of immediate family contact. — *Jour. Amer. Med. Assoc.*, 1933, 101, 1281.

14. *Gundel, M. și Okura, G.*: Untersuchungen über das gleichzeitige Vorkommen mehrerer Pneumokokkentypen bei Gesunden und ihre Bedeutung für die Epidemiologic. Ztschr. f. Hyg. u. Infektionskr., 1933, 114, 678
15. *Powell, J. P., Atwater, R. M. și Felton, L. D.*: The epidemiology of pneumonia Amer. Jour. Hyg., 1926, 6, 570.
16. *White, B.*: The Biology of pneumococcus. New-York, The Commonwealth Fund, London, Humphrey Milford, Oxford University Press, 1938.
17. *Finland, M.*: The significance of mixed infections in pneumococcic pneumonia. Jour. Amer. Med. Assoc., 1934, 103, 1681.

Influența gușei endemice asupra unor caractere fizice și mintale.

de

Dr. CONSTANTIN GRĂDINĂ

Intre cauzele care pot influența dezvoltarea fizică și mintală a copilului, un loc deosebit de important îl ocupă gușa endemică. Gușa endemică constituie o problemă socială, de cea mai mare importanță — cum spune Danielopolu — nu prin deformațiunea inestetică a gâtului și nici prin compresiunea produsă, ci prin alterațiunea profundă a organismului întreg, ca mixoedem, cretinism, idioție, nanism, — ceeace noi găsim în focarele endemice și ceeace pe noi ne impresionează mai mult.

Pentru a putea constata, în mod obiectiv, această influență, am examinat 622 copii români, elevi de școală primară, din comunele Buzaele-Ardelene (Jud. Brașov) și Feleac (Jud. Cluj), din punctul de vedere al greutateii, înălțimii, perimetrului toracic și al inteligenței, raportând rezultatele în funcție de prezența sau absența gușei. Cu gușa au fost considerați toți acei copii care prezentau această afecțiune, indiferent de gradul ei cantitativ.

Caracterele fizice.

1. *Înălțimea.* Rezultatele privitoare la înălțimea copiilor cu și fără gușa (8—13 ani) sunt expuse în Tabela I. Din această tabelă reiese faptul că în general copiii cu gușa au statura mai mică decât cei fără gușa. Diferențele între medii sunt însă mici, ele începând să devină semnificative numai la vârstele mai mari

Tabela I. — Înălțimea copiilor cu și fără gușă, după vârstă și sex.

Vârsta în ani	Sexul	Afecțiunea ce o prezintă	Numărul cazurilor examinate	Media aritmetică a înălțimii	σ	Eroarea probabilă a mediei	Diferența între medii	Eroarea probabilă a diferențelor	Rațiunea critică
8	M	-gușe	27	115,1	5,5	0,71	1,7	1,41	1,20
		+gușe	11	113,4	6,0	1,22			
	F	-gușe	19	117,8	5,9	0,91	2,1	1,46	1,43
		+gușe	14	115,7	6,4	1,15			
9	M	-gușe	52	118,9	6,0	0,56	0,8	1,04	0,76
		+gușe	15	118,1	5,1	0,88			
	F	-gușe	55	118,4	5,4	0,49	0,9	0,92	0,97
		+gușe	34	119,3	6,8	0,79			
10	M	-gușe	43	123,1	5,4	0,55	0,4	1,02	0,39
		+gușe	30	122,7	7,0	0,86			
	F	-gușe	44	123,7	6,6	0,67	0,9	0,98	0,91
		+gușe	42	122,8	7,0	0,72			
11	M	-gușe	40	128,0	5,6	0,59	0,1	1,01	0,09
		+gușe	23	128,1	5,9	0,82			
	F	-gușe	42	127,0	6,5	0,67	2,1	1,38	1,52
		+gușe	15	124,9	7,0	1,21			
12	M	-gușe	32	131,9	4,5	0,53	3,3	1,18	2,79
		+gușe	10	128,6	5,0	1,06			
	F	-gușe	17	131,7	8,3	1,35	2,7	2,30	1,17
		+gușe	10	129,0	8,8	1,87			
13	M	-gușe	19	134,8	6,3	0,97	2,1	1,03	1,95
		+gușe	11	132,7	1,8	0,36			
	F	-gușe	13	134,4	6,9	1,28	7,4	1,98	3,73
		+gușe	4	127,0	4,5	1,51			

(12 și 13 ani). Notăm deci că influența defavorabilă a gușei asupra creșterii în înălțime se accentuează cu cât copilul înainteză în vârstă.

2. *Greutatea* a fost determinată la 609 copii, și a fost raportată la greutatea corespunzătoare etății, înălțimii și sexului, după tabelele lui P. Râmneanțu. Exprimarea rezultatelor s'a făcut în plus-procente (cu câte procente greutatea a fost găsită mai mare față de etalon) și în minus-procente (cu câte procente greutatea a fost mai mică, în raport cu etalonul). Aceste rezultate sunt expuse în Tabela II.

Din 107 băieți cu gușă, 74% au greutatea mai mică decât cea corespunzătoare vârstei și înălțimii, în tabelele P. Râmneanțu, pe când din 211 băieți fără gușă, numai 52% se plasează sub greutatea-etalon. Cifrele corespunzătoare la fete sunt: 59% din

Tabela II. — Tabelă cuprinzând diferența de greutate găsită și exprimată în procente, față de greutatea din tabela Dr. Râmneanțu :

Procentul cu cât se prezintă diferența de greutate, a greutateii găsită, față de greutatea din tabela Dr. Râmneanțu	B Ă E Ț I				F E T E			
	Fără gușă		Cu gușă		Fără gușă		Cu gușă	
	No. cazurilor cu plus proc.	No. cazurilor cu minus proc.	No. cazurilor cu plus proc.	No. cazurilor cu minus proc.	No. cazurilor cu plus proc.	No. cazurilor cu minus proc.	No. cazurilor cu plus proc.	No. cazurilor cu minus proc.
0— 4	53	48	22	26	46	40	31	21
5— 9	30	39	8	28	22	40	9	25
10—14	13	12	6	11	8	13	1	9
15—19	4	9	1	3	5	7	3	5
20—24	3	—	2	—	1	3	—	2
Total :	103	108	39	68	82	103	44	62

cele cu gușă și 56% din cele fără gușă au greutatea inferioară etalonului.

Este evident faptul că copiii cu gușă endemică prezintă mai frecvent o greutate mai mică decât aceea care corespunde etății, înălțimii și sexului.

3. *Indicele de robusticitate.* (Pignet). Calculând indicele Pignet [Talia — (greutatea + circumf. toracică)] la copiii cu gușă și fără gușă (n = 622), am găsit rezultatele expuse în Tabela III.

Reiese din această tabelă că, în general, copiii cu gușă prezintă o robusticitate mai mică (indice mai mare) decât copiii fără gușă (indice mai mic). Diferențele între cele două categorii de copii sunt mici și neregulate, fiind statistic mai semnificative la cetea de 9 ani.

Inteligența.

Din cele expuse mai sus am văzut că gușă endemică are o influență incontestabilă asupra dezvoltării fizice a copiilor. Întârzierea dezvoltării organismului are însă importante repercusiuni și asupra dezvoltării mintale. Pentru a ne da seama de această influență, am examinat un număr de 462 copii cu ajutorul testelor neverbale de grup ale Institutului de Psihologie din Cluj, și am exprimat rezultatele în Coeficient de inteligență :

$$C. I = \frac{\text{vârsta mintală}}{\text{vârsta cronologică}} \times 100$$

Tabela III. — Indicele Pignet la copii cu și fără gușă după vârstă și sex.

Vârsta în ani	Sexul	Afecțiunea ce o prezintă	Numărul cazurilor examinate	Media arit. a Indicelui Pignet	σ	Erorația probabilită a mediei	Diferența între medii	Erorația probabilită a diferențelor	Reajuncea critică
8	M	-gușă	27	35,4	7,2	0,93	0,0	1,24	0,00
		+gușă	11	35,4	4,1	0,83			
	F	-gușă	19	41,1	5,5	0,85	3,0	1,24	2,41
		+gușă	14	38,1	5,1	0,91			
9	M	-gușă	52	34,3	6,7	0,62	4,2	1,18	3,55
		+gușă	15	38,1	6,0	1,04			
	F	-gușă	55	37,8	6,1	0,55	2,7	0,73	3,69
		+gușă	34	40,5	4,3	0,49			
10	M	-gușă	43	38,6	6,2	0,63	0,7	0,81	0,86
		+gușă	30	39,3	4,2	0,52			
	F	-gușă	44	38,0	6,3	0,64	1,9	0,88	2,15
		+gușă	42	39,9	5,9	0,61			
11	M	-gușă	40	38,2	6,1	0,65	1,1	1,03	1,06
		+gușă	23	39,3	5,7	0,80			
	F	-gușă	42	38,9	5,7	0,59	2,0	0,90	2,22
		+gușă	15	40,9	4,0	0,69			
12	M	-gușă	32	39,2	4,1	0,49	1,4	1,25	1,12
		+gușă	10	37,8	4,9	1,77			
	F	-gușă	17	43,6	5,5	0,80	2,0	0,95	2,10
		+gușă	10	41,6	2,4	0,51			
13	M	-gușă	19	39,5	4,4	0,65	1,9	0,97	1,95
		+gușă	11	41,4	3,6	0,73			
	F	-gușă	13	42,0	3,1	0,58	0,5	0,65	0,70
		+gușă	4	42,5	0,9	0,30			

Repartizând copiii examinați în categorii mentale, * în raport cu prezența sau absența gușei am găsit rezultatele exprimate în Tabela IV.

Din această tabelă constatăm faptul că proporția debililor mintali este de 24 ori mai mare la copiii cu gușă, decât la cei fără gușă. Deasemenea un mai mare număr de mărginiți mintali găsim între copiii cu gușă (17,55 %) decât între copiii fără gușă (14,19 %). Este deci evident faptul că gușă endemică este una din cauzele debilității mentale secundare, și prin aceasta, în primul rând, problema gușei devine o problemă socială.

* C. I. 0— 69 debili mintali
70— 89 inapoiți mintali
90—109 normali
110—129 deștepți
130 și peste, foarte deștepți.

Tabela IV. — Tabelă cu coeficientul de inteligență al copiilor cu gușă și fără gușă.

Coeficientul de inteligență	C u g u ș ă		F ă r ă g u ș ă	
	Numărul cazurilor	%	Numărul cazurilor	%
50—69	20	15,26	21	6,34
70—79	23	17,55	47	14,19
80—89	32	24,42	80	24,16
90—109	40	30,53	140	42,29
110—119	8	6,10	25	7,55
120—129	5	3,81	11	3,35
130 și peste	3	2,29	7	2,11
Total	131		331	

Concluzii.

Gușa endemică influențează defavorabil dezvoltarea copiilor, atât din punct de vedere fizic, cât și din punct de vedere mintal. Statura, greutatea și robusticitatea, ca și inteligența copiilor cu gușă sunt inferioare, în comparație cu copiii fără gușă din aceleași comunități rurale. Prezența gușei endemice este o veșnică subminare a calităților biologice ale neamului nostru, și din acest motiv se impune aplicarea și intensificarea măsurilor profilactice care, prevenind gușa endemică, asigură integritatea, din acest punct de vedere, a capitalului uman.

Zusammenfassung.

Der Verfasser befasst sich mit dem Einfluss des endemischen Kropfes auf Körpergröße, Gewicht, Pignet-Index und Intelligenz der Schulkinder. Im Vergleich mit dem gesunden Kinder, haben die Kinder mit Kropf niedrigere Werte für Körpergröße und Körpergewicht, aber einen grösseren Pignet-Index. Die Zahl der Schwachsinnigen ist grösser unter den kranken Kindern als unter den Gesunden.

Legiferări biopolitice.

I. — Măsuri pentru consolidarea familiei rurale, în Franța

Una din cauzele fundamentale ale scăderii natalității este urbanizarea progresivă a populației. Exodul spre oraș este atât de important în țările apusene, încât adesea proporția populației urbane întrece cu mult proporția populației rurale. Astfel, în Franța, la 100 locuitori, raportul de urbani și rurali a variat în modul următor :

Anul 1891	—	63 rurali	la	37 urbani
1911	—	56 rurali	la	44 urbani
1921	—	34 rurali	la	66 urbani.

Se pune întrebarea : care sunt urmările acestei urbanizări progresive ? Ruperea legăturilor cu natura, viețuirea în mediul artificial și exigent al orașului, influențele multiple patologice, goana după câștig, etc., sunt totatătea cauze care subminează echilibrul biopsihic individual și determină desorganizarea vieții fizice și morale. Dar cea mai gravă influență pe care o are viața urbană este acțiunea ei antidemografică, produsă prin intermediul debilitării nucleului familial. Labilitatea moravurilor citadine, posibilitățile multiplele satisfacții comercializate, difuziunea rapidă a tuturor concepțiilor sociale antibiologice, individualismul exagerat pus în slujba bunei stări materiale, etc., determină relaxarea legăturilor familiale și scăderea enormă a natalității urbane.

Deci, pe de-o parte, o atracție din ce în ce mai mare a orașului, care determină exodul dela sate al elementelor celor mai întreprinzătoare, iar, de altă parte, transformarea acestor elemente, odată intrate în viața citadină, într'o masă heterogenă, în mare parte desechilibrată prin complexul de influențe patogene a acestei vieți, cu o fertilitate redusă, și sortită stingerii după câteva generații. Urbanizarea exagerată înseamnă deci exodul rezervelelor biologice rurale spre pulverizarea și distrugerea citadină.

Este explicabil deci că, între principalele preocupări ale legislației demografice din Franța, unde acest fenomen este mai tragic simțit decât în orice altă țară, să găsim și problema consolidării familiei rurale, și încurajarea menținerii și întoarcerii la pământ. În „*Décret relatif à la famille et à la natalité fran-*

çaises“ din 30 Iulie 1939, găsim următoarele măsuri menite a încuraja natalitatea prin consolidarea familiei rurale: 1. Ajutorul dat familiilor agricole (agricultori, meseriași rurali) pentru copiii care nu au depășit vârsta școlară sau a uceniciei; 2. Imprumul pentru stabilirea finerelor gospodării, dat acelor care au lucrat cel puțin cinci ani pe un fond agricol, într'o meserie rurală sau într'un stabiliment de învățământ agricol, și care se angajază să exercite cel puțin 10 ani o profesiune agricolă sau o meserie rurală; și 3. Așa zisul „*Contrat de travail à salaire différé*.“

Acest „*Contrat de travail à salaire différé*“ are scopul de a asigura o remunerație pentru munca lor și descendenților unui întreprinzător agricol, dacă aceștia participă efectiv la exploatarea agricolă, fără a avea calitatea de „angajați“, ci de „descendenți“. În virtutea acestui contract de muncă, nu toți descendenții unui agricultor vor avea aceleași drepturi la succesiune: descendenții care au colaborat efectiv la exploatare, au întâiu dreptul de a primi, din valoarea moștenirii, suma corespunzătoare muncii prestate de ei, și numai restul moștenirii se va trata conform legilor succesoriale, deci se va împărți conform acestor legi, între toți descendenții, inclusiv beneficiarii contractului „à salaire différé“.

Fiindcă această măsură are un caracter mai original, vom expune principalele prevederi legale prin care s'a instituit:

Art. 63. Descendenții unui exploatant agricol, cari, în vârstă, de peste 18 ani, participă direct și efectiv la exploatare, fără să fie asociați la beneficii sau la pierderi, și cari nu primesc salariu în bani ca remunerație pentru colaborarea lor, sunt declarați prin lege beneficiari ai unui contract de muncă „à salaire différé“.

Pentru fiecare din anii în cursul cărora descendentul va participa la exploatare, în condițiile fixate în aliniatul precedent, suma acestui salariu va fi egală, după caz, cu jumătate salariul anual, fie al lucrătorului agricol adăpostit și nutrit, fie al servitoarei de fermă, de-aseamenea adăpostită și nutrită, așa cum aceste salarii vor fi stabilite în fiecare an, și după departament, prin ordin al Ministrului agriculturii, bazat pe avizul camerei de agricultură.

Din art. 64. Beneficiul acestui contract se transmite copiilor vii sau reprezentanți ai descendentului beneficiar.

Art. 65. Dacă descendentul este căsătorit și soțul conjunct participă de-aseamenea la exploatare în condițiile menționate în

art. 63., fiecare soț este legal beneficiar al unui contract de muncă „à salaire différé“, a cărui sumă va fi egală cu $\frac{2}{8}$ din salariul mediu anual al muncitorului agricol adăpostit și nutrit.

În caz de divorț sau separație de corp pronunțată din vina exclusivă a soțului care nu este descendent al exploatatorului, numitul soț pierde beneficiul din aliniatul precedent.

Art. 66. Dacă descendentul căsătorit moare, lăsând din căsătorie unul sau mai mulți copii mai mici de 18 ani, soțul conjunct supraviețuitor, care participă la exploatare în condițiile fixate de Art. 63., beneficiază de aceste drepturi până când cel mai tânăr din copii n'a atins vârsta de 18 ani.

Art. 67. Drepturile de creanță rezultate din prezenta secțiune nu pot să se exercite decât la decesul exploatatorului și în cursul reglementării succesiunii.

Oricare ar fi fost durata colaborării, creanțele pentru fiecare individ nu pot trece de remunerația datorită pe o perioadă de 10 ani.

Art. 68. Cei ce, la data morții exploatatorului agricol, nu au lucrat pe un fond rural (afară de boală, infirmitate sau serviciu militar), nu au dreptul la creanță. Copiii vizați în art. 66., afară de cazul că sunt încă școlari, nu au dreptul la creanță dacă n'au lucrat niciodată pe un fond rural.

Din art. 69. Drepturile rezultate din prezentele prevederi se acordă beneficiarilor și pe baza colaborării aduse de ei în cursul celor cinci ani care au precedat publicarea acestui decret, pentru toate succesiunile încă nedeschise la data publicării acestui decret. Prin ordin ministerial se vor stabili salariile medii pe cei cinci ani anteriori.

Art. 70. Proba participării la exploatarea agricolă în condițiile definite mai sus, va putea fi adusă prin orice mijloace. În vederea ușurării acestei probe, părțile vor putea depune în fiecare an o declarație la primărie, vizată de primar și despre care li se va elibera o dovadă.

Art. 71. Prin derogare de la dispozițiunile Codului de înregistrare, existența și sinceritatea datoriilor rezultate din aplicarea articolelor precedente va fi suficient probată, în fața Administrației de înregistrare, prin orice act sau scris, chiar posteroare decedului exploatatorului, susceptibile de a face probă în justiție între comoștenitori sau reprezentanți ai exploatatorului. Moștenitorul creanțier al succesiunii va trebui totuși să furnizeze :

a) În formele și după regulele art. 61 din Codul de înregistrare, un atestat, datat și semnat de el, menționând suma creanței asupra succesiunii exploatantului agricol.

b) Un certificat al primarului, indicând fie că el lucra de obicei pe un fond rural și precizând că el participa încă la munca agricolă la data decesului exploatantului, fie că a încetat orice participație pentru a-și satisface serviciul militar legal, sau ca urmare a unei boli sau infirmități fizice care-l puneau în imposibilitatea de a executa o muncă agricolă.

Primarul competent pentru eliberarea certificatului este acela al comunei în care moștenitorul creanțier avea domiciliul său la data morții exploatantului agricol.

Art. 74. Sumele atribuite moștenitorului cu titlul contractului de muncă „à salaire différé“ prevăzut în prezenta secțiune, sunt scutite de impozitul pe salariu și de impozitul general pe venituri.

II. — Decretul relativ la profilaxia boalelor venerice, din Franța (29 Nov. 1939).

Lupta contra boalelor venerice a constituit întotdeauna una din problemele fundamentale ale sănătății publice, dar niciodată această problemă n'a fost atât de acută ca în anii care au urmat războiul mondial și, mai ales, în perioada de urbanizare progresivă pe care o vedem astăzi. Dacă a existat o unanimitate în ceea ce privește necesitatea stăvilirii pericolului venerian, nu putem vorbi de aceeași unanimitate în privința măsurilor legale menite să realizeze în mod practic această stăvilire. Totuși, mai curând sau mai târziu, legile cu scop antivenerian, din diferitele țări, tind să adopte aceleași principii fundamentale, accentuând prin aceasta valabilitatea generală a acestor principii. Astfel, principiul obligativității tratamentului boalelor venerice indiferent de sexul bolnavului; obligația medicului de a da instrucțiunile, prevăzute de lege, bolnavilor venerici; dreptul autorităților sanitare de a examina, controla și, la nevoie, interna bolnavii periculoși pentru anturajul lor; delictul de contaminare, etc., principii care stau la baza legii sanitare române din 1930, le găsim pe de-antregul prevăzute și în decretul francez din Noemvrie 1939.

Astfel, decretul francez prevede obligația medicilor de a da fiecărui bolnav veneric instrucțiuni privitoare la caracterul contagios al boalei și la dispozițiunile legilor pentru profilaxia boalelor

venerice. Se dă apoi dreptul medicului de a informa autoritatea sanitară asupra bolnavilor periculoși, fără ca prin aceasta medicul respectiv să poată fi pus în cauză de către autoritatea sanitară sau să poată fi obligat să depună în justiție,

Autoritatea sanitară poate să ceară, pe bază de presupțiuni precise și serioase, oricărei persoane, indiferent de sex, un certificat medical care să dovedească faptul că respectiva persoană este sau nu purtătoarea unei boale venerice. Acest certificat poate fi eliberat de un medic ales de persoana interesată dintr'o listă de medici autorizați în acest scop de autoritatea sanitară, sau de un serviciu oficial. Persoanele cărora autoritatea sanitară are dreptul să le ceară un certificat, pot fi obligate să prezinte, la intervale fixe, câte un nou certificat, și să anunțe inspectorilor de igienă departamentali, orice schimbare de domiciliu.

La cererea autorității sanitare, o persoană asupra căreia există presupțiuni serioase că ar fi purtătoarea unei boale venerice, sau o persoană de orice sex care se ocupă cu prostituția, va fi supusă, pe baza hotărârii tribunalului, la un examen medical clinic, microbiologic și serologic, într'o instituție stabilită de autoritatea prefectorală, putând fi, la nevoie, reținută în acest scop, cel mult 12 ore. Orice persoană găsită bolnavă, în urma acestei examinări, va fi citată, și la neaprezentare adusă, în fața tribunalului civil, la cererea autorității sanitare. Tribunalul, în ședință nepublică, va ordona tratarea medicală a persoanei bolnave, fie într'un serviciu, fie la un medic ales pe lista celor autorizați. În caz de neexecutare a acestui ordin, tribunalul va ordona internarea într'un spital public sau altă instituție aprobată de autoritatea sanitară. Durata internării și a tratamentului o hotărăște însă exclusiv medicul curant. De-aseamenea tribunalul — la cererea autorității sanitare — va putea hotărî prezentarea periodică, la date fixe, a bolnavului, într'un serviciu medical autorizat, după părăsirea spitalului. Nerespectarea acestor ordonanțe se pedepsește cu închisoarea (6 zile—3 luni).

Se va pedepsi de-aseamenea, cu închisoare și amendă, orice femeie care alăptează un copil altul decât al ei, fără a fi în posesia unui certificat medical recent, atestând că nu suferă de sifilis, precum și orice persoană care dă spre nutriție un copil sifilitic sau neexaminat medical, unei alte femei decât mama lui.

Decretul prevede de-aseamenea pedepsirea tuturor actelor, gesturilor, vorbelor și a oricăror mijloace prin care, în mod public,

o persoană de orice sex, este îndemnată sau provocată la acte imorale.

Se prevede stabilirea obligațiilor mamelor și femeilor însărcinate — din cadrele asigurărilor — în vederea profilaxiei boalelor venerice, precum și stabilirea obligațiilor proprietarilor de restaurante, debite de beuturi, coafori, maseuri, etc. cu scopul prevenirii contagiunilor venerice.

În toate facultățile de medicină din Franța, pentru înscrierea la al cincilea doctorat se cere un certificat de stagiu într'un serviciu special de boale venerice și un examen trecut, după acest stagiu, în fața șefului serviciului. Medicamentele-specialități destinate tratamentului boalelor venerice, nu vor putea fi vândute sau utilizate decât după aprobarea Ministerului Sănătății, pe baza prezentării Academiei de Medicină și după avizul serviciilor de control. De-asemena examinările serologice nu se vor face decât în laboratoare aprobate de Minister, iar orice publicitate cu caracter comercial, directă sau indirectă, privitoare la profilaxia boalelor venerice, este interzisă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj S. P. C.

Condițiile fericirii în căsătorie.

Familia este unitatea originală a organizației sociale și modalitatea biologică normală de viețuire a personalității umane. Indiferent de toate celelalte aranjamente sociale, familia individuală este unitatea socială omniprezentă. Fie că legăturile maritale sunt permanente sau temporale; fie că avem poliginie sau poliandrie, fie că structura familiei este complicată prin adăugirea de membri care nu sunt cuprinși în cercul *nostru* familial, un singur fapt stă de-asupra tuturor, anume, că oricând și oriunde soțul, soția și copiii nematuri formează o unitate aparte de restul comunității.

Începutul social al familiei este căsătoria. Căsătoria, sub o formă sau alta, este tot atât de universală ca și familia. Această universalitate a căsătoriei nu am putea-o găsi dacă ea ar fi o pură instituție socială, căci universale nu sunt decât instituțiile sociale care au o profundă funcțiune biologică. Căsătoria este o funcțiune biologică prin care se menține specia umană, funcțiune care își are rădăcina în faptul că descendenții omului se nasc în

completă stare de neajutorare, necesitând protecția ambilor părinți, o lungă perioadă a vicții. În acest sens căsătoria reprezintă „o unire a bărbatului și femeii, persistând după actul de procreație și după nașterea copiilor, cel puțin până când descendența ajunge în starea de a-și satisface singură necesitățile primordiale.“ Fără această uniune specia umană ar dispărea prin moartea copiilor neajutorați. Această funcțiune a căsătoriei de a realiza o unire a bărbatului și a femeii în vederea protejării copilului și deci a supraviețuirii speciei, justifică afirmația aparent paradoxală a lui Godsell: „familia este adevărata origine a căsătoriei, iar nu căsătoria este originea familiei.“

Sensul biologic al familiei și al căsătoriei a fost adesea pierdut din vedere în societatea modernă, unde căsătoria este considerată ca o legătură determinată de afecțiunea mutuală și de dorința sexuală, deci de motive personale puse în slujba individului, și numai secundar, adesea numai „accidental“ puse în slujba familiei și deci a speciei. În epoca noastră motivele individuale determină legarea și deslegarea căsătoriei, adeseori înafară și înainte de îndeplinirea funcțiunii ei biologice, neținându-se seama că, orice căsătorie este numai un moment social al complexului biologic familial.

În lupta pe care științele biologice o duc pentru consolidarea familiei, considerată ca etapă fundamentală în succesiunea generațiilor, ele întâmpină marea piedică a dorințelor individuale ale omului care, pentru plenitudinea trăirilor și satisfacțiilor lui, se depărtează de rolul său biologic, încercând să devină, dintr'o particulă a speciei, un scop în sine. Desigur că, la nivelul mentalității actuale, subordonarea totală a motivelor individuale la cerințele speciei este irealizabilă. Consolidarea familiei va putea fi realizată numai asigurând individului o maximă satisfacție personală în viața familială, deci împăcând motivele speciei cu dorința de „fericire“ inerentă individului.

Aceasta ni se pare utilitatea biopolitică a multelor cercetări apărute în ultima vreme, cercetări care urmăresc stabilirea criteriilor căsătoriei „fericite“, și stabilirea mijloacelor de „predicțiune, de prognoză privitoare la fericirea maritală“. Prin asigurarea fericirii în căsătorie se satisface dorința „individualistă“ de fericire, în cadrul unui scop „supraindividual“, care integrează în vâltoarea generațiilor, efemera existență a individului.

Principalele cercetări privitoare la condițiile căsătoriei fericite sunt rezumate într'o lucrare a lui Burgess * care încearcă să sistematizeze datele izolate găsite de diferiți autori. Burgess clasifică factorii ajustării maritale în următoarele categorii: 1. caracteristicile personalității; 2. baza culturală; 3. socializarea; 4. starea economică; 5. tipul reacțional; 6. factorul sexual.

În rândurile de mai jos vom urmări autorul în expunerea privitoare la aceste categorii de factori.

1. *Caracteristicile personalității* care au o legătură importantă cu ajustarea maritală, în sensul că adesea determină nefericirea în căsătorie, sunt următoarele: dispozițiunea spre pesimism; tendințe neurotice exprimate prin iritabilitate, susceptibilitate, sentiment de singurătate; tendința de dominație și desconsiderarea sentimentelor altora; tendința critică exagerată; lipsa de încredere în sine a soțului; suficiența de sine manifestată prin tendința de a rezolva singur problemele fără a ține seamă de părerile altora.

Dintre aceste trăsături, lipsa de încredere în sine produce nefericire în căsătorie numai dacă este o caracteristică a soțului; celelalte trăsături sunt cauze de neadaptare conjugală fie că le găsim la soț, fie la soție. Este interesantă observația lui Burgess că, orientarea generală psihică (faptul de a fi introvertit sau extravertit), în sine, nu influențează ajustarea maritală.

Caracteristicile descrise au fost studiate independent, nu în diferite combinațiuni maritale. Ori, o trăsătură psihică poate să fie acceptabilă într'o combinație și dezastruoasă în alta. Cercetări asupra combinației caracterelor a făcut Winch, studiind în special tendințele neurotice. Winch găsește că cea mai fericită combinație maritală este aceea în care nici un soț nu este neurotic. Urmează, ca reușită, combinația în care numai soția e neurotică. Mult mai nefericită este căsătoria unei perechi când numai soțul este neurotic, iar cea mai puțin reușită este căsătoria a doi neurotici. Aceste cercetări ne arată că în studiul reușitei căsătoriei au importanță nu atât caracteristicile psihice în sine, cât întâlnirea lor în anume combinațiuni compatibile sau incompatibile.

2. *Bazele culturale.* Anumite caracteristici culturale au fost găsite ca fiind semnificativ asociate cu fericirea maritală:

* E. W. Burgess: *Predicting Adjustment in Marriage*. The Journ. of Heredity 30 1939 p. 557—564.

nivelul educațional superior ; activitatea mare religioasă, nivelul profesional ridicat al tatălui ; starea socio-economică superioară mediei. Asemănarea culturală a celor doi soți corelează cu succesul căsătoriei, în timp ce neasemănarea lor culturală este o cauză a nefericirii maritale.

De-asemena a fost găsit ca favorizând ajustarea maritală faptul ca, viitorii soți, să-și fi trăit copilăria și adolescența la țară, și nu în mediu urban, Diferențele de concepții (modernism și conservatorism) în ceea ce privește religia sau problemele sexuale, după cum arată Terman, sunt compatibile cu realizarea unei căsătorii fericite.

3. *Socializarea* unei persoane este exprimată prin participarea la activitățile comunității, în instituțiile ei fundamentale: familie, școală, biserică. Sub influența procesului de socializare o persoană se modelează conform regulilor și convențiilor sociale și își stabilizează caracterul. Este deci natural că socializarea prepară individul pentru ajustarea maritală. Când ambii soți sunt puternic socializați, este probabil că diferențe mari de personalitate, de interese și de valori pot fi compatibile cu realizarea unei căsătorii fericite. Indicațiile socializării le găsim în următoarele: nivel mai înalt educațional ; evidența obiectivă a activității religioase ; numărul de prieteni ; gradul de participare la organizațiile sociale ; și viețuirea în locuințe familiale (nu în hoteluri și camere mobilate).

4. *Starea economică*. O mulțime de condițiuni economice corelează cu fericirea în căsătorie. Dar cele mai multe din aceste condițiuni economice nu sunt, în fond, decât expresiuni ale caracterelor culturale și personale. Făcându-se purificarea factorului economic de o sumă de alți factori contopiți (prin procedeul corelației multiple și parțiale) s'a găsit că starea economică nu are decât o influență neglijabilă asupra fericirii maritale. Starea economică a unei persoane este numai o expresie a altor factori de natură neeconomică : personalitate, cultură, socializare, etc. Acești factori neeconomici produc fericirea maritală : condițiile economice, în sine, nu pot să asigure aproape nimic din această fericire.

5. *Tipurile reacționale*. Prin tip reacțional în cazul de față se înțelege modalitatea de constituire a iubirii între două persoane. Există o iubire romantică, trecând peste orice considerente, și o iubire camaraderească, formată încet, după o lungă perioadă

de cunoaștere și de preocupări comune. Natural, între aceste două forme extreme, găsim o întreagă gamă în care cele două tipuri de iubire se îmbină în variate proporții.

Cercetările arată că în general, căsătoriile rezultate din afinitate camaraderească sunt mai fericite decât cele romantice. Ca o dovadă: fericirea maritală corelează cu lungimea perioadei de cunoștință și de angajare, și cu aprobarea părinților ambilor soți.

Iubirea romantică ale cărei rădăcini se găsesc în fixațiile psihice infantile asupra părinților, fixații care mai târziu sunt transferate asupra unei alte persoane, se deslănțuiește fără cunoașterea suficientă a partenerului marital, cunoaștere absolut necesară fondării unei familii armonice.

6. *Factorul sexual.* În general factorul sexual este secundar în fericirea maritală, în comparație cu factorii personali și culturali. În majoritatea cazurilor problemele adaptării sexuale rezultă nu atât din condiții sexuale propriu zise, cât din caracteristicile personalității și din mentalitatea creiată de starea culturală.

Din punctul de vedere al factorului sexual, următoarele condiții favorizează fericirea în căsătorie: educația sexuală sinceră în copilărie; lipsa șocurilor sexuale în special între 10—15 ani; și, pentru soție, lipsa raporturilor sexuale premaritale. După Terman mai au o oarecare importanță pentru fericirea maritală: similitudinea dorințelor sexuale și capacitatea de orgasm a soției.

*

Se pare deci, după cele expuse, că fericirea în căsătorie este determinată în primul rând de factori legați de personalitatea soților și de cultura lor. Factorii economici au un rol neînsemnat. Este însă evident, spune Burgess, că trăsăturile personalității, caracteristicile sexuale și probabil unele din caracterele zise culturale, sunt total sau în parte *constituționale*. Este poate vorba aici de o tendință constituțională fundamentală a individului de a fi fericit în orice situație din viață, inclusiv deci în căsătorie. Dacă există o astfel de „aptitudine“ de a fi fericit, legată de construcția individului, de constituția lui, atunci fericirea în general și fericirea maritală în special trebuie să fie în mare parte ereditară.

Intr'adevăr, studiile lui Burgess și Cottrell, Popenoe, Schroeder și Terman au stabilit că există o corelație pozitivă între fericirea maritală a părinților și fericirea maritală a copiilor lor.

Persoanele fericite în căsătorie sunt, în general, descendente din părinți care și ei au fost fericiți în căsătoria lor. De-asemena, nefericirea maritală o găsim mai frecvent la persoanele ale căror părinți au fost nefericiți în căsătorie. Intrucât este vorba de o moștenire adevărată, în sensul biologic al cuvântului, sau e vorba de deprinderi bune formate în copilărie sub influența unei atmosfere de fericire familială, deprinderi care determină, mai târziu o bună ajustare maritală, este o problemă, spune Burgess, pe care o pot lămuri numai viitoare cercetări asupra biologiei fericirii în căsătorie.

Din punct de vedere practic se pune întrebarea: care este valoarea de predicțiune, valoarea prognostică pe care o asigură datele colectate până acum, în această problemă? Corelațiile între factorii descriși și fericirea maritală, obținute de Terman sunt: $+0.54$ pentru soți, și $+0.47$ pentru soții. Burgess și Cottrell găsesc o corelație de $+0.56$ pentru soți și $+0.43$ pentru soții. Aceste corelații (care denotă o corespondență între fericirea maritală și predicțiunea ei, de aproximativ 65—70%) sunt promițătoare și ne arată că există indiscutabil, posibilitatea creierii unei metode prin care, pe baza factorilor descriși, să se prezică, cu multă probabilitate, fericirea unei combinațiuni maritale.

S. P. C.

Medicina socială.

Medicina care, la începuturile ei, a fost primordial curativă și individuală, s'a orientat, mai ales în cursul celei de a 2-a jumătate a secolului XIX, spre o formă socială și preventivă. Cuceririle științifice privitoare la prevenirea bolilor, precum și răspunderea din ce în ce mai mare pe care guvernauții și oamenii de știință au simțit-o față de colectivitate, față de grupul etnic și de viitorul umanității, au determinat formarea *medicinii sociale* ca știință autonomă, ca disciplină normativă a prezentului și mai ales viitorului psiho-biologic al individului considerat nu ca un scop în sine, ci ca parte integrantă a societății.

Străduințele istorice de a imprima medicinei acest caracter social, și factorii care au determinat orientarea preventivă și colectivistă a medicinei, sunt expuse într-o recentă lucrare a Dlui Dr. G. Banu* din care spicuiim aceste idei.

* Dr. G. Banu: *La science de la Médecine Sociale*. București. Ed. F. Göbl. 1940. Pp. 129.

În actuala formă, medicina socială poate fi definită ca : „disciplina științifică autonomă care, concepând individul ca un inel în lanțul generațiilor și încadrat într'un grup social omogen, studiază pe de-o parte influența factorilor ereditari, patologici, profesionali și sociali asupra omului, iar pe de altă parte realizează cultura sănătății, cu ajutorul măsurilor preventive, curative și sanitare și sociale, asigurând integritatea rasei, sănătatea populației, și optimum de condiții de viață“.

Ideile noi cer însă organizații noi, și oameni pregăliți într'un spirit nou. Acest lucru nu se poate realiza decât prin organizarea învățământului medicinei sociale, bazat atât pe progresele medicinei, cât și pe acelea ale științelor : antropo-biologia, eugenia, polifiza biologică.

Nu vom reda toate formele învățământului medicinei sociale din țările străine, a căror expunere formează o parte importantă din lucrarea Dlui Dr. Banu. Cităm doar concluzia, care prin tendința de centralizare și coordonare științifică se apropie de un desiderat mult repetat (creierea Facultății de Etnologie și Biopolitică) al școlii biopolitice dela Cluj : „Sub o formă sau alta, învățământul medicinei sociale trebuie să fie concentrat într'o *singură instituție*, care trebuie să elaboreze un plan inițial și coordonat“ ... „Instituția, de structură mixtă, reunind toate formele acestei activități didactice, independent de elementele cărora se adresează, va fi, credem forma destinată să fie generalizată în viitor.“

Coordonarea tuturor specialităților interesate, activitatea convergentă spre un scop bio-social comun, va putea forma elementele necesare unei noi mentalități medicale, conformă idealurilor preconizate de Dl Dr. Banu. Realizarea acestui învățământ se în pune în țara noastră, care, pe lângă grave probleme bio-sociale, are oameni de știință și institute care au dat dovadă de o deplină înțelegere a problemelor medicinei sociale și de o bogată activitate în această direcție, după cum rezultă din expunerea făcută în ultimul capitol al lucrării, asupra medicinei sociale în România.

S. P. C.

Cronică.

Eugenie, Antropologie. Demografie, Igienă Mintală.

* Instrucție sau educație medicală ? Consiliul școlilor medicale, compus din studenții în medicină din Chicago (West Side) și-a fixat de câțiva ani un program de activitate extrașcolară, al cărui scop principal este lămurirea problemelor strâns legate de profesiunea medicală. În anul 1939 activitatea aceasta a luat forma unor „clinici ale problemelor personale“, pentru desbaterea chestiunilor rezultate din rezoluția votată în Sesiunea Asociației Medicale Americane și anume : „Următorii factori trebuie să fie considerați în selecțiunea studenților care vor deveni doctori : caracter, personalitate, încadrare socială, adaptabilitate și motivație“.

Pe baza chestionarelor (la care au răspuns 3200 studenți în medicină, reprezentând 87 % din cei chestionați) și pe baza desbaterilor din „clinici“,

la care au participat peste 600 de studenți, s'a ajuns la următoarele concluzii:

Clinica personalității: Cunoștințele tehnice și personalitatea plăcută sunt cele mai mari cerințe pentru succesul ca medic, dentist, farmacist și soră. Personalitatea efectivă este o necesitate absolută. Persoanele cu cele mai înalte cunoștințe tehnice nu sunt obligator cele mai bune, ci acelea care contopesc trăsăturile personalității cu priceperea tehnică. Personalitatea nu este un substitut pentru priceperea tehnică, iar priceperea tehnică singură nu înlocuiește lipsurile personalității. Studentul profesional necesită cunoștințe tehnice, dar e tot atât de important ca el să-și formeze acel fel de personalitate care îl face eficace în raporturile cu semenii săi. Iar aceasta nu poate rezulta decât prin participarea la interesele și activitățile generale.

Clinica motivațiilor: Foarte mulți studenți au totul pentru a trăi, dar nimic pentru ce trăiesc. Sunt bogați în posesiuni și săraci în scopuri. Pentru a fundamenta o viață bine echilibrată și sănătoasă, trebuie să urmărim din vreme scopuri deslul de mari pentru a putea mobiliza în vederea realizării lor toate puterile noastre, și bune pentru toți cei interesați.

Clinica caracterului: Cerința de bază a bunului caracter este onestitatea. Marii medici au fost totdeauna persoane integre. Fiecare student trebuie să se întrebe: Sunt eu onest? Am fost vre-odată vinovat de o practică necinstită? Căci în practica profesională omul este în mijlocul celor mai intense probleme sociale, și este tentat în același timp să se angajeze în cele mai rele practice cunoscute societății. El trebuie să fie fundamental onest, pentru a fi mare în profesiunea pe care și-a ales-o.

Clinica încadrării sociale: Viața socială este un complex de fenomene, strâns solidare. A sosit timpul când studentul în medicină trebuie să cunoască nu numai organizarea socială, ci să-și dea seama de filosofia socială în care crede. Studentul profesional devine încadrat social prin înțelegerea filosofiei profesiunii sale, a guvernământului său și a societății sale, precum și prin participarea la variatele forme ale vieții publice.

Clinica adaptabilității: Pentru bucuria de a trăi trebuie să considerăm ca fundamentală sănătatea mintală, emoțională și fizică. Această sănătate fizică și mintală înseamnă adaptare la condițiile vieții. Fiecare aspect al vieții de facultate interesează starea mintală, emoțională, spirituală și fizică a studentului. De-aceia programul individual de păstrare a sănătății mintale și fizice trebuie întreprins în activitatea de fiecare zi.

Este impresionant cum discuțiile „clinicilor studențești“ din Chicago confirmă părerea Asociației Medicale Americane, accentuând că problema formării adevăratului *medic* nu este decât parțial rezolvată prin învățământul pur tehnic, și că această problemă, mult mai vastă, implică formarea caracterului, directivarea omului și ridicarea lui pe un plan superior etic și social.

* **Organizarea și îndrumarea familiei** câștigă o importanță din ce în ce mai mare în programul mișcării de Igienă Mintală. În acest scop s'au înființat o serie de instituții cu scopul de a da consultațiuni candidaților la căsătorie, în vederea viitoareii adaptări la viața de familie. Unul din serviciile cele mai active de acest fel este „Marriage Counsel of Philadelphia“. Acest serviciu are două secții: a) Secția consultațiunilor individuale, și b) Secția educației în vederea căsătoriei și a vieții familiale. O bibliotecă bine selecțio-

nată este pusă la dispoziția candidaților. Specialiști de toate categoriile colaborează cu Consilierul Serviciului, dându-și avizul ori de câteori e nevoie. (Ginecologi, Sexologi, Psihiatri, Neurologi, Juriști, etc.) Secția educației aranjează conferințe asupra cerințelor bune adaptări la viața de familie, adresându-se studenților, elevilor, funcționarilor, medicilor, educatorilor, etc. Publică broșuri privitoare la problemă, se îngrijește de răspândirea lor și face propagandă în vederea consultațiilor executate de Secția A.

Consultațiile sunt frecventate mai mult de femei (79 %). Majoritatea celor prezentați sunt necăsătoriți și adesea angajați (52 %). Dar nu lipsesc nici căsătoriții, cu anumite fenomene de neadaptare matrimonială (căsătoriți sub 5 ani 15 %; dela 5 la 10 ani 15 %; peste 10 ani 10 %; nu se cunoște timpul căsătoriei 6 %; divorțați 2 %). Problemele mai frecvente care au fost prezentate Consiliului sunt următoarele: Sarcină nedorită, dificultăți sexuale (frigdiditate, impotență), venerice, indicațiuni sociale asupra căsătoriei proiectate, probleme de divorț, sfaturi asupra copilului, sterilitate, adopțiune de copii, homosexualitate, consultații prenatale, fobii, obsesii, dificultăți, frici în legătură cu probleme sexuale, neînțelegeri familiale etc.

Rezultatele obținute, ne spune E. Hartshorne Mudd, sunt dintre cele mai promițătoare. Zeci de candidați au reușit să învingă obstacolele întâlnite în viața de familie, ajutați fiind de acest Consiliu.

* Fericirea maritală se pare că nu rezultă numai din condițiuni externe (avere, poziție socială etc.), căci studiile recente asupra acestei probleme ne arată că părinții care au fost fericiți în căsătorie, dau naștere la copii care în mare parte vor fi și ei fericiți în căsătorie, și invers. P. Popenoe și Donna Wicks prezintă un studiu asupra soților și soțiilor consultați la „Los Angeles Institute of Family Relations“.

Din 754 de indivizi nefericiți marital, 45 % descind din familii care, la rândul lor, au fost nefericite, în timp ce din 1219 indivizi cu raporturi maritale fericite, numai 15 % provin din căsnicii nefericite. De altă parte, din 2635 tineri proveniți din căsnicii fericite 67 % au reușit să-și formeze raporturi matrimoniale fericite, ceea ce n'a reușit decât în 43 % la un grup de 1621 tineri rezultați din căsnicii nefericite.

Aceleași concluzii le susține și L. M. Terman (Psychological Factors in Marital Happiness): Fericirea maritală este, într-o bună măsură, o caracteristică familială.

S'a căutat să se dea o explicație acestui fapt. Părinții nefericiți, prin veșnicele lor fricțiuni, influențează în sens rău echilibrul emotiv al copilului, care, ajungând adult, va prezenta deviațiuni de caracter care nu i permit adaptarea maritală. Deși această explicație are o mare parte de adevăr, nu se poate neglija fondul biologic al adaptabilității sociale și conjugale. Nu vrem să spunem prin aceasta că tendința spre fericire ar fi transmisă ereditar ca o unitate genetică, sau ca un factor mai mult sau mai puțin independent. Dar credem că dispozițiunile psihice (schizoidism, isterism, tend. la delincvență, la deviațiuni de caracter, nesociabilitate etc.), care au fost fundamentul determinant al nefericirii maritale, sunt transmise descendenților, unde vor determina — între alte simptome — și nefericirea în viața de familie. Fiul schizoid va avea o căsnicie nefericită nu fiindcă și tatăl său a fost nefericit, ci fiindcă a

moștenit schizoidia tatălui, care este cauza nefericirii conjugale în amândouă generațiile. Fericirea conjugală este în primul rând o problemă de sănătate mintală, de echilibru și armonie individuală, iar sănătatea mintală la rândul său, este în primul rând o problemă de constituție ereditară

* **Prognosticul criminalilor eliberați condiționat** nu este mult mai bun decât acela al debiliilor mintali. Sheldon și Eleanor Glueck (în „Later Criminal Careers”) au urmărit timp de 10 ani (în două perioade de câte 5 ani) un număr de 454 criminali eliberați condiționat (ceea ce presupune o bună purtare în închisoare) Din acest grup după prima perioadă de 5 ani, numai 21.5 % au rămas nedelicvenți, restul de aproape 80 % au comis noi infracțiuni, iar în a doua perioadă de 5 ani au rămas nedelicvenți 32.1 %, restul de aproape 68 % fiind din nou arestați pentru infracțiune. Autorii explică aceste diferențe procentuale prin înaintarea în vârstă: după a 3-a decadă a vieții criminalitatea tinde să scadă. Rezultatele bune ale „Reformatoriilor” nu sunt datorite susceptibilității criminalilor la mijloacele educative, ci îmbătrînirii lor în aceste Reformatorii. Căci în 9 din 10 cazuri, spun autorii, lipsa de adaptare a delicvenților bătrâni se datorește unei anormalități psihice evidente, unei turburări mintale sau unei instabilități emotive legate de constituția psihică. Nu educația ameliorează simțitor aceste deviații, ci, în oarecare măsură, vârsta atenuază dispoziția constituțională spre crimă.

* **Frecvența boalelor mintale în mediu urban și mediu rural** a fost studiată de Malzberg. Datele lui Malzberg cuprind primele admisiuni în spitalele de alienați ale Statului New-York, în anii 1929—1931, și ne arată că există o evidentă tendință a admisiunilor pentru boli mintale de a crește paralel cu mărimea orașului. Iată media anuală a admisiunilor, raportate la 100,000 locuitori din populația generală corespunzătoare:

Total urban	102,7
Orașul New-York	105,4
Orașe cu 200.000—100.000 loc. .	106,6
Orașe cu 100.000—25.000 loc. .	98,2
Orașe cu 25.000—10.000 loc. .	87,7
Orașe cu 10.000—2.500 loc. .	87,6
Sate (sub 2.500 loc.)	61,6

O explicație parțială a acestui fenomen ar fi dată de posibilitățile diferite de ospitalizare în diferite comunități, și de faptul că la sate bolnavii mintali pot să fie ținuți, cu mare ușurință, acasă. Rămâne ca o problemă nerezolvată încă — spune autorul — dacă mediul urban este sau nu un factor important în determinarea turburărilor mintale, sau dacă e vorba numai de o evidențiere a bolnavilor mintali datorită ritmului vieții sociale, care, în acest mediu, nu dă răgaz de adaptare constituțiilor mintale inferior organizate.

CONTINUT:

O. COMȘIA: Elita etnică	1
I. FĂCĂOARU: Știința omului și concepția antibiologică în educația tineretului	8
P. RÂMNEANȚU: Măsuri de politică demografică și politica demografică totalitară	29
C. STANCA: Rostul biologic al femeii	52
I. ARDELEANU: Tipuri de pneumococi (Cooper), în probele de spută, trimise pentru examenul bac. Koch	66
C. GRĂDINĂ: Influența gușei endemice asupra unor caractere fizice și mintale	77
S. P. C.: Legiferări biopolitice	82
S. P. C.: Condițiile fericirii în căsătorie	87
S. P. C.: Medicina socială	92
Cronică	93

PREȚUL 60 LEI